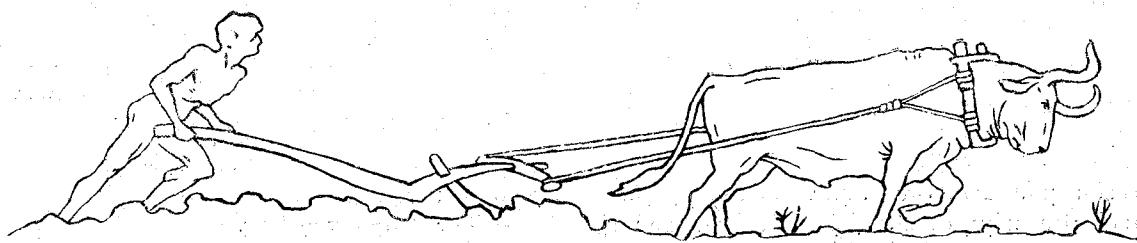

ΜΕ ΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗΝ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Σ. ΚΟΚΚΟΛΗ

ΠΑΝΔΟΘΗΝΑΙΔΑ

ΕΤΟΣ Ε' 30. ΣΕ-
ΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1905

ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Εἰς τὰ «Παναθήναια» συνεχίζομεν¹ τὴν δημοσίευσιν σημειωμάτων, τὰ δποία ότι εἶνε χρήσιμα εἰς τὸν μέλλοντα βιογράφον τοῦ ἔθνου μας ποιητοῦ.

Ἐπὶ ἐνετοφατίας ὁ πατὴρ τοῦ ποιητοῦ τῷ 1791, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Σπυρίδωνος, ἔλαβε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν μίσθωσιν τῶν δώδεκα φόρων τῆς νήσου Ζακύνθου, ἀντὶ τοσκεινίων χρυσῶν 19 722 κατ᾽ ἔτος, ἐπὶ ἔξι ἔτη, ἥτοι ἀπὸ 6 Ιουνίου 1792, ὡς 28 Μαΐου 1798.² Ἀμα εἰς τὴν Ἐπτάνησον ἀφίκοντο οἱ Δημοκρατικοὶ Γάλλοι, οἵ ἀδελφοὶ Σολωμοῦ ἐ-ηκολούθουν νὰ εἴνε οἱ μισθωταὶ τῶν φόρων.³

Ο πατὴρ τοῦ Σολωμοῦ ἦτο ἐν Ζακύνθῳ πρόξενος τῆς Πρωσίας⁴.

Οταν ἡ Ἐπτάνησος Πολιτεία ἔλαβεν ἀνάγκην χοημάτων, ὁ Νικόλαος Σολωμὸς ἐδάνεισε τὴν Κυβέρνησιν τάλληρα 4000⁵.

Ο πατὴρ τοῦ Σολωμοῦ εἶχε ἀποκτήσει μὲ τὴν νόμιμον αὐτοῦ γυναικα Μαργέταν Κάκνη τὰ ἔξης τέκνα: Ἐλένη, γεννηθεῖσα τῷ 1766, ἡ δποία μετ' ὅλιγον ἀπέθανε. Ροβέρτον, γεννηθέντα τῷ 1767, δστις διέπρεψε, ἀπέθανε δὲ τῷ 1832. Δημήτριον, γεννηθέντα τῷ 1768, ὁ δποίος ἀπέθανε μετὰ μῆνας. Ελένη, γεννηθεῖσα τῷ 1769 καὶ συζευχθεῖσαν τῇ 21 Απριλίου 1789

¹ Βλέπε τεύχη 31 Μαΐου 1902, 15-31 Αύγουστου καὶ 15 Σεπτ. 1903, καὶ 31 Μαρτίου 1904

² Stampa pubblico, ed Impressari dell Dazi del Zante. Venezia σελ. 55 -145.

³ Φάκελος Δημοκρατικῶν Γάλλων ἐν τῷ ἀρχειοφυλακείῳ Ζακύνθου.

⁴ Diversorum ἐν ἀρχειοφυλακείῳ Ζακύνθου.

⁵ Φάκελος Ψωσσο-Τούρκων ἐν ἀρχειοφυλακείῳ Ζακύνθου.

τὸν Στυλιανὸν Στραβοπόδην. Ἡσαν δὲ κονιπάροι εἰς τοὺς γάμους δ Προβλεπτὸς Φραγκισκος Μανολέσος, Γραδενίγος Μαχρῆς, Ἀντώνιος Κομούτος, Ἀντώνιος Καπνίσης καὶ Δράκος Μελισσινός. Ἀναρ, γεννηθεῖσαν τῷ 1774 καὶ ἀποθανοῦσαν τριῶν μηνῶν.

Ο Σολωμὸς εἶχε καὶ τὸν δμομήτριον ἀδελφὸν Δημήτριον, δστις ἔδρασε σπουδαίως ἐπὶ Ἀγγλικῆς Προστασίας ὡς ὑπαρχος, γερουσιαστῆς καὶ πρόεδρος τῆς Γερουσίας. Ἀνήκεν εἰς τὸ κόμμα τῶν κυβερνητικῶν, λεγόμενον κοινῶς τῶν καταχθονίων. Ἐγενήθη τῷ 1801 καὶ ἀπέθανε τῷ 1883. Ο Σολωμὸς ἦγάπα τὸν ἀδελφούς του, ἀλλ' εἶχεν ἀντιπάθειαν μεγάλην διὰ τὰς συζύγους αὐτῶν, δηλαδὴ τὴν σύζυγον τοῦ Ροβέρτου καὶ τὴν τοῦ Δημήτριου, τὰς δποίας ἐσατύρισε. Αἱ σάτυραι αὗται σώζονται ἀνέκδοτοι¹.

Ο Λευκάδιος Ἀγγελος Καλκάνης, δ γνωστὸς διὰ πολλὰ ἔμμετρα καὶ πεξὰ ἔργα ίταλικά καὶ Ἑλληνικά, τῇ 26 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1890 μον ἔγραψε τὰ ἔξης πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀπαντῶν εἰς μίαν ἐπιστολήν μου, δι ἡς τοῦ ἔζητον πληροφορίας περὶ τῶν ἐν Λευκάδι Ιταλῶν προσφύγων: «... δ² διαπρεπής Nannucci, φιλό-

¹ Περὶ Ροβέρτου Σολωμοῦ βλέπε Π. Χιώτου: Ἰστορία τοῦ Ιονίου Κράτους Τόμ. Α σελ. 318, 423 καὶ 447. Περὶ Δημήτρου Σολωμοῦ βλέπε Π. Χιώτου ἐνδα ἀνωτέρω καὶ εἰς τὸν Α' καὶ Β' Τόμον. Μελέτη περὶ τοῦ πολιτικοῦ βίου τοῦ Δημήτρου Σολωμοῦ δὲν ἔγραψη. Ἡτο ἀνήρ πεποιθήσεων σταθερῶν.

² Αἱ ἐπιστολαὶ εἰνε γραμμέναι ίταλιστί. Ο Καλκάνης εἶχε μεγαλείτερα εὐκολίαν νὰ γράψῃ ίταλικά, διότι εἰς τὴν Ιταλίαν ἔξεπαιδεύθη, καὶ ή ίταλικὴ ἦτο τότε πολὺ ἐν χρήσει ἐν Ἐπτανήσῳ.

»λογος ἔξοχος, διευθυντής τοῦ Λυκείου Λευκάδος,... ἐνθα ἔμεινεν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Καί τοι ἡμούν μικρὸς τότε, ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἦτο εὐφραδῆς τὴν διμιάν, προσηνῆς καὶ φύλος φίλοτος τοῦ ἀναδόχου μου ἱππότου Πετριτσοπούλου, προέδρου τῆς Ἰονίου Γερουσίας, τοῦ θείου μου Ἰωάννου Ζαμπέλιου τοῦ τραγικοῦ καὶ τοῦ κόμητος Δ. Σολωμοῦ; ἀγαπητοῦ τῇ οἰκογενείᾳ μου, δὲ δποῖος μ' ἔκραζεν ἡ Αὐγοῦστα, καὶ νομίζω ὅτι μ' ἐκάλει οὕτως ἔνεκα τοῦ ἥπιου χαρακτῆρος μου. Μάλιστα ἐνθυμούμαι ὅτι κατὰ τὴν πρωτοχρονιάν τοῦ 1837, δὲ ἀνάδοχός μου εἶχε προσκαλέσει εἰς πολυτελὲς γεῦμα τοὺς φύλους του, ἐν οἷς καὶ δὲ Σολωμός. Ἀπῆγγειλα ἐγὼ μέρος τοῦ "Υμεῖν του, τὸν δποῖον, ἀπό τινων ἡμερῶν, ἡ μήτηρ μου μὲ εἶχε βιάσει νὰ μάθω ἐκ στήθους. Ο Σολωμὸς εὐδίσκετο ἐν ἐκστάσει, μ' ἐφύλισε πολλάκις καὶ εἶπεν εἰς τὴν μητέρα μου «ἡ Αὐγοῦστα θὰ γίνη ποιητής». Τὸ ἵδιον ἐσπέρας δὲ Σολωμὸς μοῦ ἔφερε γενναῖα δῶρα, γλυκύσματα δηλαδὴ καὶ ὠραῖα παιγνίδια διβασιλιάτικα. Ἡμιουν τότε δικτὸν ἐτῶν καὶ ἐκτοτε ἡμην προσφῆταις τῷ Σολωμῷ. Μάλιστα διαν ἀνεχώρησα διὰ τὴν Ἰταλίαν τὴν πρώτην φορὰν πρὸς ἐκπαίδευσιν, μοῦ ἔδωκε πατρικὰς συμβουλάς. Ἀλλοτε θὰ σᾶς εἴπω ἐπεισόδια τοῦ βίου του...»

Αἱμέσως τοῦ ἔγραφα νὰ μοῦ διηγηθῇ δὲ τι γνωρίζει περὶ τοῦ Σολωμοῦ, καὶ τῇ 10 Ἰανουαρίου τοῦ 1891, ἥτοι μετὰ 15 ἡμέρας, μοῦ ἀπήντησε τὰ ἔξῆς:

«.... Μοῦ ζητεῖτε ἀνέκδοτα περὶ τοῦ βίου τοῦ Σολωμοῦ. Ἰδού αὐτά. Ο φύλος τῆς οἰκογενείας μου Σολωμὸς εἶχε φωνὴν περιπαθῆ εἰς τὸ τραγοῦδι, φωνὴν ἀργυρόχον, γλυκυτάτην, ἀπὸ τὰς φωνὰς ἐκείνας, αἱ δποῖαι ἀκούονται εἰς τὸν μαγικὸν αἴγιαλὸν τῆς Ζακύνθου. Αμα τοῦτο ἐγένετο γνωστὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν μας, δὲ ἀνάδοχός μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρεκάλεσαν τὸν φύλον ποιητὴν νὰ τραγουδῆῃ τὰ ποιήματά του. Συνήνεσεν ὑπὸ τὸν δρόν νὰ ἥναι παρόντα μόνον τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Δυστυχῶς τοῦτο διεδόθη εἰς τὴν Κέρκυραν, καὶ ἡ μήτηρ μου παρεκλήθη παρὰ πολλῶν κυριῶν αἱ δποῖαι ἐπειδύμονυν νὰ ἀκούσωσιν ἄδοντα τὸν ποιητὴν, ἀφοῦ ἥσαν τῆς συντροφιᾶς. Η μήτηρ μου συνήνεσεν εἰς τὰς παρακλήσεις των, ὑπὸ τὸν δρόν νὰ μείνουν εἰς τὸν ἀντιδάλαμον χωρὶς φῶς, διότι ἀλλοίμονον ἀν ἔβλεπεν δὲ ποιητὴς, ὅτι δὲν ἔμενε πιστὴ εἰς τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ὑπόσχεσιν. Ο Σολωμὸς ἔφυσε κατὰ τὸ σύνηθες μὲ

»ἀσπρα χειρόκτια, μὲ ἀσπρον λαιμοδέτην καὶ μὲ μελανὸν φόρεμα, δλως ἔνδυσμένος, κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἐποχῆς, εὐθυμος περισσότερον τοῦ συνήθους. Ἐκάθησε καὶ ἔμειδίασε γλυκὰ εὔρων τὴν ἡσυχίαν τὴν συμφωνηθεῖσαν.

»— Καλά, Μυλαίδη, τι ἐπιθυμεῖτε νὰ τραγούδησω;

»— Τὴν Φαρμακωμένην.

Ο ποιητὴς διλύγον ἔμελαχχόλησε, ἀλλὰ δὲν ἔχασε τὸ θάρρος καὶ ἥρχισε νὰ τραγουδῇ. Φωνὴ γλυκεῖα, περιπαθῆς, ἀργυρόχοος. Ολοι ἥμεθα ἐν ἐκστάσει. Εγὼ ἐπανελάμβανα δὲ τι ἥγγιζε τὴν καρδίαν μου, ἀν καὶ ἡμην μικρὸς ἀκόμη. Ἐξαφνα ἡ μύρα ἥνοιξε! Αἱ κρυφητεῖσαι κυρίαι μεγάλως ἐνθυμουσιασθεῖσαι ἀπὸ τὸ γλυκὸ τραγοῦδι, ἔκαμαν ἔφοδον διὰ νὰ συγχαροῦν τὸν ποιητήν.

»— Η πρώτη ἥτις ἔκαμε τὴν ἔφοδον, ἡτο ἡ κόμησσα Μ. Θεοτόκη.

Ο ποιητὴς εἰς τὴν θέαν ἐκείνην, ὁργισμένος ἐσηκώθη, ἐπῆρε τὸ καπέλον του καὶ ἔφυγε.

»— Απὸ τὴν νύκτα ἐκείνην παρῆλθον τρεῖς μῆνες καὶ δὲ ποιητὴς δὲν ἥρχετο εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Μάλιστα, διαν μᾶς συνήντα εἰς τὴν ἀμαξαν, μᾶς ἔστρεφε τὰ νῶτα του. Επὶ τέλους αἱ παρακλήσεις μου καὶ τῆς μικρᾶς ἀδελφῆς μου Ἀγάθης — κατόπιν κυρίας Γεντιλίνη — ἐπανέφεραν τὸν Σολωμὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν μας καὶ ἐκτοτε ἐξηκολούθησε νὰ ἥνε φύλος φύλατος.

Εἰς τὴν συναναστροφήν μας ἔμενεν εὐχαρίστως, ἀλλ' ἀνεχώρει μόλις ἔφθανε μία κυρία.

»— Εἰς τὴν Κέρκυραν ἐγὼ οὐδέποτε ἥκουσα ἐρωτικὸν ἐπεισόδιόν του. Συμπεραινώ δια δὲν ἥρέσκετο μὲ τὰς γυναικας. Ομως πολὺ ἥσθαντο τὸν πλατωνικὸν ἔρωτα, δὲ δποῖος ἔχει περισσότερον πνεῦμα παρὰ καρδίαν. Ο τραγικὸς ποιητὴς Ἰωάννης Ζαμπέλιος, γαμβρὸς τοῦ ἀνάδοχου μου ἱππότου Π. Πετριτσοπούλου, ὃς στενὸς συγγενῆς, ἥρχετο καθ' ἐσπέραν εἰς τὴν οἰκίαν. Οὗτος ἥγάπα πολὺ τὸν Σολωμὸν, μάλιστα τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ζαμπέλιου εἶχε δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου, τὸ πρῶτον, δὲ "Υμνος εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

»— Ο Σολωμὸς ἥτο εὐγενέστατος τὸν τρόπους καὶ χρηστοήθης, ἥνῳ τούναντίον δὲ ποιητὴς Ζαμπέλιος ἥτο ἀπλοῦς τὸν τρόπους, alla buona, καὶ διλύγον, διὰ νὰ μῇ εἴπω πολὺ, ἀπρεπῆς. Ο ἀνάδοχός μου εὐχαριστεῖτο νὰ ἔρεθῃ τὸν τρόπους ποιητᾶς. Επορθαλλεν εἰς αὐτὸν ἔρωτήσεις. Ο Σολωμὸς πάντοτε εὐγενῶς ἐπραγματεύετο τὰ θέματα τὰ δοθεῖσαν, ἥνῳ

»— ο Ζαμπέλιος τὰ ἐπραγματεύετο ἀπρεπῶς. Ο Σολωμὸς τὸν ἐπέπληττε τότε διὰ τὸν τρόπον του, ἐπερνε τὸ καπέλον του καὶ ἔφευγεν, ἥνῳ δὲ Ζαμπέλιος ἔσκαεν ἀπὸ τὰ γέλια εἰς τὴν πολυυθόναν του. Ο Ζαμπέλιος διμως, τὴν πρωΐαν, προτοῦ μεταβῆ εἰς τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον τῆς δικαιοσύνης, τοῦ δικοίου ἥτο μέλος, μετέβαινε πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Σολωμοῦ καὶ ἔζητε συγγνώμην, καὶ ἐν εἰδήνῃ ποιητεία κώτατα ἐπινον τὴν τσοκολάταν των.

»— Ηγάπησεν δὲ Σολωμός;

Νομίζω δια εἶχε συμπαθείας τότε διὰ μίαν κυρίαν Ζακυνθίαν, τὴν σύζυγον τοῦ Πλέσσα, τότε γερουσιαστοῦ Ζακυνθού. Τὴν ἐνθυμοῦμαι. Δὲν ἥτο ὀραία ἀλλ' εἶχε τι ἐλκυστικὸν, χλωμή, μὲ κόμην μελανήν ὡς ἔβενον, μὲ μεγάλα μαῦρα μάτια καὶ ἀναλάμποντα. Νομίζω δια αὐτὴ τοῦ ἥγγισε τὴν καρδίαν διλύγον. διότι, ἐνθυμοῦμαι δια πρὸς αὐτὴν προσηλώνετο μετὰ πολλοῦ ἐνθυμουσιασμοῦ, τὸ δικοῖον δὲν ἔπραττε διὰ τὰς ἀλλας κυρίας. Ο κόμης Σολωμὸς πολλὰ ἔγραψεν ἀλλὰ δὲν εἶχε πίστιν εἰς τὰ γραφόμενά του, καὶ πολλὰ ἔξι αὐτῶν ἔκαπε.

Ο κόμης Σολωμὸς ἥτο δὲ τύπος τοῦ εὐγενοῦς ἀνθρώπου, διλύγον τι μισάνθρωπος. Τοῦτο διότι ἥτο ποιητὴς ἀρεσκόμενος εἰς τὴν μοναξίαν. Ήγάπα ἀπὸ καρδίας, διότι πράγματι εἶχε μεγάλην καρδίαν. Τότε εἶχον φθάσει εἰς τὴν Κέρκυραν δύο "Αγγλοι ιεραπόστολοι". Ήτο ἥ εօρτη τοῦ "Αγίου Σπυρίδωνος. Οὗτοι ἔλαβον τὸ θράσος νὰ προσβάλουν ἐν πλήρει ἐκκλησίᾳ τὸν "Αγιον. Ο λαός ἐταράχθη με γάλως, καὶ ἐπὶ τινας ἡμέρας ἐγίνοντο αἴματροι σκηναὶ μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν. Ως καλῶς γνωρίζετε, οἱ διαμαρτυρόμενοι ιερεῖς φοροῦν μαῦρα, μὲ λευκὸν περιλαίμιον (coletto). Ιδού λοιπὸν τί συνέβη.

Ο διαπρεπῆς μαθηματικὸς Κοντούρης, ἐκ Κεφαλληνίας, ἥτο ἔνας τῶν σιενῶν φύλων τοῦ ποιητοῦ μας Σολωμοῦ, μάλιστα καὶ τὰ ἀπογεύματα ἔκαμνον δμοῦ μακρυνοὺς περιπάτους, ἀλλ' ἐν βαθείᾳ σιγῇ. Ο εἰς ἐσκέπτετο τὰς ποιησεις του, δὲ ἀλλοις τοὺς κύκλους καὶ τὰ τρίγωνα. Συνέβη, κατὰ τὰς ταραχώδεις ἔκεινας ἡμέρας ἀναβρασμοῦ, οἱ δύο φύλοι νὰ κάμουν τὸ περίπατόν των εἰς τὸν Ποταμόν.

Καὶ οἱ δύο μαυροφόροι μένοι μὲ περιλαίμιον λευκόν. Οι χωρικοὶ τοῦ Ποταμοῦ νομίζουν δια εἰνες οἱ ιεραπόστολοι, οἱ περιφρονήσαντες τὸν "Αγιον. Ο μαθηματικὸς καὶ δὲ ποιητὴς ἔξιλοφορθώθησαν. Οι τρεις γνωστόν, με-

»γίστη ὑπῆρξεν ἡ λύπη. Ο ποιητὴς μείνας καλινήρης ἐπί τινας ἡμέρας, ἐδέχετο τὰς ἐπικέψεις τῶν φύλων. Καλῶς ἐνθυμοῦμαι δια ἔλεγε:

— Κύριοι μου, δὲν μὲ ἐλύπησε τὸ ξυλοκόπημα, λυποῦμαι δια μ' ἔξελαβαν ὡς ιεραπόστολον. Ο καλός μας διδάσκαλος Κοντούρης διὰ ἀργήση νὰ δώσῃ μαθήματα, διότι εἰς αὐτὸν περισσότερον ἔβαρον τὸ ξυλοκόπημα παρὰ δια τὸν ἔξελαβον ὡς ιεραπόστολον.

»— Είχον συστήσει εἰς τὸν Σολωμὸν τὸν ποιητὴν Ρεγάλδην, δὲ δποῖος ἐπιστρέψας εἰς τὴν Λευκάδα μοῦ ἔλεγε:

— Ο Σολωμὸς εἶνε μέγιστος ποιητὴς, ίδιως τὸν ἔθναμάζα, μετὰ τὰ πολυτελῆ δεῖπνα του. Οταν ἀδειαζεν αὐτὸς τὸ ποτήρι τῆς μαρσάλας, ἐγὼ ἔμενα μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸν διὰ τὸν Σολωμὸν δια πολλὰ ἀκούσω τὰς γλυκεῖας ἐκφράσεις του, τὴν σαφήνειαν καὶ τὸ βαθὺ τῶν ίδεων του».

Ο Σολωμός, δια εἶναι ἀνέγνωσε τὰς μεσαιωνικὰς μελέτας τοῦ Σπυρίδωνος Ζαμπέλιου, εἰπε:

— Καλὲ, τι ἐπαθε δὲ Σπυρός; ἔντυσε τὸν Εγελ μὲ τὸ φελόνι τοῦ παπᾶ μας;

Τοῦτο ἡκούσαμεν ἀπὸ τὸν Μάντζαρον καὶ ἀπὸ τὸν Φρεδ. Ἀλβάναν.

Ο δυτικὸς ιερεὺς, κανονικὸς Μ. Σουριάγας, σύγχρονος τοῦ Σολωμοῦ, ἐρωτηθεὶς παρ' ἐμοῦ τι γνωρίζει περὶ τοῦ ποιητοῦ μας, μοῦ ἀπήντησε τὰ ἔξης:

— Ο Σολωμὸς περιεπάτει ποτὲ μὲ τὸν Σ. Μ., ὑπάλληλον τοῦ τυπογραφείου τῆς Κυβερνήσεως. "Ενας Αγγλος κατέχων ἀνωτάτην θέσιν ἐσταμάτησε τὸν Σολωμόν, καὶ, μετὰ τὰς συνήμετες φιλοφρονήσεις, ἥρωτησε τίς ἥτο δὲ παρακολουθῶν αὐτόν, διότι δὲ Σολωμὸς δὲν τὸν ἔκαπε παρουσιάσει, νομίζων δια τοῦ ἥτο γνωστός. Ο Σολωμὸς ἀμέσως ἀπήντησεν ιταλιστί:

— È la più infame lingua che esiste sotto la cappa del cielo: είνε ἡ ἀτιμοτέρα γλώσσα ποῦ ὑπάρχει ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

»— Εχαιρετίσθησαν καὶ ἔφυγον. Ο Μ. ἥτο ἐν Κερκύρᾳ γνωστὸς ὡς δὲ μεγαλείτερος κακολόγος διὰ τοῦτο δὲ εἰλικρινῆς Σολωμὸς δὲν ἐδίστασε τὰς εἰπεῖται τὴν ἀλήθευτας προτασίες τῶν φύλων την ποταμού τοῦ Ποταμοῦ νομίζουν δια εἰνες οἱ ιεραπόστολοι, οἱ περιφρονήσαντες τὸν "Αγιον. Ο μαθηματικὸς καὶ δὲ ποιητὴς ἔπραξε τοῦτο καὶ διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν φιλίαν του, ἥ δποια τοῦ ιεραπό

»Μεγάλη ήτο ή φιλία του Σολωμού μετά τον Θωμαζαίου ήσαν ός δύο αδελφοί.

Δημοσιεύομεν μετάφρασιν ἀποσπάσματος ἐπιστολῆς τοῦ ποιητοῦ καὶ φιλέλληνος Ιταλοῦ Besenghi degli Ughi γραφείσης ἐξ Ἰθάκης τὴν 1 Ἀπριλίου τοῦ 1830. ἐξ οὗ μανδάνομεν ποῖα ἔργα καὶ ποῖα ποίηματα ἤθελε τότε νὰ μελετήσῃ ὁ Σολωμός. Ἰδοὺ τὸ ἀπόσπασμα:

«..... Ὁ ἐπιφανῆς φίλος μου κόμης Σολωμός, ὁ Βύρων τῶν χωρῶν τούτων, ἐπιθυμεῖ παρὰ σοῦ τὰ ἔξης ἔργα:

»Schlegel, ἵστορίαν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας φιλολογίας κατὰ μετάφρασιν τοῦ Ambrosoli.

»Λυρικὰ τοῦ Schiller, εἰς ἵταλικὴν ἢ γαλλικὴν μετάφρασιν εἰς πεζόν.

»La sposa di Messina μετάφρασιν τοῦ Μαρέη.

»Camillo Porzio, ἔκδοσις ἢ τοῦ Bettioni ἢ τοῦ Silvestri, κατὰ αὐτὰς ἐκδοθεῖσα.

»Del Dialogo e dello Stile τοῦ Pallavicini.

»Μετάφρασιν γερμανικῶν ποιήσεων τοῦ Bellati εἰς τόμους δύο.

»Τὰ λυρικὰ τοῦ Schiller, κατὰ πρώτον. »Καὶ νὰ εἶνε (εἴτενόρω ὅτι εἶνε) εἰς πεζὸν γαλλιστὶ ἢ ἵταλιστι. Καὶ ἐάν δὲν τὰ ἔχετε, δῆμος δυνατόν, νὰ τὰ ζητήσετε ἢ καὶ νὰ τὰ κλέψετε, ἢ ἀν θέλετε. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, καλέ μου Ὁρλανδίην, προσπαθήσετε νὰ τὰ λάβω διὰ τοῦ πρώτου ταχυδρομείου. Στέλλετε καὶ τὸν λογαριασμὸν ἀλλὰ νὰ εἶνε χριστιανικός, δῆμος θὰ παρακινήσῃ τὸν Σολωμόν, δότις ἔχει χρήματα, νὰ σᾶς κάμη καὶ μεγαλειτέρας παραγγελίας. Διὰ τοῦ ἴδιου ταχυδρομείου θὰ λάβετε καὶ τὰ χρήματα.»

Ο Besenghi degli Ughi εἶχε γνωρίσει τὸν

Σολωμὸν πολύ. Ὁ φιλέλλην σύτος πέριηγήθη τὴν Ἐπτάνησον καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπολέμησεν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.¹

»Ο Ἀδόλφος Gemma² γράφει ὅτι ὁ Σολωμὸς ἐδημοσίευσεν ἐν Παβίᾳ τῷ 1823 τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν ποιημάτων του. Τοῦτο εἶνε ἀνακριβές. Ἡ πρώτη συλλογὴ τῶν ποιημάτων τοῦ Σολωμοῦ ἐδημοσίευθη ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1823 ὑπὸ Λοδόβίκου Στρανήνη ὑπὸ τὸν τίτλον: Rime improspitate dal Nobil Signor Dionisio Salamon Zacintio. Corfù nella stamperia del Govano 1822, εἰς 8ον ἐκ σελίδων 31. Εἶνε τριάντα Σονέττα. Τῷ 1823 ἔγινε ἐπίσης ἐν Κερκύρᾳ δευτέρα ἔκδοσις.

»Υπὸ τὸν τίτλον Nozze Rossi-Bozzotti ἐδημοσίευθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1877 ὑπὸ Γαετάνου Ρώση, πλήρες τὸ ποίημα τοῦ Σολωμοῦ Ode per Messa Novella, μετὰ μικρᾶς εἰσαγωγῆς καὶ βιογραφίας ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Βελούδου. Ἡ δὴ αὗτη εἶχε τυπωθῆ ἐλλιπῆς εἰς τὴν περουφαῖκὴν ἔκδοσιν τῶν Ενδιοπομένων τοῦ ποιητοῦ.

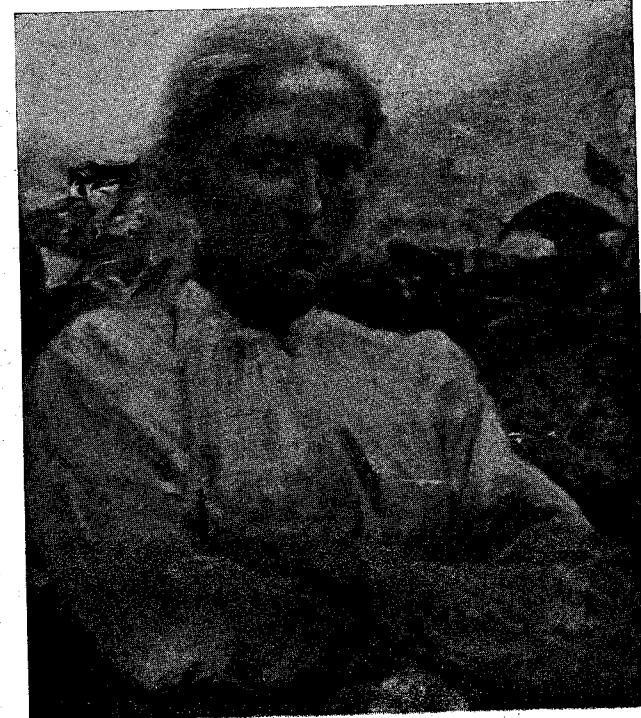
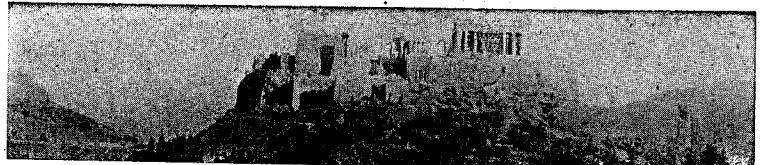
Εἰς τὴν πρόσοψιν τῆς ἐν Ὁδῷ Ἀρσενίου οἰκίας, εἰς ἥν ἀπέθανεν ὁ Σολωμός, ὁ Δῆμος Κερκυραίων ἔθεσε τὴν ἔξης ἐπιγραφήν:

»Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ τῷ 1857 ἀπέθανεν ὁ ἐν Ζακύνθῳ μὲν γεννηθείς, τὴν δὲ Κέρκυραν ὡς ἐτέρον πατρίδα ἀγαπήσας καὶ ἐπὶ μαροδὸν ἐν ταύτῃ διατρέψας, ἐθνικὸς ποιητὴς καὶ τῆς ἐλευθερίας ὑμητῆς Διονύσιος Σολωμός.»

¹ Βλέπε: Besenghi degli Ughi. Poesie e Prose, pubblicate per cura di Oscarre de Hassek. Trieste 1884.

² Canti Neo-Ellenici. Verona 1881 σελ. 127.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΣΠΟΥΔΗ

Γ. ΙΑΚΟΒΙΔΗ

ΟΙ ΓΡΥΛΛΟΙ

«Μὰ πῶς γίνεται, γρύλλοι μικροί, μαῦροι καὶ λαμπεροί σὰ χάντρες, τὴν ἡμέρα νὰ μὴ λέτε λέξι, καὶ τὸ βράδυ μὲ τὸ φεγγάρι νὰ τραγουδᾶτε τὸν ἐσπερινὸ τοῦ γεωργοῦ;»

— «Ἄ! τὴν ἡμέρα τέτοια βοὴ κάνουν οἱ σφῆγκες καὶ οἱ μέλισσες, ποῦ θὰ ἔθαβαν τὸ τραγοῦδι μας, ἢ ἀν μποροῦσε ν' ἀνεβῆ στὸν ἀέρα, τὰ πουλιὰ θά μας ἔτρωγαν δλους.»

«Κακόμοιροι γρύλλοι!» — «Ἀλλὰ τὴ στιγμὴ ποῦ γυρνᾷ σπίτι του ὁ κύρῳ μύρμηγκας, ἐμεὶς σιωπηλοὶ ἐνεδρεύομε, περιμένοντας δλα νὰ σωπάσουν.

Κι' ἔπειτα, οἱ κακόμοιροι, σιγαλά, σιγαλά, ἐνώνομε τῆς μικρές μας φωνές, γιὰ νὰ κάνουν λίγο περισσότερο θόρυβο, καὶ τὸ φεγγάρι ρίχνοντας τῆς ἀχτίδες του, ἀκούει τὸ τραγουδάκι μας.»

Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ

Ο ταν στὸν καθρέφτη κυττᾶς τὰ κοραλένια σου χείλη, τὴ σηκωμένη σου μυτίτσα, τὸ μάγουλό σου ποῦ λάμπει, τὰ ξανθὰ καὶ κατσαρὰ μαλλιά σου, τοὺς ὄμοιους σου λευκοὺς σὰν τὸ χιόνι, καὶ γελᾶς κατεργάρικα γιὰ νὰ δῆς στὰ τριανταφυλλένια σου μάγουλα ν' ἀνοίγουν δυὸ λακκάκια, καὶ κάνεις τὴν πεταλοῦδα, καὶ σκύβεις καὶ κονιέσαι, — δταν καθρέφτιζεσαι, ὁραία Λίζα, εἶνε κάτι ποῦ βέβαια ποτὲ δὲν τὸ σκέφτηκες. — Νά το: δταν στὸ γυαλί, γελαστὴ θὲς νὰ κυττάζεσαι, σου φαίνεται φυσικὸ τὸ χαμόγελο τοῦ καθρέφτη, καὶ, μικροῦλα μου, αὐτὸ ποῦ βλέπεις τόσο νόστιμο, τὸ νομίζεις δλο δικό σου κι' ὀν τολμοῦσες στὰ κορφά θὰ τούδινες ἔνα φιλί. . . — Ο Θεός νά σε φυλάῃ, δύστυχη! Η λαμπρὰ εἰκόνα, αὐτὴ ποῦ προσπαθεῖ νά σε γητέψῃ, τὸ πρόσωπο εἶνε τοῦ Διαβόλου. Εἶνε ὁ Διάβολος ποῦ σ' ἀντικρύζει, σὲ ξεγελᾶ, σ' ἐλκύει καὶ ποῦ μὲ τὰ μάγια του, χωρὶς τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, θά σε καταστρέψῃ.

[Μετάφρασις Α. Μ.] ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ ΜΙΣΤΡΑΛ

Η ΚΑΤΟΧΗ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΜΕΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ

— 'Απαγορεύεται ή από συηρής διδασκαλία, τοῦ ἔργου ἀποκλειστικῶς ἐνχωριθέντος ἐπὶ διεταρ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως δι' ἐπισήμου συμβολαιογραφικῆς πράξεως εἰς τὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐθνικὸν Θέατρον» θίασον τῶν κ. κ.
ΠΕΤΡΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ καὶ Ν. ΚΟΥΚΟΥΛΑ —

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

— Τὸ γραφεῖον τοῦ Βασιλέως —

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΟΘΩΝ

ΟΘΩΝ. — 'Εξερχόμενος τοῦ ιδιαιτέρου του δωματίου προκωρεῖ πρός μίαν ἀπὸ τὰς θύρας τοῦ βάθνους τοῦ γραφείου του, δύποτε φάνεται ή Ἀκρόπολις. 'Ακούεται ἔξωθεν ἐκ τοῦ κήπου ἡ μουσικὴ τῆς φρουρᾶς. — 'Ωραῖον ὅνειρον, πῶς ἔτσι ἀπατηλὰ σβύνεις στὴν καταχνιὰ τῶν μαύρων λογισμῶν μου!... "Ω! ή ψυχή μου πῶς σὲ ἀκούει θλιβερά, μουσικὴ μυστικὴ τῶν ἀγίων μου πόθων!... 'Ελευθερία, πῶς φεύγεις καὶ πάλιν ἀπὸ τὴν χώραν ποῦ σ' ἐλάτερες περισσότερον, ποῦ σοῦ ἔδωκεν ἔνα Προμηθέα καὶ ἔνα Αἰσχύλον... — Κάθηται πρὸ τοῦ γραφείου του. — "Ω! καρδιά μου, βάσταξε ἀγόγγυστα τὴν φραμακερὴ λάμα... Μητέρα μου τρυφερή, νὰ μὴ βλέπω τὰ ώραια σου μάτια νὰ χύνουν δάκρυα γιὰ μένα κάτω ἀπὸ τὰ ἀνθισμένα προπύλαια τοῦ παλατιοῦ τοῦ πατέρα μου! 'Ηταν ή προφητεία σου τρομακτικὴ ὅταν μ' ἀποχαιρετοῦσες στὸ Κούφσταϊν, ἀγία μητέρα, ἀλλὰ θέλω ή ψυχή σου αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ αἰσθανθῇ τὴν χαράν, ὅτι ἐγένησες ἔνα ἄνδρα!... Αἴ! — 'Εγίνεται καὶ προκωρεῖ πρὸς τὴν θύραν τοῦ κήπου. — Σφυρηλατεῖτε τῆς ἀλυσίδες, στείλτε τοὺς δημίους νὰ μοῦ ματώσουν τὰ χέρια, δὲν σᾶς φοβοῦμαι! 'Εδῶ εἶμαι ἀτάραχος, δ' τάφος ποῦ μοῦ ἀνοίγεται εἶναι δοξασμένος! "Α! τὸ πέλαγος πάλιν ἐγέμισε ἀπὸ τὰς τριήρεις τῶν βαρύρων. "Ερχονται!... ἐρχονται!

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΟΘΩΝ καὶ ΑΜΑΛΙΑ

ΑΜΑΛΙΑ. — Προκωρεῖ σιγά πρὸ τοῦ Βασιλέα. — Πόσον πρέπει νὰ εἴμεθα ὑπερόηφανοι! 'Ἐγὼ νομίζω ὅτι ζῶ μίαν ἀνωτέραν ζωὴν, καὶ μαζί μου ὅτι ὀλόκληρος ή Ἑλλὰς ἀναζητεῖ τὴν παλαιάν της δόξαν.

ΟΘΩΝ. — Δεικνύων εἰς τὴν Βασίλισσαν δύο ἔγγραφα ἐπὶ τοῦ γραφείου του. — 'Ιδού ή καταδίκη μας. Αὐτὸς εἶνε σχέδιον τοῦ Ρουάν — 'Αναγινώσκει. — «Εἰς τὰ πολεμικὰ συμβάντα τῆς Ἀνατολῆς ή Α. Μ. δ' Βασιλεὺς ὑπόσχεται διὰ τοῦ παρόντος διμολόγου νὰ τηρήσῃ οὐδετερότητα, ἀναγνωρίζων ὅτι ἡ πατήθη έπειτα τὸ πολιτικὸν του, διότι περὶ βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν Χριστιανῶν τῆς Τουρκίας ἐπερονόησαν αἱ Δυτικαὶ Δυνάμεις καὶ τὸ πρωτόκολλον τῆς 9 Αὐγούστου». Ίδον καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Οὐάις: «Ἡ Α. Μ. δ' Βασιλεὺς ἀναγνωρίζων, ὅτι ή Κυβέρνησις αὐτοῦ ἐποιεύθη κακῶς, παραχωρεῖ τὴν θέσιν της εἰς ἄλλο Υπουργεῖον ὑποσχόμενον νὰ τηρήσῃ οὐδετερότητα...»

ΑΜΑΛΙΑ. — Καὶ τὸ νέον Υπουργεῖον;

ΟΘΩΝ. — Εἶνε ὅρος ἀπαραίτητος νὰ τὸ σηματίσω.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΠΑ·Ι·ΚΟΣ

ΟΘΩΝ. — 'Ἐν δρυ. — Τί εἶνε πάλιν;

ΠΑ·Ι·ΚΟΣ. — Μεγαλείστατε, τὰ συμμαχικὰ πλοῖα ἐφάνησαν εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ λέγεται ὅτι οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ θ' ὀνέλθουν μέχρις Ἀθηνῶν. Τὰ καταστήματα ἔξω κλείσουν καὶ διόσμος εἶνε ἔντρομος.

ΟΘΩΝ. — 'Ἄς ἔλθουν, καὶ ἡμεῖς θὰ τοὺς ὑποδεχθῶμεν, δπως ἀρμόζει εἰς γενναιόυς ἄνδρος!

ΠΑ·Ι·ΚΟΣ. — Πρὸ δὲ τοῦ εἰδα τοὺς πρέσβεις.

ΟΘΩΝ. — Τί ζητοῦν περισσότερα;... Τὴν ζωὴν μου, δεὶς ἔλθουν νὰ τὴν λάβουν!... Εἰπέ τους ὅτι τοὺς περιμένω.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΠΗΛΙΚΑΣ

ΟΘΩΝ. — Καὶ δ' Πρωθυπουργὸς καὶ δ' Σοῦτσος;

ΠΗΛΙΚΑΣ. — Θὰ ἔλθουν, Μεγαλείστατε.

ΠΑ·Ι·ΚΟΣ. — Τὸ σπουδαιότερον δὲν ἐπρόφθασα νὰ εἴπω εἰς τὴν Μεγαλειότητά Σου. Οἱ πρεσβευταὶ πλὴν τῆς ὑπογραφῆς τῶν διμολόγων, ζητοῦν ἀκόμη νὰ προβῆτε εἰς προφορικὴν ἐνώπιον των ὑπόσχεσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου.

ΟΘΩΝ. — Πῶς ἄλλως ἐπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ ή καταδίκη; Τὸ ιερόματα θὰ είνε ὁ Ἑλληνικὸς θρόνος καὶ οἱ δῆμοι αὐτοῖς. Πηγαίνετε καὶ εἴπατε, ὅτι τοὺς περιμένω. — 'Ο Πάικος ἔξερχεται.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΟΘΩΝ, ΑΜΑΛΙΑ, ΠΗΛΙΚΑΣ

ΟΘΩΝ. — Πρὸς τὸν Πήλικαν. — 'Άλλ' ἔχομεν ἐν ὕστατον δικαίωμα νὰ διαμαρτυρηθῶμεν ἐνώπιον τοῦ ξένου στρατοῦ.

ΠΗΛΙΚΑΣ. — Μεγαλείστατε, δεχθῆτε τὸν συμβιβασμόν. 'Ημεῖς οἱ δοποῖοι ἀπὸ τῆς χθὲς θεωρούμεθα παρηγημένοι, πῶς δικαιούμεθα νὰ προβῆμεν εἰς τὴν διαμαρτυρίαν αὐτὴν καὶ νὰ καταστρέψωμεν διαφοράν την οὐπεσχέθημεν; Παραπούμενοι νὰ περιπλέξωμεν ἀκόμη τὸ έθνος μὲ τοιοῦτον διάβημα, τοῦ δποίουν τὰς συνεπείας δὲν ἡμποροῦμεν ν' ἀκολουθήσωμεν; Ποτέ, Μεγαλείστατε, διότι τοῦτο εἶνε καὶ ἀντιπολιτικὸν καὶ ἐπιζῆμιον. 'Η διαταγὴ τὴν δοποῖαν ἔδωσαμεν εἰς τὰς διαφόρους ἀρχὰς νὰ μὴ ἀντιτάξωσι βίαν εἰς τὴν βίαν, ἀλλὰ νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἐγγράφως, εἶνε ή ἐκ μέρους μας πρώτη διαμαρτύρησις η δευτέρα καὶ γενικωτέρα εἶνε ή παραίτησίς μας.

ΟΘΩΝ. — Γνωρίζεις δῆμος τί ἀξιώσεις προβάλλει εἰς τὸν διαδόχων σας, δ' Καλλέργης; Μοῦ ζητεῖ ν' ἀποτέμπω τοὺς ὑπασπιστάς μου, οἱ δοποῖοι ἐποιεύμησαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ποτὲ δὲν θὰ τὸ κάμω αὐτό. Αὔριον αὐτοὶ ήμποροῦν ν' ἀπαιτήσουν νὰ χωρισθῶ καὶ τὴν Βασίλισσαν.

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΚΡΙΕΖΗΣ, ΣΟΥΤΣΟΣ

ΟΘΩΝ. — Λοιπόν, Ναύαρχε;

ΚΡΙΕΖΗΣ. — 'Η φλόττα ἔφθασε στὸν Πειραιᾶ. Αὐτὴ τὴν στιγμὴν θὰ ἔγινεν ή κατοχή.

ΣΟΥΤΣΟΣ. — Αἰχμάλωτοι αὐτῆς τῆς ἐπιδρομῆς περιμένουν ἔξω δ' Γρίβας, δ' Χατζηπέτρος, δ' Τζαβέλλας, δ' Βάσσος, δ' Καραϊσκάκης.

ΟΘΩΝ. — 'Ἄς εἰσέλθουν!

ΑΜΑΛΙΑ. — 'Ἄς ἔλθουν ἀμέσως οἱ πιστοί μας καὶ ἡρωϊκοὶ φύλοι...

ΣΚΗΝΗ Η'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΓΡΙΒΑΣ, ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ, ΒΑΣΣΟΣ, ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ, ΓΕΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ, ΛΙΝΔΕΡΜΑ·ΓΕΡ, αἱ Κυρίαι τῆς Τιμῆς.

ΟΘΩΝ. — Πρὸς τοὺς ὑπασπιστάς του. — Τοῦ τιμημένου σας δρόμου γνωρίζω τὸ τραγικὸν ἐμπόδιον.

ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ. — Τῆς Μεγαλειότητός Σου τὸ μαρτύριο τὸ ἀκούσαμε.

ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ. — Μιὰ ἔχω ζωή, πρόσταξέ με νὰ πεθάνω ἔδω σμὰ στὸ πλευρό σου.

ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ. — Καὶ γιὰ μένα πιὰ δὲν μένει παρὰ δ' θάνατος ως τελευταία παρηγοριά.

ΓΡΙΒΑΣ. — 'Αργά, τελευταίος ἀπὸ δλους, ἔφθασα πρόσκοπος δικός σου: Τὰ ἄρματά μου ἀχρησταῖται εἶνε πιὰ γιὰ μένα!

ΟΘΩΝ. — "Οχι! τὰ ἄρματά σας κρατήστε τα, θὰ διηγοῦνται ἔναν καιρό, ὅτι δὲν τὰ ἐτρόμαξε δ' ἐχθρός καὶ ὅτι τὴν τελευταία τους λάμψι πῆρε η ἀδικη βία ἐκείνων, ποῦ στὰ βασίλεια τῆς ἡθικῆς ίδεας εἶνε σήμερα νικημένοι προστά μας.

ΣΚΗΝΗ Θ'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΒΕΤΤΛΑΝ

ΒΕΤΤΛΑΝ. — 'Απὸ τὸν Πειραιᾶ ἔφθασαν ἔφιπποι ἀγγελιαφόροι!... Τὰ πλοῖα ἀγκυροβόλησαν εἰς τὸν λιμένα!... 'Αμέσως ἀξιωματικοὶ ὅδηγησαν στὰ δικά μας καὶ τὰ κατέσχον... ἔπειτα στρατεύματα ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν ξηράν μὲ τηλεβόλα... "Ενας "Αγγλος ἀξιωματικὸς τοὺς ἔκτυπησε μὲ τὸ σκῆπτρον του τὴν γῆν, σημεῖον, διότι τὴν υποδούλωσε... Λέγουν διότι θὰ βαδίσουν καὶ κατὰ τῶν Αθηνῶν ἐάν ή Α. Μ. δὲν ὑποταχθῇ.

ΣΚΗΝΗ Ι'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΠΑ·Ι·ΚΟΣ

ΠΑ·Ι·ΚΟΣ. — Αἵ Α. Εξ οἱ πρέσβεις Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας εἶνε ἔδω.

ΟΘΩΝ. — 'Ακολούθησέ με, ναύαρχε, ἀκολούθησέ με, Πάικε, καὶ σύ, Γενναΐε, ἔλλα ν' ἀποδώσῃς τὰς τιμάς... — "Ολοι κύπτουν τὰς κεφαλὰς ἐν πένθει δ' Βασιλεὺς μετὰ τοῦ Παΐκου, τοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Κριεζῆ ἔξερχεται.

ΣΚΗΝΗ ΙΑ'.

ΑΜΑΛΙΑ, ΓΡΙΒΑΣ, ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ, ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ, ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ, ΒΑΣΣΟΣ, ΣΟΥΤΣΟΣ, ΛΙΝΔΕΡΜΑ·ΓΕΡ, ΒΕΤΤΛΑΝ, αἱ Κυρίαι τῆς Τιμῆς.

ΑΜΑΛΙΑ. — Πανηγύρι, γενναῖοι στρατηγοί,

νὰ κάμετε καὶ τὴν σημερινὴν ἡμέραν, εἶνε ἡ μεγαλειτέρα νίκη σας. Ἰδέτε πόση ἡ δύναμις μας! Ἐφεραν τοὺς στόλους των καὶ τοὺς στρατούς των νὰ μᾶς ὑποτάξουν. . Καὶ ἐγὼ ἔμαι εὐτυχῆς ποῦ θυμίζω αὐτὴ τὴν στιγμὴν τῆς μανάδες σας καὶ τῆς ἀδελφές σας. Ἀς μᾶς ἀφίνουν τὴν ζωήν, ἔπρεπε νὰ ἔχουμε τὴν δύναμιν νὰ τὴν διατηρήσωμε ὡς αὐτὴ τὴν ὥρα, εἶνε τὸ ἵδιο ὡς νὰ ἐδώσαμε σ' αὐτοὺς τὴν ζωήν μας!. . Μὴν κλαῖτε, κορίτσια, μήν κλαῖτε παλληκάρια, χαρῆτε. Μιὰ ἡμέρα εἶνε ἀδύνατον αὐτὴ ἡ θυσία νὰ μὴν ἀναγνωρισθῇ ἀπὸ τοὺς ἰδίους ποὺ σήμερα μᾶς δεσμεύουν, ἀφοῦ αὐτὴ τὴν

στιγμὴν ντροπιασμένα λόγια τοὺς λέγει ἡ ψυχὴ των.

ΣΚΗΝΗ ΙΒ'

ΟΙ ἄνωτέρω, ΟΘΩΝ, ΚΡΙEZΗΣ ΠΑΓΚΟΣ,
ΓΕΝΝΑΙΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

ΟΘΩΝ — Ἰδού δτι ἐτελείωσεν ἡ ὑπόθεσις! Τοῦ Βασιλέως σας τὸ μαρτύριον καὶ τῆς πατρίδος ἡ συμφορὰ ἀς χρησιμεύσουν εἰς τὸ μέλλον πρὸς κραταίωσιν τῆς φυλῆς. Μᾶς ἐδέσμευσαν, τοὺς ἡναγκάσαμεν ὅμως νὰ φανοῦν περισσότερον βάροβαροι ἀφ' ὅτι εἶνε, τοὺς ἐδειξαμεν ὅτι ζῶμεν.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΒΩΚΟΣ

ΑΙ ΝΕΑΝΙΔΕΣ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

Πολλοί λόγοι συνετέλεσαν ὥστε ἡ νῆσος Χίος νὰ αἰσθανθῇ ἐλαφρότερον τὸν τουρκικὸν ξυγὸν ἀπὸ πολλὰς ἄλλας ἐλληνικὰς χώρας.

Ἐν πρώτοις, διοικηθεῖσα ἀπὸ τοὺς Γενοάτας ἐπὶ διακόσια εἴκοσι ἔτη πρὸν κατακτηθῆ ἀπὸ τοὺς Τούρκους, δὲν ἔμεινεν ἀμέτοχος καὶ τινος πολιτισμοῦ, τὸν ὅποιον οὕτως ἡ ἄλλως μετέδωκαν οἱ ξένοι ἐκεῖνοι κυρίαρχοι εἰς τοὺς κατοίκους τῆς, οἵτινες πάλιν δὲν ἐδείχθησαν ἀνίκανοι νὰ τὸν ἐπωφεληθοῦν. Ἐπειτα δὲ οἱ Χῖοι, παραδοθέντες ἔκουσίως εἰς τοὺς Τούρκους (διότι ἀπέστερογον τὴν μισαλλόδοξον καὶ τυραννικὴν τῶν πρώην κυριάρχων τῶν διοίκησιν), ηνύοθησαν πολὺ ὑπὲρ τὸν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς κατακτήσεως, ἔλαβον δὲ προνόμια διοικητικά, ἔνεκα τῶν ὅποιων διοικηθησαν αὐτονόμως ὑπὸ ἀρχόντων, πατρικῶς μεριμνώντων περὶ τοῦ λαοῦ καὶ δεξιώτατα πολιτευομένων πρὸς τοὺς κατακτητάς. Καὶ ἄλλοι ἀκόμη λόγοι συνετέλεσαν ὥστε νὰ μὴν ἐνοχληθῇ πολὺ ἡ νῆσος ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἔκτείνωμεν τὸν λόγον περὶ αὐτῶν, διότι δὲν πρόκειται περὶ τούτου.

Διὰ ταῦτα ἡ Χίος ἀπέβη κατὰ τοὺς χρόνους ἔκείνους περιώνυμος διὰ τὸ ἐμπόριόν της, διὰ τὴν βιομηχανίαν της, διὰ τὸν πλοῦτον τῶν κατοίκων της, καὶ διὰ τὴν φιλομουσίαν της. Κατὰ τὰς τελευταίας μάλιστα δεκατηρίδας τοῦ δεκάτου ὄγδοου αἰώνος καὶ κατὰ τὰς δύο πρώτας τοῦ ἐπομένου ἐθεωρεῖτο ὡς τόπος πανεύδαιμων ἐν μέσῳ τῆς κακοδαιμονίας τῶν ἄλλων ἐλληνικῶν χωρῶν.

Κατὰ τοὺς χρόνους λοιπὸν τούτους οἱ Εὐρω-

παῖοι περιγγηταί, οἱ καταπλέοντες εἰς τὸν λιμένα της, ἔβλεπον αὐτὸν γεμάτον ἀπὸ πλοῖα ἐπὶ τῶν ὅποιων ἐφορτώνοντο τὰ ἔξαιρετα προϊόντα τῆς νῆσου ἵνα μετακομισθῶσιν εἰς ἄλλας χώρας, οἵτινες εἶχον ἀνάγκην αὐτῶν. Ἡσαν δὲ τὰ προϊόντα ταῦτα ποικίλα, προϊόντα τὰ ὅποια ἀπέδιδεν ἡ ὀλίγη ἀλλὰ πάμφορος αὐτῆς γῆ καὶ ἡ φιλόπονος χεὶρ δεξιοῦ χειροτέχνου, γεωργικὰ καὶ βιομηχανικὰ ἢ χειροτεχνικά. Τὰ ἐσπεριδοειδῆ, ἡ μαστίχη, τὰ ἀμύγδαλα, τὰ γλυκίσματα, τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα, χρύσοϋφῆ πουγγία, τὰ γαϊτάνια ἀπετέλουν σπουδαιότατον ἀντικείμενον τοῦ χιακοῦ ἐμπορίου, τὸ ὅποιον μὲ τὸν καιρὸν ἐξηπλούτιο πανταχοῦ ὅχεδὸν τῆς Οὐθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ἐπεξετείνετο δὲ καὶ εἰς ἄλλα εἰδὴ τῆς ἀλλοδαπῆς Τοιουτορόπως δὲν ἔμεινε πόλις ἐμπορικὴ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τὴν ὅποιαν δὲν ἐπῆρχον καὶ ἐμποροὶ Χῖοι, εὐδοκιμοῦντες καὶ προαγόμενοι.

“Οταν δὲ ἀπεβιβάζοντο οἱ ξένοι εἰς τὴν πόλιν, ἔβλεπον οἰκίας λιθοκτίστους, μεγάλας καὶ ἀνέτους, δρόμους λιθοστρώτους καὶ καθαρούς καταστήματα γεμάτα ἀπὸ παντοῦ ἐμπορεύματα· πλῆθος ἀνθρώπων πηγαινοερχομένων νὰ διεκπεραιώσουν τὰς ἐμπορικὰς τῶν ἐργασίας φιλανθρωπικὰ καταστήματα, ναοὺς πλουσίως κοσμημένους, ἀνθρώπους ἐνπροσηγόρους καὶ φιλοξένους· πολιτισμὸν ἐν γένει δοσον δὲν ἐπερίμεναν νὰ ἴδοιν. ‘Ἐὰν δὲ εἰς ταῦτα προσθέσωμεν τὸ εὐκρατές τοῦ κλίματος, τὰς φυσικὰς τῆς νῆσου καλλονὰς, τὸν πλοῦτον τῆς βλαστήσεως καὶ τὴν ἐπιμελῆ καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἐ-

ξηγοῦμεν εὐκόλως τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, μὲ τὸν δοποῖον διμιούσιον περὶ τῆς Χίου οἱ Εὐρωπαῖοι περιγγηταὶ εἰς τὰ περιηγητικά τῶν βιβλία.

Ἐξέπληξεν δημοσίους καὶ ἔνα ἄλλο ἀκόμη, τὸ δοποῖον εἰς κανὲν ἄλλο μέρος τῆς τουρκοκρατουμένης Ελλάδος δὲν συνήγνων, ἡ συμπεριφορὰ τῶν ὁραίων τῆς νῆσου γυναικῶν.

Αἱ γυναικες τῶν πατέρων μας, διὰ ν' ἀποφύγουν τὰ βλέμματα τῶν κυριάρχων, διέμενον καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐντὸς τῶν οἰκιῶν, ὅπου ἐπεδίδοντο εἰς τὰ οἰκιακὰ ἔργα καὶ εἰς τὴν περιποίησιν καὶ ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των. Όσακις δὲ καὶ ἀνάγκην ἔξηρχοντο, μὲ προφύλαξιν πολλὴν προσεπάθουν νὰ ἀποφύγουν τὴν συνάντησιν τῶν Τούρκων καὶ τῶν ξένων. Ἐβαδίζον λοιπὸν ταχέως, περιεκάλυπτον τὰ πρόσωπα, εἶχον πάντοτε πρὸς τὰ κάτω νεύοντα τὰ βλέμματα, καὶ συνωδεύοντο καὶ ἀπὸ ἄλλους συντρόφους των. Ἐνωρίς δέ, πολὺ πρὸν ἐπέλθῃ τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἔκλείσιον τὰς οἰκίας των. Ἐννοεῖται δὲ που διατί τοιούτος οὐδεὶς δένει πάλιν τὰς οἰκίας των. Ἐννοεῖται δὲ που Τούρκοι δὲν ὑπῆρχον ἡ δὲν ἀπεβιβάζοντο ξένοι, αἱ προφυλάξεις αὗται ήσαν ὀλιγωτέραι. Περὶ μορφώσεως αὐτῶν οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος, ἀφοῦ ἀμάθεια παχυλὴ καὶ δυστυχία φρικτὴ ἐπεκράτει τότε καθ' ὅλον τὸ ἔθνος. Μόνον εἰς τὸ Φανάριον τῆς Κωνσταντινούπολεως αἱ γυναικες ἐλάμβανον μόρφωσιν ἀξιόλογον, τινὲς δὲ καὶ παιδείαν ὑψηλοτέραν.

‘Αλλ’ οἱ περιγγηταὶ διηγοῦνται, δτι ἐν Χίῳ περιερχόμενοι τὴν πόλιν — περὶ τὴν δύσιν ἴδιων τοῦ ἡλίου — ἔβλεπον τὰς νεάνιδας νὰ κάθηνται ἐπὶ τῶν λιθίνων καθισμάτων, τῶν πρὸ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν, καθ' ὅμαδας. Ἐκεῖ κατεγίνοντο ἄλλαι μὲν νὰ κατεργάζωνται τὸ βαμβάκι ἢ τὸ μεταξί, ἄλλαι δὲ νὰ ωρτούν ἢ νὰ νήθουν. Συγχρόνως συνωμίλουν, ἐγέλων, ἐτραγύδουν, ἡστείζοντο καὶ ἐπειράζοντο ἀναμεταξύ τῶν μὲ πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ χωρὶς καμμίαν ἐπιφύλαξιν. Ἀπέναντι αὐτῶν ἔκαθηντο συνήγωνος οἱ νέοι τῆς γειτονιᾶς, πρὸς τοὺς δοποῖους αὗται δὲν ἐδίσταζον νὰ φίττουν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν μειδιάματα ἢ καὶ νὰ ἀποτείνωσι μάλιστα καὶ λόγους πειρατικοὺς καὶ ἀστειολογίας καὶ εἰρωνείας. Τὸ πρᾶγμα, ἐννοεῖται, ἐφαίνετο εἰς τοὺς ξένους παραδόξον τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀπέτειναν τὸν λόγον καὶ τοὺς

νπεδέχοντο φιλοφρόνως μειδιῶσαι καὶ γελῶσαι κατὰ τρόπον, ὡς φαίνεται, ἀπροσδόκητον.

Δὲν περιωρίζοντο δὲ μόνον εἰς τοῦτο. Ἡ φυσικὴ τῶν φαιδρότης καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν νὰ πωλήσουν τὰ βρέμματα τῶν κυριάρχων, διέταξε ἐκάλουν τοὺς ξένους νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς οἰκιῶν τῶν διὰ νὰ τὰ ἴδοιν. Πολλάκις μάλιστα ἐτόλμων καὶ νὰ λάβουν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ νὰ τοὺς σύρωσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐντὸς τῶν οἰκιῶν τῶν, γελῶσαι καὶ λέγουσαι πρὸς αὐτοὺς λόγους περιποιητικούς, ἀμιλλώμενοι δὲ ποιά θα κατορθώσῃ νὰ σηγηνεύσῃ μὲ τὰ θέλητρά της καὶ μὲ τὰ τεχνάσματά της τὸν ἀποροῦντα καὶ διστάζοντα ξένον.

‘Η συμπεριφορὰ αὕτη ἔξεπληττε τοὺς ξένους τόσον, ὃστε πολλοί κατ' ἀρχὰς ἐνόμιζον, δτι αἱ ζωηραὶ ἐκεῖναι νεάνιδες ήσαν περισσότερον ἀπὸ δοσον ἔπειτεν εὐπροσήγοροι. ‘Αλλ’ οἱ δοι εἰσέλμων νὰ περιφράσω τὰ δρια τῆς εὐπρεπείας καὶ τῆς ἡμιτικῆς, ἐμάνθανον δι' ἀναμφισβήτητων ἐνδείξεων, δτι αἱ γυναικες ἐκεῖναι ήσαν τόσον φρόνιμοι, δοσον καὶ εὐπροσήγοροι δτι οἱ χαριεντοὶ των, τὰ μειδιάματά των καὶ τὰ πειράγματά των είχον μᾶλλον ἴδιοτελῆ τινα σκοπόν, τὴν πώλησιν τῶν ἐργοχειρῶν τῶν, δτι πονηροὶ διαλογισμοὶ καὶ ἀνήθικοι σκέψεις ήσαν ξέναι εἰντελῶς πρὸς αὐτάς.

Καθ' ἑκάστην σχεδόν, μάλιστα δὲ κατὰ τὰς ξορτάς, διημόσιος περίπατος ἐγίνετο κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, τῆς πρὸς βορρᾶν τοῦ φρουρού τῆς πόλεως. ‘Ἐκεὶ δὲ καθ' ὅμιλους περιεπάτουν καὶ αἱ νεάνιδες, σπανίως ἀκολουθοῦμεναι ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ συνοδεύομεναι ἀπὸ τοὺς γνωρίμους τῶν νέοντας. Αἱ περισσότεραι ἐφερον ἐσθῆτας λευκὰς καὶ εἶχον τὴν κεφαλὴν στολισμένην μὲ ἀνθητή. ‘Ἐνδη δὲ περιεπάτουν, ἐτραγύδουν καὶ πάλιν ἐγέλων θορυβωδῶς καὶ ἔρριπτον χαλκικαὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης. ‘Ἐν τῷ μεταξὺ καταδιώκουσαι ή μία τὴν ἄλλην. Κουραζόμεναι ἐκάθηντο μαζὶ μὲ τοὺς νέοντα κατὰ γῆς καὶ συνωμίλουν μὲ πᾶσαν ἐλευθερίαν. Τίποτε δὲν ἐτάρατε τὴν εὐθυμίαν τῶν καὶ τὴν φαιδρότητά των, οὐδὲν αὐτῶν ἔκαθηντο συνήγωνος οἱ νέοι τῆς γειτονιᾶς, πρὸς τοὺς δοποῖους αὗται δὲν ἐδίσταζον νὰ φίττουν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν μειδιάματα ἢ καὶ νὰ ἀποτείνωσι μάλιστα καὶ λόγους πειρατικοὺς καὶ ἀστειολογίας καὶ εἰρωνείας. Τὸ πρᾶγμα, ἐννοεῖται, ἐφαίνετο εἰς τοὺς ξένους παραδόξον τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀπέτειναν τὸν λόγον καὶ τοὺς

περιττὸν νὰ εἴπω, δτι κατὰ τὸν περίπατον ἐδίδετο εὐκαιρία νὰ συναντηθῶσι μὲ τὰς ἐκλεκ-

Νεάνιδες τῆς Χίου. — Απὸ τὸ βιβλίον τοῦ Τουρνεφόδη 1717.

τὰς τῆς καρδίας των καὶ ἐκεῖνοι δσων τὸ στῆθος ἔφλογίζεν δ ἔρως, δ ὅποιος ἔξεδηλοῦτο εἰς τὴν Χίον δχι διὰ στεναγμῶν, διὰ βλεμμάτων περιπαθῶν λέγει Γάλλος περιηγητής καὶ διὰ λέξεων διακεκομμένων, ἀλλ' ἐν μέσῳ γελώτων καὶ ἀνευ περιστροφῶν.

Τὰ ἔθιμα ταῦτα, τὰ τόσον ἐλευθέρια κατὰ τὸ φαινόμενον, δὲν ἐπροκάλουν ἐν τούτοις οὐδέποτε σκάνδαλα, δπως ζωσ θά ἐνόμιζε τις.

Τὸν περίπατον τέλος ἐπέστεφον χροὶ ἐν μέσῳ γελώτων, τῶν ὅποιων δ ὑδρυβάδης ἥχος ἔφθανε πολλάκις καὶ μέχρι τῶν πλοίων, τῶν ἡγκυροβολημένων ἐντὸς τοῦ λιμένος. Ἀμα δὲ ἔδυεν δ ἥλιος, ἀπέσύροντο δλοι εἰς τὰς οἰκίας των. Αἱ νεάνιδες ἐκλείοντο ἐντὸς αὐτῶν μέχρι τῆς ἐστέρας τῆς ἐπομένης ἥμέρας, δόπτε καὶ πάλιν ἐθεῶντο ἐκτὸς αὐτῶν.

Αλλ' ὅσον ἥσαν ωραῖαι καὶ ἀφελεῖς εἰς τοὺς τρόπους, τόσον δτο ἀλλόκοτος καὶ ἀκαλαίσθητος δ ἐνδυμασία των.

Ἐνας ἐκ τῶν περιηγητῶν, δ Τουρνεφόδη, μᾶς διέσωσεν εἰκόνα νεάνιδος τῆς Χίου, φρούσης ἐνδύματα τῆς ἐποχῆς, καθ' ἦν οὗτος δτο εἰς τὴν Χίον, δηλαδὴ τῶν ἀρχῶν τοῦ δεκάτου δγδόου αἰῶνος. Ἀλλοι μεταγενέστεροι του μᾶς τὰ περιγράφουσιν εἰς τρόπον, ὥστε σή-

μερον, δτε ἔξελιπτε πλέον δ ἐπιχώριος ἐκεῖνος συρμός, ἥμποδοῦμεν ὀπωσδήποτε νὰ ἀναπαιραστήσωμεν τὴν περιεργον δι' ἥμᾶς τουαλέταν ἐκείνην τῶν ωραίων νησιώτιδων.

"Ἐφερον λοιπὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λεπτοτάτην ὄμβολην, τῆς ὅποιας ἡ λευκότης ἡμιλλάτο πρὸς τὴν τῆς χιόνος καὶ εἰς τὴν ὅποιαν ἔδιδον τὸ σχῆμα τιάρας ἡ σαρικίου. "Ἐρριπτὸν τοὺς μακρούς των πλοκάμους ἐπὶ τῶν ὄμβων, δόπθεν ἀνέσυρον αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ προσεκόλλων μὲ χρυσᾶς πόρπας. Περιέβαλλον τὸν κορμὸν τοῦ σώματος μὲ σάκκουν χονδροειδῆ,

δστις ἐσγηματίζετο περὶ τὴν ὁρῶν εἰς ἔξογκωμα τῇ ἀληθείᾳ πολὺ ἀκαλαίσθητον. Βραδύτερον ὅμως τὸ ἔξογκωμα ἐκεῖνο ἔξελιπτε, ἀντικατέστησε δὲ αὐτὸ τὸ κοντόν, τὸ δόποιον κατήρχετο μόνον μέχρι τῆς ζώνης. Ἀπὸ τῆς ζώνης δὲ μέχρι τῶν γονάτων κατήρχετο φόρεμα (φουστάνι), τὸ δόποιον ἀφῆνε πάντοτε νὰ φαίνωνται αἱ κνήμαι, αἱ καλυπτόμεναι ἀπὸ περικνημίδας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεύστον λευκᾶς ἡ κυανᾶς. Υποδήματα τέλος κεντημένα, χρώματος ἔρυθρου ἡ κιτρίνου, προσδεδεμένα περὶ τὴν μικρὰν πτέρωναν διὰ κόμβου ἐκ ταινίας ἐρυθρᾶς ἡ ἔξι ιμάντος, συνεπλήρουν τὴν ὄλην ἐνδυμασίαν.

Τὰ ἐνδύματα ταῦτα κατεσκευάζοντο ἀπὸ ὑφάσματα βαμβακερὰ ἡ μεταξωτὰ τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας καὶ χειροτεχνίας, τὰ δόποια ἥσαν πολύχωρα μὲ τρόπον πολὺ ἀλλόκοτον, ὡς φαίνεται, καὶ ωριὲς καμμίαν καλαισθησίαν. Διὰ τοῦτο οἱ ἔνοι τὰ παρετέρουν μετὰ πολλῆς καὶ εὐνοήτουν περιεργείας. Ψιμύθιον μετεχειρίζοντο μόνον διὰ νὰ βάφουν τὰ φρύδια, δχι δμως καὶ τὸ πρόσωπον. Ἐμάσσων δὲ καὶ διαρκῶς μαστίχαν, ἡ δοιά, ὡς ἔλεγον, τὰς ἐπροφύλασσεν ἀπὸ τὸ ἀσθμα, νόσον διαδεδομένην εἰς πολλὰ ωριές τῆς νήσου.

'Εν τέλει παραθέτω τὸν χαρακτηρισμόν, τὸν

δποῖον δίδει περὶ τῶν κορῶν τῆς Χίου δ Γάλλος Μάρκελλος, γραμμάτευς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γαλλικῆς πρεσβείας, συγγραφεὺς πολλῶν βιβλίων, πραγματευμένων περὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐποχῆς του καὶ περὶ τῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας αὐτῶν, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, γνώριμος δὲ καὶ φίλος πολλῶν Ελλήνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως διακεκομένων.

Λέγει λοιπὸν δ Γάλλος, δστις ἐπεσκέψθη τὴν Χίον τῷ 1820, δτι αἱ νεάνιδες, δσάκις τὸν ἔβλεπον καθ' ὅδον, τὸν ἐσταμάτων καὶ τὸν περιετριγύριζον, ἔξεβαλον δὲ φωνὰς χαρᾶς, δταν εἶδον δτι ἡννοεῖ τὴν γλώσσαν των. "Ἐχουν, λέγει, κάποιαν τόλμην, ἀλλὰ καὶ μεγάλην ἀφέλειαν. Εἶναι ἀθῶαι ωριὲς νὰ εἶναι ἐντροπαλαί. Εὰν δὲ ἡ ἀνατοφοφή των δὲν μετέδωκεν εἰς αὐτὰς προσποιητὴν τινα ἐπιφυλακτικότητα καὶ σοφαρότητα, δὲν ἀφήρεσε τούλαχιστον οὐδὲν ἀπὸ τὴν ἀπλότητα των καὶ τὴν φυσικήν των εύθυμιαν. Μοῦ ἔχητον ἀνημη, δσάκις ἡ ἀνθοπῶλις διήρχετο πλησίον μας, ἐνίστε δὲ καὶ μικρὰ νομίσματα ἀφοῦ δὲ τὰ ἐλάμβανον, ἔφευγον γελῶσαι, τὰ ἔρριπτον δὲ μὲν εἰς τὴν ἄλλην καὶ ἐπανήρχοντο τέλος νὰ μὲ εὐχαριστήσουν.

Ἀνοχωρῶν — ἔξακολουθεῖ λέγων δ Γάλλος — διῆλθον καὶ ἀπὸ τὴν παρολίαν. Μακρόθεν μὲ ἀνεγνώρισον. "Ἐλθετε, ἔλθετε, ἐφώναζον. Ιδοὺ δ ἔνοιος νέος. Μὲ περιετριγύρισαν ἀμέσως. Εἶπε μας, ξένε, ποία εἶναι ἡ ωραιοτέρα ἀπὸ ἥμᾶς; Διστάζεις; 'Εμπρός, εἰπέ. Καὶ ἔγελασαν πολύ. Πόσον δργεῖ νὰ ἀποφασίσῃ, εἰπον. 'Ομοιάζει τοὺς γέροντας μας, δταν ἐκλέγουν ἀρχοντα. 'Ομιλεῖ λοιπόν, δμιλει. Καὶ ἔξηκολούθησεν δ ἔξης διάλογος.

— "Ολαι σας εῖσθε ωραῖαι.

— 'Ακούετε τί λέγει; Ιδοὺ ἐν ἀνθοφ· δός το εἰς ἐκείνην τὴν ὄποιαν προτιμᾶς.

— 'Επροτίμησα μίαν ἵανθη μὲ μαύρους πλοκάμους καὶ τῆς παρουσίασα τὸ ἀνθοφ. 'Εκείνη ἐπροχώρησε καὶ τὸ ἡρπασε μὲ βίαν. Μετὰ ταῦτα αἱ σύντροφοι της γελῶσαι τὴν ἐπομένησαν πλησίον μον. Αῖ! καλά! τὶ σκέπτεσαι διὰ τῆς Χιώτισσες; εἰπαν.

— "Οτι εἶναι πολὺ λυπηρὸν νὰ τῆς ἀφῆσῃ πανεῖς, ἀπήντησα.

Οι γέλωτες ἔδιπλασιάσθησαν.

— Πῶς ὀνομάζεσαι; ἡρπάτησα τὴν ἵανθην. — Τί σὲ μέλει, ἀφοῦ φεύγεις; — Θέλω νὰ σὲ ἐνθυμοῦμαι.

— "Α! μάλιστα, εἰπε γελῶσα. Αἱ ἀναμνήσεις τῶν νέων λυώνουν ὡς αἱ χιόνες τῆς Σάμου. 'Ονομάζομαι Σεβαστίτσα. — Καὶ ἔγω Φοόσω.

— Καὶ ἔγω Σμαρογδῆ. — Καὶ ἔγω Ελέγκω, εἰπαν ἐναμίλλως δλαι αἱ σύντροφοι. 'Αλλὰ σύ, μοῦ εἰπεν δημάρτιον μας, ἐνίστε δὲ καὶ μικρὰ νομίσματα ἀφοῦ δὲ τὰ ἐλάμβανον, ἔφευγον γελῶσαι, τὰ ἔρριπτον δὲ μὲν εἰς τὴν ἄλλην καὶ ἐπανήρχοντο τέλος νὰ μὲ εὐχαριστήσουν.

— Κατοικῶ πολὺ μακράν, ὀπίσω ἀπὸ τὰ βουνά ἐκεῖνα, δπου δύει δ ἥλιος.

— Μακρύτερα ἀπὸ τὴν Πόλιν;

— "Ω! μάλιστα, πολὺ μακράν.

— "Εχετε πορτοκάλια; Αἱ γυναικες σας στολίζουν τὴν κεφαλήν των μὲ ἀνημη; Αἱ κόραι εἰναι εὐτυχεῖς, δπως εἰς τὴν Χίον;

— 'Υπεμειδίασα καὶ ἔσπευσα πρὸς τὴν βάρκαν.

Μὲ συνώδευσαν μέχρι τῆς ἀκτῆς. Εκεῖ τὰς ηγενήθην νὰ ὑπανδρευθοῦν ἐντὸς τοῦ ἔτους.

— Εγέλασαν πολὺ καὶ ἔφυγαν κραυγάζουσαι: Ζένε, μὴ λησμονῆς τὰς νεάνιδας τῆς Χίου.

Π. ΜΑΤΘΑΙΟΥ

ΤΟ Β' ΑΝΑ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΙΚΡΑΝ ΑΣΙΑΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΩΝ*

ΚΡΗΤΗ — (ΚΝΩΣΣΟΣ-ΦΑΙΣΤΟΣ)

Μετὰ τὸ γεῦμα ἐν Ἡρακλείῳ δ πρὸς τὴν Κνωσόν ἐκστρατείᾳ. Η κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Μίνωος ἰδρυθεῖσα ἀρχαία πόλις Κνωσσός δὲν ἀπέχει δ ὥραν τοῦ Ἡρακλείου, τὸ δποῖον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἡτο τὸ ἐπίνειον (Αμνισσός) καὶ δ ναύσταθμος, οὔτως εἰπεῖν, τοῦ θαλασσοκράτορος ἐκείνου βασιλέως. Εἶνε δὲ λίαν παράδοξον δτι δ πόλις ἀπείχει δπως δήποτε ίκανως τῆς θαλάσσης, ἐν διαταράσσοντα παραπλήσια πολλὰ καραυρία τῆς νήσου.

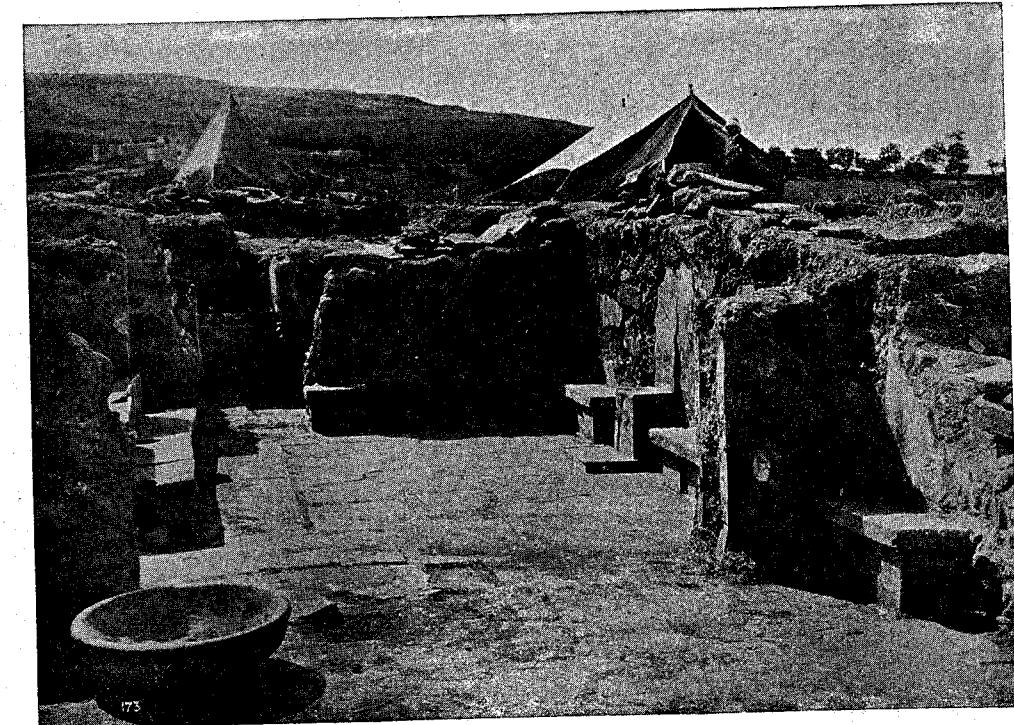
* «Παναθήναια» 15 Αύγουστου καὶ 15 Σεπτεμβρίου.

κτόρου, ή ἐκπηγάζουσα ἐκ τῆς θαλασσοχρατορίας τῶν νησιωτῶν ἐκείνων, καθίστα πάντη περιττὴν πᾶσαν τοιαύτην, ἀναγκαίαν δὶ’ ἄλλας ἡ πειρωτικὰς πόλεις, προφύλαξιν. Τὸ διάνακτορον τῆς Κνωσσοῦ, τὸ πρὸς τὸν μυθολογούμενον λαβύρινθον μετὰ πολλῆς πιθανότήτος σχετιζόμενον, τὸ ἀναγόμενον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Μίνωος κεῖται ἐπὶ λοφίσκου τινὸς χθαμαλοῦ (Κεφάλα καλουμένου) ὑπερθεν τοῦ χειμάρρου Καιράτου, περιορίζομενον πανταχόθεν ἀπὸ ὑψηλοτέρων ὅρέων καὶ λόφων οὕτως, ὥστε ἵτο εὐτελῶς ἀθέατον ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς θαλάσσης. Κατ’ ἀκολουθίαν ἐστερεῖτο καὶ αὐτὸς παντάπαιον εὐδείας καὶ ψυχαγωγοῦ θέας. Ὡτὸ διμωσιαὶ τοιαύτη ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ εὐμάρεια τοῦ λαβύρινθον ἐκείνουν κτιρίουν, ὥστε ἐπήρχει αὐτὸς τοῦτο εἰς τὴν ψυχαγωγίαν τῶν ἐνοικούντων. Νὰ φαντασθῇ τις τὸ οἰκοδόμημα αὐτὸν ἐν τῇ ἀκμῇ του δὲν εἶνε εὔκολον, διότι οὔτε τὰ δοσμέραι μεγαλοπρεπῆ ἀνατολικὰ μέγαρα, πρὸς ἀπαρεβλήθη, οὔτε τὰ ἀνάκτορα τῶν μεγαλουπόλεων, οὔτε οἱ στρατῶνες, οὔτε αἱ μοναὶ αὐτὰ ἰδέαν παρέχουσι τῆς εὐρύτητος καὶ τῆς ποικίλης περιεκτικότητος τοῦ ἀνακτόρου ἐκείνουν. Μόνον ἔαν ἀναλογισθῇ τις ἔκτασιν 150 περίπου μέτρων μήκους καὶ ἴσου πλάτους, ἐκτισμένην κύκλῳ εἰς μονόροφα καὶ διώροφα διαιμερίσματα, πλαισιοῦντα ὑπαιθρον ἐν τῷ μέσῳ κολοσσαίαν αὐλήν, δύναται νὰ λάβῃ ἰδέαν τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ βασιλικοῦ ἐκείνουν ἐνδιαιτήματος. Ὁδός εὐθεῖα καὶ πλακόστρωτος, ἀποκαλυφθείσα ἥδη εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ἥγειν ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς θαλάσσης πρὸς τὸ ἀρκτικὸν πρόπτυλον τοῦ μεγάρου, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται πλακόστρωτον ἀνδρον κλιμακωτὸν χρησιμεῦσαν, ὃς εἰκάζεται, εἰς παραστάσεις θεατρικὰς ἡ ἀγῶνας, εἰδος θεάτρου, οὐτινος ἀνάλογόντι ὑφίσταται καὶ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῆς Φαιστοῦ. Ἐτερον πρόπτυλον εὑνηται καὶ κατὰ τὴν ἀντίθετον πλευρὰν τοῦ οἰκοδομήματος. Διὰ τῶν δύο τούτων εἰσόδων εἰσῆρχετο τις εἰς τὴν ἐσωτερικήν, τὴν 60 μ. μῆκος ἔχουσαν πλακόστρωτον αὐλήν, ἥτις διήρει τὸ κτίριον εἰς δύο μέρη. Εἰς τὸ ἀνατολικόν, τὸ περιλαμβάνον τὴν κυρίως κατοικίαν τοῦ ἀνακτοροῦ ἐν ᾧ πάντως καὶ ἡ γυναικωνίτις, καὶ τὸ δυτικὸν ἐνθα αἱ μεγάλαι ἀποθήκαι, ἡ αἴθουσα τοῦ θρόνου, τὸ μέγαρον τῆς ὑποδοχῆς καὶ ἄλλα πλείστα διαιμερίσματα, χρήσιμα εἰς τὸν δημόσιον οὕτως εἴπειν βίον τοῦ κυριάρχου. Λεπτομερής περιγραφὴ τοῦ πολυδαιδάλου κτιρίου, τοῦ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἀρχαιοτέρουν, παρεμφεροῦς, οἰκοδομή-

ματος ἀνεγερθέντος, δὲν είνε δυνατὸν βεβαίως νὰ δοθῇ ἐνταῦθα, θὰ ἀρκεσθῶμεν δὲ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν κυριωτέρων μερῶν τοῦ κτιρίου.

Τὸ μᾶλλον ἀξιοθέατον τοῦ ἀνακτόρου εἶνε ἡ προμνημονεύθεσα αἴθουσα τοῦ θρόνου, ἡ δὲ ἔρυθρον χρώματος καὶ τοιχογραφιῶν κεκοσμημένη, ἡ στεγασθεῖσα δὲ καὶ ἐπισκευασθεῖσα οὕτως ὑπὸ τοῦ κ. Evans (τοῦ ἀπὸ τοῦ 1898 ὁς γνωστὸν εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ μεγάρου εὐδοκίμως ἀσχοληθέντος) ὥστε νὰ ἔχῃ ἀνακτήσει ἐντελῶς τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς ὄψin. Εἶνε δὲ ἀληθῶς ἐπαγωγὸς λίαν ἡ ἐπίσκεψις τοῦ δωματίου ἐκείνου, τοῦ τετραγωνικοῦ καὶ ἐπὶ κιόνων ἑδραζομένην τὴν στέγασιν ἔχοντος, ἀπέριττον δὲ καὶ ὅλως ἀρχαικὴν τὴν διάταξιν. Κύκλῳ τῶν τοίχων ἀπλοῦται λίθινον συνεχὲς ἔδρανον, (πεζοῦλι) ἐν τῷ μέσῳ δὲ θρόνος, λίθινος ἐπίσης, μεθ' ὑψηλοῦ ἐπικλήντρου, φυλλοειδοῦς τὸ σχῆμα. Ὁ θρόνος οὗτος δὲ εἶνε ἀναπαυτικάτατος ὡς ἐκ τῆς τεχνικῆς ἀπομιμήσεως τῶν ἐσοχῶν καὶ ἐξοχῶν τοῦ καθεξομένου σώματος. Ἐναντι τῆς ἔδρας ταύτης δύο κίονες (κυπαρίσσιοι ἀρχικῶς νῦν δὲ λίθινοι) χωρίζουσι βαθύτερον καὶ ὑπαθρόν διαμέρισμα, ἀγνώστου χρήσεως (λουτρόν;). Κατέρχεται δέ τις εἰς τὴν αἰθουσαν ταύτην τοῦ θρόνου ἀπὸ τῆς μεγάλης κεντρικῆς αὐλῆς, διὰ προθαλάμου ὑψηλοτέρου, ἔχοντος τρεῖς κίονας εἰς τὴν πρόσοψιν. Ὅτι τὸ διαμέρισμα τούτο εἴχε χρακτῆρα ἐπίσημον, καὶ διὰ τοῦ ἀντών ἐλειτούργει διοικητική τις ἡ δικαστικὴ πολυμελῆς ἀρχή, φανερὸν εἶνε, οὐ μόνον ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ διατάξεως καὶ διακοσμήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προθαλάμου, ἐν φῷθὲ παρέμενον πάντως οἱ ἐστερημένοι ἐπισήμου τινὸς ἀξιώματος. Ἀλλο διαμέρισμα τοῦ κτιρίου περιεργότατον εἶναι αἱ ἀποθῆκαι κείμεναι καὶ αὗται κατὰ τὸ δυτικὸν ἥμισυ τοῦ κτιρίου, περικλείουσαι δὲ ἔτι πίθους μεγάλους διὰ τὰς ὑγρὰς καὶ λίθινα κιβωτίοις ἡ χωρίσματα, ἐπενδυμένα μολύβδῳ, διὰ τὰς στερεὰς τροφάς ἡ καὶ διὰ φύλαξιν πολυτίμων κειμηλίων. Διάδρομος μήκους 70 μέτρων, εὐθύς, πλάκατρωτος καὶ ἰσοδομικῶς διὰ γυψίνων πλακῶν ἔκτισμένος, ἀγει εἰς τὰ ἀναριθμητα ἐπιμήκη διαμερίσματα ταῦτα, τὰ ὡς ἀποθῆκαι χρησιμόποιούμενα. Ἐπὶ τοῦ διαδρόμου τούτου σώζονται τὰ πυραμιδοειδῆ ὑποστηρίγματα μεγάλων λυχνιῶν ἡ δάδων, πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου ἀγωγοῦ εἰς τὰς ἀποθήκας. Τὸ διὰ τοῦ διαδρόμου τούτου χωριζόμενον ἔτερον ἥμισυ τοῦ δυτικοῦ διαμερίσματος τοῦ ἀνακτόρου, ἀποτελεῖται, ὡς εἴπομεν, κατὰ τὴν προέκτασιν τῆς αἰθού-

σης τοῦ θρόνου, ἀπὸ διάφορα, ἀγνώστου χοήσεως, οἰκοδομήματα ἐν οἷς πάντως καὶ ἀπὸ διώροφον μέγαρον. Τὸ ἀνατοικὸν διαμέρισμα τοῦ ἀνακτόρου, τὸ διὰ τῆς μεγάλης κεντρικῆς αὐλῆς ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ χωριζόμενον, περιλαμβάνει τὰ διὰ τὸν οἰκογενειακὸν βίον τοῦ ἀνακτος ἀναγκαῖα οἰκήματα. Τὸ διαμέρισμα τοῦτο, ἐπὶ κλιτύος ἐκτισμένον, ἀναγκαῖας διαιρεῖται εἰς διώροφα καὶ ἵσως καὶ τριώροφα ἀλλεπάλληλα οἰκήματα, τῶν διποίων αἱ λίθιναι κλίμακες διατηροῦνται θαυμασίως. Ὁ κ. Evans προέβη εἰς τολμηρότατον μὲν ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπιτυχεῖς ἔγχειρημα, τὴν ἀναστύλωσιν δηλ., καὶ ἐπισκευὴν πολλῶν δωματίων τοῦ διαμερίσματος τούτου τῶν ἀνακτόρων, ἰσογείων καὶ ἀνωγείων. Οὕτως ὁ ἐπισκεπτόμενος νῦν τὸ μέγαρον λησμονεῖ ἀλληλῶς τοὺς διαρρεύσαντας ἀπὸ τῆς κτίσεως αὐτοῦ αἰῶνας καὶ πλανᾶται ἐπὶ στιγμὴν νομίζων ὅτι βλέπει σύγχρονον παραδόξου ὄνθυμον οἰκοδόμημα. Ἡ ἀναστύλωσις ἐν τούτοις, ἐκτελουμένη ὑπὸ ἐμπειρού ἀρχιτέκτονος καὶ μετὰ βαθεῖαν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν ἔρειτείων, ἀποκαθιστᾶ τελείως καὶ ἀκριβῶς τὸ προϋπάρξαν οὗτως, ὥστε οὐδεμίᾳ νὰ ὑπολείπεται ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὅρθου τῆς ἀναπαραστάσεως. Καὶ κατέρχεται τις οὗτως δι' εὐρείας καὶ ἀπαστραπτούσης κλίμακος ἐκ τοῦ ἀνώ δρόφου ἐπισκευασθέντος τινὸς διαιρεῖσματος, εἰς τὸ ἴσογειον πάτωμα καὶ, διερχόμενος δι' ἐστεγασμένων διαδόμων, ἐπισκέπτεται τὸ ἀνδρικὸν ἐνδιαίτημα ἀποτελούμενον ἐκ μιᾶς αἰθούσης, τοῦ προδόμου καὶ τοῦ κυρίως μεγάρου μετὰ τοῦτο δέ, διὰ στενοῦ πλακοστρώτου διαδόμου, τὴν γυναικωνίτιν, ἡτοι τὸ ἐνδιαίτημα τῶν γυναικῶν, ἀποτελούμενον καὶ τοῦτο ἀπὸ ὑπαίθρον τινὰ τετράγωνον χῶρον, τὸν προθάλαμον καὶ τὸ κυρίως μέγαρον, εἰς τὸ βάθος τοῦ διποίου ὑπῆρχε λουτρόν. Ἡ ἐσωτερικὴ διακόσμησις τῶν οἰκογενειακῶν διαμερισμάτων τούτων δὲν ὑπελείπετο ὡς πρὸς τὴν πολυτέλειαν τῆς τῶν ἐπισήμων τοῦ ἀνακτόρου διαμερισμάτων, ἐν τισὶ δὲ καὶ ὑπερέβαλλεν ἐκεῖνα. Οὕτως οὐ μόνον ἡ κατ' ίσοδομικὸν σύστημα καὶ διὰ μεγάλων λελειασμένων ἐκ γύψου πλακῶν τοιχοδομία τῶν διαμερισμάτων τούτων διοίκηται πρὸς τὴν τοῦ δυτικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ τοιχογραφιῶν διακόσμησις αὐτῶν, ἡς πλειστα διεσώθησαν τημάτα. Τὸ μέγαρον λ. χ. τῶν γυναικῶν ἐκόσμει θαλασσογραφία, ἐν ᾗ διακρίνονται δελφῖνες καὶ ἄλλοι μικροτέρους μεγέθους ἱκέτις, διοίκηται ποικίλων ὑπὸ ποικίλων ἐκομεῖτο τοιχογραφιῶν, ὡν πολλὰ διεσώθησαν ἔχνη. Ἐν γένει δὲ καὶ ἐν ταῖς ἐλαχίσταις

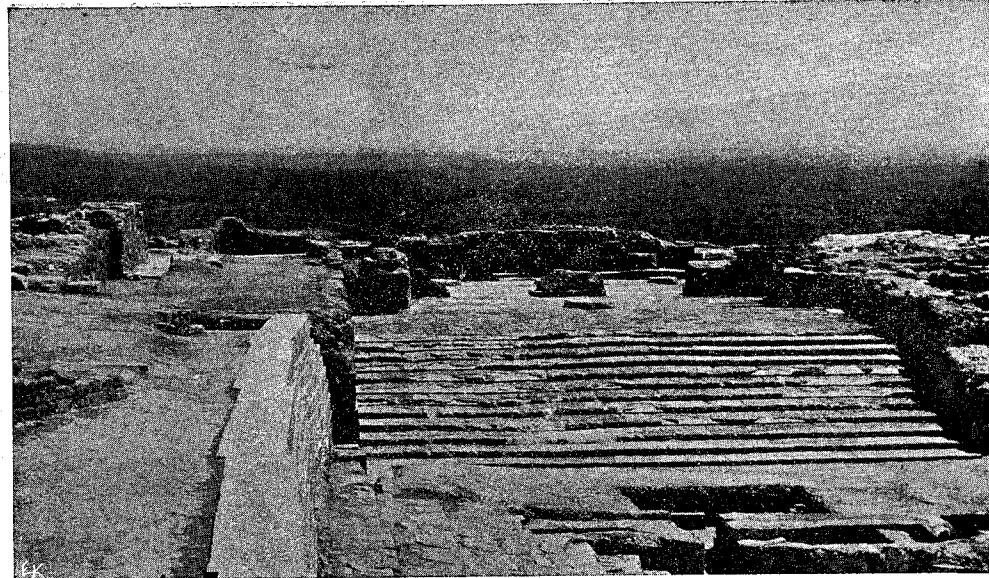

H αἴθουσα τοῦ θρόνου τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κρωσσοῦ.

λεπτομερείας τῶν ἀνακτόρων τούτων παρατηρεῖς τις οὐ μόνον τὸ «comfort» τῶν "Αγγλων, ἀλλὰ καὶ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὸν ἔξευγενισμὸν διαβλέπει τῆς φυλῆς ἐκείνης. Ἡ ὑπαρξίς λ. χ. πλειόνων τοῦ ἐνὸς λουτήρων ἐντὸς τῶν διαφόρων οἰκημάτων τῶν ἀνακτόρων, μαρτυρεῖ τρανῶς τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς. "Άλλα δέ τινα τῆς ἀνάγκης διαμερίσματα, ἐντεχνότατα διεσκευασμένα, πρόδηλον καθιστῶσι τὸ διτοῦ οἴκηματοι ἐκεῖνοι δὲν ἔχουν ὑπὸ πρωτογενεῖς συνθήκας, ἀλλ' διτοῦ εἶχον κανονίσει καὶ διευθετήσει τὰ πάντα κατὰ τρόπον ἄκρως ἔξανθρωπιστικόν. Τὸ ἀνάκτορον δὲν ἐστερεῖτο καὶ τῶν ἀναγκάτων βιομηχανικῶν ἔξαρτημάτων τῶν συμπληρούντων τὸ «οἰκοκυρίο» ἐνὸς πατριαρχικοῦ οἴκου. Οὕτως ἀπεκαλύφθη κατὰ τὸ βρόρειον τμῆμα αὐτοῦ, χῶρος τετράγωνος ἐν ὦσώζονται δύο πιεστήρια πρὸς ἕκθλιψιν ἐλικιδῶν, ὃν διαχρήσιν διὰ λιθίνου ἀγωγοῦ ἐφέρετο, εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν, πρὸς τὸ πιθοστάσιον ἐν ὦ καὶ ἐσώμηντο περιφρέσκης, πήλινος πίθος ὑψους τοῖν περίπου μέτρων. "Υπολείπεται ἥδη ἐν τῇ βροχείᾳ ταῦτη καὶ ἀνασκοπικῇ περιγραφῇ τοῦ πολυδιάλου κτιρίου νὰ μημονεύσωμεν δύο αὐτοῦ περιεργοτάτων ἔξαρτημάτων: τοῦ κατὰ τὸ N. A. ἄκρον αὐτοῦ ἀποκαλυψθέντος ναΐσκου καὶ τῶν φυλακῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν βορείαν πλευράν. Εἶναι καὶ τὰ δύο ταῦτα μνημεῖα χαρακτηριστικάτατα τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ πολιτειακοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἐν ὦ ἥσαν οὔτως εὐλαβεῖς πρὸς τὸ θεῖον, ὃστε νὰ καταστῆσωται τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν των (ός ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τούτῳ) διὰ τοῦ ἵεροῦ συμβόλου αὐτῶν, τοῦ διπλοῦ πελέκεως, καὶ συγχρόνως νὰ ἀνιδρύωσι βωμοὺς καὶ ναοὺς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων αὐτῶν. ἥσαν ἐξ ἄλλου τόσον σκληροὶ πρὸς τὸν ἀνθρωπόν, ὃστε νὰ φίπτωσιν αὐτόν, ἀλχμάλωτον ἡ ἐγκληματίαν, ἐντὸς τῶν ἀπαισίων ἐκείνων ὑπογείων λάκκων, οἵτινες, ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν δηλοῦται, ἀναμφιβόλως ἔχοντις μένοντας φυλακαί! "Ἐδωσαν δὲ πιθανῶς τὰ ὑπόγεια ταῦτα ἀντραὶ τὸ ἐνδόσιμον εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ περὶ λαβυρίνθου ἀρχαίου μύθου τῶν Ἑλλήνων. Καὶ εἰνεῖ αἱ φυλακαὶ αὐταὶ βαθέως (10 - 12 μ.) ἀνωργμένα εἰς τὴν γῆν ὁρθογώνια χάσματα, ἐκτισμένα κατὰ τὰς πλευρὰς αὐτῶν δι' ὅγκολίθων λελειασμένων καὶ ἀσφαλίζομενα ἀνωθεν διὰ θύρας καταπατῆς! 'Ο διὰ σχοινίου εἰς τὰ τάρταρα ἐκεῖνα καταβιβαζόμενος αλχμάλωτος, οὐδεμίαν εἶχε πλέον ἐλπίδα φυγῆς, ἐκτὸς μόνον ἐὰν Ἀριάδνη τις.... τρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀνδρικοῦ

κάλλους τοῦ αἰχμαλωτισθέντος, ἔρριπτε κρύψα αὐτῷ τὸ σχοινίον (τὸν μίτον) τῆς σωτηρίας. Τὸ N. A. τοῦ ἀνακτόρου ἀνακαλυφθὲν ναῖδιον τὸ χωρητικότητα ἔχον 1.50×1.50 μ. τὸ στεγασθὲν δὲ καὶ ἐπισκευασθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Evans, παραμένει καὶ τὰ νῦν, ὅπως καὶ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἐν αὐτῷ λατρείας! Εγκαταλειφθὲν ἄθικτον καὶ ὡς εἶχεν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τελευταίων τοῦ ἀνακτόρου κατοίκων, μὴ καταστραφὲν δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιδρομέων, τῶν διὰ μαχαίρως καὶ πυρὸς ἐρημωσάντων τὸ μέγαρον, κατέρρευσεν διμαλῶς σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἀπεκαλύφθη ἥδη ἀρτιον σχεδὸν ἐν δλαις αὐτοῦ ταῖς λεπτομερείαις. "Ήτο διηγημένον τὸ μικρὸν ἐκεῖνο τῶν θεῶν ἐνδιαίτημα εἰς τοία μέρη, κλιμακηδὸν ἀπὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸ βάθος χωροῦντα. Καὶ ἐμπροσθεν μέν, ἐπὶ πεπατημένου ἐδάφους, ἐκεινο τοῦ διάφορα πήλινα σκεύη, περαιτερῷ χαλικόστρωτον τμῆμα, ἐφ' οὗ ἰδρυτο πήλινος βωμὸς ἡ «τράπεζα προσφορᾶς» καταμέστος ποικιλοσχήματα ἀγγείων, καὶ πρὸς τὸ βάθος, ἐπὶ τοῦ τοίχου, κτιστὸν ἐδῶλον, ἐπὶ τοῦ ὅποιον ὑδρυντο δύο ζεύγη ἴερῶν κεράτων, (ἐκ πηλοῦ καὶ ἐπηλειμμένα ἀσβέστῳ), φέροντα ἐν μέσῳ τὸν διπλοῦν πέλεκον καὶ ἐκατέρωθεν πέντε πήλινα ἀνθρωπόμορφα εἴδωλα. "Ήτο τοῦτο τὸ λατρευτικὸν Πάνθεον τοῦ λαοῦ ἐκείνου. Δὲν ὑπάρχει κατὰ συνέπειαν ἀμφιβολία πλέον, διὸ προκύπτει καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν ἐκ Κορήτης ἴδιως εὑδημάτων, διτοῦ καὶ οἱ μυκηναῖοι λαοὶ εἶχον τὴν εἰκονικὴν λατρείαν ἐν τῇ θρησκείᾳ αὐτῶν, διὸ πάντες ἄλλως τε οἱ ὁρίμοι ἀναπτύξεως λαοί. "Ή ἀνασκαφὴ τοῦ ἀνακτόρου τούτου, ἡ τιμῶσα διὰ τὴν θαύμασίαν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, τόν τε προτερογάτην αὐτῆς κ. Evans καὶ τοὺς συνεργάτας αὐτοῦ "Αγγλούς ἀρχαιολόγους καὶ ἀρχιτέκτονας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἥδη πεπερατωμένη ὡς καὶ ἡ ἐπέρου τινὸς μικροτέρου μεγάρου, κάλλιστα διατηρουμένου, πλησιέστατα δὲ τοῦ ἀνακτόρου κειμένου, ἐπὶ τῆς κλιτύος τῆς πρὸς τὸν Καίροτον. "Ήδη ἀνασκάπτεται ἐτερον οἰκηματοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ, ἀνῆκον πιθανῶς εἰς πλούσιόν τινα τῆς πόλεως κατοικον καὶ κείμενον εἰς μικρὰν ἀπόστασιν δυτικῶς τοῦ ἀνακτόρου παρὰ τὴν ἀνασκαφεῖσαν μεγάλην δόδον τὴν ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τοῦτο ἀγούσαν.

Μετὰ τὴν τόσῳ ἐπαγωγὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Κνωσσοῦ, ὃν τὴν ἔμμηνείαν εἶχεν ἀναλάβει ὁ κ. Evans ἀφ' ἐνὸς καὶ ὁ κ. Dörpfeld ἐξ ἄλλου, ἀναπληρούντων τούτους μεγάλην δόδον τὴν τρίωρον ἀπέχουσαν ἀκτὴν τοῦ Παλαιακάστρου ὑπὸ βροχὴν καὶ ἀνεμον θείοτε τῶν ἔξαιρέτων ἐφόρων κ. κ. Χατζιδάκη.

"Η Φαϊστός.

καὶ Ξανθουδίδου, ἐπανήλθομεν εἰς "Ηράκλειον πρὸς τὸ ἐσπέρας κατάκοποι μέν, ἀλλὰ καὶ πλήρως ἵκανοποιημένοι διὰ τὴν ἔξοχον ἐκδρομήν. Τὰ ἀτμόπλοια ἀνεχώρησαν ἀμέσως, κατευθυνθέντα πρὸς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς νήσου, ἵνα ἄμα τῇ αὐγῇ τῆς ἐπομένης προσεγγίσωμεν εἰς δύο δρομίσκους τῶν παραλίων ἐκείνων, τὰ Γουργιάλ καὶ τὸ Παλαιάκαστρον, διόπου ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαὶ ἀπεκαλύψαντας ἥδη προϊστορικοὺς συνοικισμούς. Καὶ ἐν μὲν τῇ θέσει Γουργιάλ ἀνέσκαψεν ἡ ἀμερικανὸς δεσποινὶς Boyd περιεργοτάτην πολύχνην τῶν προϊστορικῶν χρόνων, σώζουσαν ἔτι τὰς λιθοστρούτους δόδους της, τὰ ἐρείπια τῶν μικρῶν οἰκιῶν της, ἐν οἷς καὶ μεγάρους τινός. Τὸ προτερογότερον δόλων εἶνε τὸ ἀποκαλυψθέν καὶ ἐκεῖ ἐρόν, ἥτοι τετράγωνον δωματίον, ἐντὸς τοῦ ὅποιον, ὡς ἐν Κνωσσῷ, εὑρέθη βωμὸς πήλινος μετὰ τῶν ἀνθρωπόμορφων εἰδωλίων καὶ τῶν ἱερῶν κεράτων τῶν ἀποτελούντων ὡς εἴδομεν, τὸ λατρευτικὸν Πάνθεον τῶν λαῶν ἐκείνων. Τὰ εὑρήματα τῆς ἀνασκαφῆς ταῦτης εἶνε πολλοῦ λόγου ἄξια, ὡς περιλαμβάνοντα μεταξὺ τῶν ἀγγείων καὶ λίθινα σκεύη, καὶ ἐργαλεῖα χαλκᾶ, ἐπίσης εἴδωλα λατρευτικὰ τῶν μηκυναῖκῶν χρόνων κ.τ.λ. "Ή Δίς Boyd, μεταβάσα προτηγούμενως εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, μᾶς ὑπεδέχθη ἐριηλνεύσασα τὰ τῶν ἀνασκαφῶν. Τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας (Τετάρτη), προσηράξαμεν εἰς τὴν τρίωρον ἀπέχουσαν ἀκτὴν τοῦ Παλαιακάστρου ὑπὸ βροχὴν καὶ ἀνεμονθείσαντες τὸν σημείον ἀφ' οὗ ἀπλούται ἀπέραντος ἡ πεδιάς τῆς Μεσαρᾶς, ἡ πλαισιονέμην ὑπὸ τῶν μαγικῶν χιονοσκεπῶν δρέων τῆς Ίδης ἀφ'

ένδος καὶ τῶν Ἀστερουσίων ἀφ' ἑτέρου. Ἡ θέα τῶν παλλεύων ἐκ χιονός δρέων ἐκείνων, ἐν μέσῳ Ἀπριλίφ, καὶ ὑπὸ τὴν θαλπερὰν ἀκτίνα τοῦ φεγγοβιολούντος Ἡλίου — διότι ἡ ἡμέρα ἐκείνη μετὰ τὴν βροχὴν τῆς προτεραίας ἦτο ἔξαισιά — κατενθουσίασε πάντας, ἀλλ᾽ ἴδια τοὺς ἐκ τῶν βροείων μερῶν τῆς Εὐρώπης ἐρχομένους οἵτινες σπανιώτατα ἐν τῇ ζωῇ των ἀπήλαυσαν τοιούτου θεάματος. Ἡ τόσον διαυγῆς ἀτμόσφαιρα καὶ τὸ φῶς τὸ ἀπλετον, τὸ καταπλημμυροῦν κύκλῳ καὶ τὰς ἀπωτάτας ἐκτάσεις, ἔφερον τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφάς τῆς Ἰδης τόσον πλησίον ἡμῶν, ὥστε ἐνόμιζε τις διτὶ ἡσθάνετο καὶ τὸ ψῦχος τὸ κατερχόμενον ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ἐκείνων λευκῶν κορυφῶν. Ἡ πλάνη ὅμως αὕτη εὐχερῶς ἀνελύετο εἰς ἴδρωτα, ὡς ἐκ τῶν καυστικῶν τοῦ Ἡλίου ἀκτίνων, καὶ οἱ τῶν συνοδοιπόρων μας, οἱ πεζῇ διανύσαντες τὴν ἀπὸ τοῦ λιμένος εἰς Φαιστὸν δόδον — ἡσαν δὲ πολλοὶ τοιούτοι, ἐκ φύσου πρὸς τὰ τετράποδα — μάτην ἡτένιον πρὸς τὰ χιονοφόρα ἐκεῖνα ὑψη, αἴτοιντες τὸ ἔλεος των, Ἀλλὰ μάτην, δῆλος ἔκαιε φρικωδῶς. Η Φαιστὸς ὅμως διεκρίνετο ἡδη ὑπολευκάζουσα διὰ τῶν ἐρειπίων της, εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἀκρον λοφοσειρᾶς ὑπερθεν τῆς ἐλικοειδοῦς κοίτης τοῦ «Γερωποταμοῦ». Ἡ τενίσαμεν πάντες μετὰ περιεργείας τὴν θέσιν τῆς παναρχαίας ἐκείνης πόλεως, τῆς ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ἀναφερόμενης ὡς μᾶς τῶν μεγάλων Κρητικῶν πόλεων, τῆς κατὰ τὸν Στράβωνα ὑπὸ τοῦ Μίνωας οἰκισθείσης, τῆς κατὰ τοὺς ιστορικοὺς χρόνους ἰσχυροτάτης καὶ πλουσιωτάτης, ὡς πηγάζει καὶ ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ὑπὸ αὐτῆς κοπέντων ἀργυρῶν νομισμάτων. Καὶ τῆς πόλεως μὲν ἐκείνης οὐδὲν περιεσώθη ἵχνος, τοῦ ἐπιστέφοντος ὅμως αὐτῆς πολυτελοῦς μεγάρου τῶν προϊστορικῶν χρονῶν τὰ ἐρείπια δύνανται ἱκανὴν νὰ παράσχωσιν ἵδεαν τοῦ πλούτου καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ κυριάρχου αὐτῆς. Κεῖνται ταῦτα ἐπὶ τῆς ταπεινοτέρας κορυφῆς μακρᾶς λοφοσειρᾶς καὶ 60 περίπου μέτρων ὑπὲρ τὴν πεδιάδα. Εἶχεν ἐπομένως τὸ ἀνάκτορον τοῦτο, ἀντιθέτως πρὸς τὸ τῆς Κνωσσοῦ, εὐρεῖαν καὶ μαγικὴν κύκλῳ τὴν ἀποψίν. Εκτισμένον ἐπὶ γηλόφου τὸ ἀνάκτορον τοῦτο κατείχε τὴν κορυφὴν αὐτοῦ ἀπασαν καὶ μέρος τῶν κλιτύων αὐτοῦ, ἀποτελούμενον οὔτω καὶ τὸ κτίριον τοῦτο ἐκ διαφόρων ἀλλεπαλλήλων ισοπέδων. Τὸ σχέδιον τοῦ ἀνακτόρου εἶνε, ὡς τὸ τῆς Κνωσσοῦ, τετράγωνον περικλεῖον μεγάλην κεντρικὴν αὐλὴν. Καὶ ἐν τοῖς λεπτομερεῖῶν τοῦ ἀνακτόρου μετρῶν, πολλαχοῦ εἰς ὑψος τριῶν καὶ τεσσάρων μετρῶν,

Κνωσσοῦ διμοιρίητας καὶ καταφανὲς γίγνεται, ἀμα τῇ δψει αὐτοῦ, δτι ἐκτίσθη καὶ τοῦτο κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ ὑπὸ τὰς αὐτὰς τεχνικὰς καὶ ἀρχιτεκτονικὰς συνθήκας. Ο τρόπος τῆς τοιχοδομίας δι αύτος, ἡ αὐτῇ διάταξις τῶν διαφόρων διαμερισμάτων, δι αύτος πλοῦτος καὶ ἡ χλιδὴ ἡ αὐτή. Μία μόνον παρουσιάζεται αἰσθητὴ διαφορά, δτι ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τούτῳ δὲν ἀνεκαλύφθησαν τοιχογραφίαι, ἡτις καὶ δὲν δύναται νὰ λογισθῇ ὡς τυχαία, διότι οἱ τοῖχοι, κεκονιαμένοι ἀσβέστῳ, φέρουσιν ἀπλῶς διὰ χωμάτων ἐπάλειψιν. Εἶνε δὲ τοῦτο κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον παράδοξον, καθιστόντων ἐν τινι ἀπωτέρῳ κειμένῃ ἐπαύλει τῶν αὐτῶν χρόνων καὶ τῆς αὐτῆς περίπου τεχνικῆς κατασκευῆς κατὰ τὴν θέσιν Ἀγία Τριάς, αἱ τοιχογραφίαι ἡσαν ἀφθονοι καὶ θαυμάσια τούτων ποδείγματα ἐκόσμησαν ἡδη τὸ ἐν Ἡρακλείῳ Μουσεῖον. Η ἐπαύλις αὕτη, ἡ μικροτέρας τὰς διαστάσεις ἔχουσα καὶ διάφορον τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν, ἐθεωρήθη ὡς τὸ θερινὸν ἐνδιαίτημα τῶν ἀνάκτων τῆς Φαιστοῦ, διὰ τὸ εὐκρατές τῆς τοποθεσίας¹. Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ τῆς Φαιστοῦ. Τὸ ἀνάκτορον λοιπὸν ἐκεῖνο, τὸ διμοιρίον τόσῳ πρὸς τὸ τῆς Κνωσσοῦ, ὥστε καὶ νὰ ἀχθῇ τις εἰς τὸ συμπέρασμα διτὶ «ἀνηγέρθη τὸ ἐν καθ' ὑπόδειγμα τοῦ ἑτέρου» ἀποτελεῖ ἐν μέγα τετράγωνον περικλεῖον ἐσωτερικὴν ὑπαυθρον μεγάλην αὐλήν, τὴν ἐνοῦσαν τὰ τρία τοῦ οἰκοδόμηματος διαμερίσματα, ἡ μέγαρα, τὸ τῶν ἀνδρῶν δηλονότι, τὸ τῆς ἐπισήμου ὑποδοχῆς καὶ τὸ τῆς γυναικωνίτιδος. Πρὸς Δ. τοῦ ἀνακτόρου ὑπῆρχεν ἡ δυτικὴ ἐσωτερικὴ αὐλή, ἡ ἵς ἀνήρχετο τις πρὸς κλιμακωτὸν ἀνδρογυνοποιούμενον διπισθεν ὑπὸ τοίχου, καὶ τὸ δόπιον, ὡς καὶ ἐν Κνωσσῷ, ἐχρησίμευε πάντως ὡς θέατρον δι' ἀγῶνας ἡ παραστάσεις. Μέγας διάδρομος διήρει τὸ ἀνάκτορον εἰς δύο τμήματα, τὸ βρόειον καὶ τὸ νότιον, ὡν τὸ πρῶτον ἦτο τὸ ἐπισημότερον ἐν αὐτῷ δὲ ὑπῆρχον καὶ αἱ ἀποθήκαι, αἴτινες ὅμως ὑπολείπονται ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν διάταξιν τῶν τῆς Κνωσσοῦ. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν λεπτομερεῖῶν τοῦ ἀνακτόρου τούτου, καθ' ὅσον, ὅμοιον ὃν πρὸς τὸ τῆς Κνωσσοῦ, ἐν τισι δὲ καὶ ὑστεροῦν ἐκείνου, δὲν παρέχει νέον τι καὶ ἐνδιαφέρον. Η ἐπίσκεψις ὅμως τῶν ἐρειπίων τούτων, τῶν σωζομένων πολλαχοῦ εἰς ὑψος τριῶν καὶ τεσσάρων μετρῶν,

¹ Τὰ νῦν ἄλλη ἐπικρατεῖ περὶ τούτου γνώμη, ἡτις καὶ δεῖται ἔτι ἐρευνῆς.

τῶν εὐχερῶς ἀναπαρισταμένων καὶ ἐν ταῖς ἔλαχίσταις αὐτῶν λεπτομερείαις, παρέχει οὐ μόνον εἰς τὸν δρχαιολόγον, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας ἀνεπτυγμένον ἐπισκεπτην, ἀφατον καὶ ψυχαγωγὸν ἀπόλαυσιν. Τοσος ἡ θαυμασία τοποθεσία, πιθανῶς ἡ ἀρτιωτέρα διατήρησις τῶν πλακοστρώτων διαδόμων, αὐλῶν καὶ προπύλων, τοσος καὶ ἡ θαυμασία ὑπὸ ἐποιφίν καθαρισμοῦ καὶ εὐλαβείας πρὸς τὸ διασωθὲν ἀνασκαφή, καθιστῶσι τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἐρειπίων τῆς Φαιστοῦ μᾶλλον ἐρείπια μᾶς ιστορικῆς πλέον ἐγκαταστάσεως λαοῦ πρὸς τριῶν χιλιετηρίδων καὶ πλέον ἀκμάσαντος ἐν πλούτῳ καὶ πολιτισμῷ.

Μετὰ τὴν τρίωρον διαρκέσασαν ἐπίσκεψιν τῶν ἐρειπίων τῆς Φαιστοῦ ὑπὸ τὴν διδημίαν τῶν ἀνασκαφάντων Ἰταλῶν κ. κ. Halber, Savignionī καὶ Mariani καὶ τὴν ἐρμηνείαν, διὰ τοὺς γερμανομαθεῖς, τοῦ ἀκαμάτου κ. Dörgfeld, ἵπερεύσαμεν διὰ τὴν «Ἀγία Τριάδα» τὸ προμηνούμενον διὰ τὴν εξοχικὸν μέγαρον τῶν βασιλιβασθῶμεν τῶν πλοίων καὶ ἀποκλεύσωμεν πρὸς τὰς ἀνατολικὰς τοῦ Αἴγαίου νήσους καὶ τὴν Μικρὰν Ασίαν.

[Ἀκολουθεῖ]

ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΣΤΑΗΣ

Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΒΡΑΧΟΣ *

I.

Η ἡμέρα ἐκείνη δὲν ἐπρόφθασε νὰ σκοτεινάσῃ. Πρὸν δὲ ἡλιος ἀκόμη κορυφῇ, τὸ φεγγαράκι χλωμοφάνηκε μεσούρανα, καὶ μόλις μαζεύθηκαν οἱ χρονεῖς ἀκτίνες, βάλθηκαν οἱ ἀργυρές, δυνατώτερες δλοένα, νὰ λουζούν τοῦ φυτοῦ βραδυάζει κωραῖς μελαγχολίες.

*Τὸν κῆπο μπονιπουκιάζουν τὰ χρυσάνθεμα καὶ οἱ βιολέτες, ἐνῷ χύνουν τὴν μεθυσική τους εὐωδία τὰ τελευταῖα γιασεμιά καὶ τὰ πρῶτα γιατσέντα. Στὸ ληστάσι, τὰ κακότραχαλα δένδρα γέρονταν φορτωμένα μὲ καρπό, καὶ τὸ χῶμα εἶνε ὑγρὸ καὶ δλοκόκκινο ἀπὸ τὰ πρωτοβρόχια. Στὸ πέλαγο καθὼς 'τὸν οὐρανό, τὸ γαλάζιο λάμπει βαθύτερο τὸν θόλο μισοσκεπάζουν ἀτακτα σύννεφα, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ξορφεῖς καὶ τὸ βραδυάνη πνοὴ σηκόνεται ἀπὸ τὴν

* Συνέχεια καὶ τέλος, ἀπὸ τὸ τεῦχος τῆς 15 Σεπτεμβρίου.

έλαφρὰ ρυτιδωμένη θάλασσα, ἀλμυρή, δροσερὴ καὶ εὐωδιασμένη.

Τόσο γλυκεὶς καὶ τόσο κατάβαθμα φαιδρὴ εἶνε καὶ ἡ μελαγχολία τῆς Φωτεινῆς, ποῦ καθισμένη 'τὸν ψηλὸν μπαλκόν, τὴν ὥρα τοῦ φυτοῦ βραδυάζει κωραῖς μελαγχολίες. Μὲ κωφὴ λαχτάρα κατατίζει πρὸς τὸ μακρυνό μέρος, ποῦ ταῦλακώνουν τὰ βαπτόρια δταν ἐρχονται ἀπὸ τὴν Πάτρα. Καὶ συλλογίζεται πῶς γρήγορα, πολὺ γρήγορα, θὰ ίδη νὰ καπνίζῃ ἐκεῖ καὶ τὸ εὐτυχισμένο πλεούμενο, ποῦ θὰ τῆς φέροντα τὸν Αγγελο.

Λογαριάζει. «Ἐχουν περάσει τρεῖς ἡμέρες ἀπὸ τὴν ἡμέρα πολὺ ἔφυγε τὸ γράμμα της. Δὲν θὰ περάσουν ἀλλες τόσες, καὶ θὰ φθάσῃ 'τὴν βίλλα καὶ 'τὴν ψυχή της ἡ πολυπόθητη ἀπάντησι... Θὰ είνε βέβαια δυὸ - τρεῖς γραμμὲς σὲ κανένα γράμμα τοῦ Αγγέλου πρὸς τὴν

μητέρα της. Θὰ λέγῃ πῶς τοὺς ἐπιθυμήσε, καὶ πῶς ἀφοῦ δὲν ἔχουνται αὐτοί, θὰ πετα-
χῇ ἐκεῖνος καμμιὰ μέφα καὶ θὰ τὸν ἰδοῦν
ᾶξαφνα. Αὐτὸς θὰ τὰ λέγῃ ὅλα... Καὶ ἵσως,
πρὸιν ἀποφασίσῃ ή μητέρα νάπαντήσῃ, βαρετὴ
κι' αὐτὴ κι' ἀναβλητικὴ 'ετὴν ἀλληλογραφία
της — μιὰν αὐγῆ, τώρα γρήγορα, ἐνα ἀμάξι
θάνεβη βιαστικό καὶ χαρούμενο τὸν δόδομο τῶν
πλατάνων καὶ θὰ σταματήσῃ ἀπέξω ἀπὸ τὴν
καγγελόπορτα ..

— 'Ο "Αγγελος! .

Νά, ή κουφάλα τῆς γέρικης ἐληῆς τοὺς περιμένει...

΄Αλλὰ τώρα ή Φωτεινή δὲν θά καμαρόνη, σάν
θά της λέγουν για ταξείδι ώς την 'Αθήνα... Κι'
αυτή θά βρεθῇ εποιητή, κι' ό "Αγγελος δὲν θά
βιάζεται καθόλου.... 'Ο Μίμης θὰ ξηλ πάλι
τὰ μαθήματά του.... Καὶ θὰ φύγουν οἱ δινό^{τους}. Θὰ φύγουν μακρινά, πρὸς τὴν ἔνωσι,
πρὸς τὴν ἀγάπη, πρὸς τὴν εὐτυχία... Τὴν
κουφάλα τῆς γέρωικης ἐλλῆσ θὰ τὴν εύρουν
ἐκεῖ, μακρινά... Φωληὴ ζεστή, στρωμένη μὲ
βάτα καὶ στολισμένη μὲ δυὸ στεφάνια ἀπὸ
ἀνθοὺς πορτοκαλιῶν....

ΒΥΘΙΣΜΕΝΗ ἐτὰ γλυκὰ ὄνειρά της, ή **Φωτεινή** δὲν θυμήθηκε τὰ μπῆ μέσα, μ' ὅλη τὴν δροσιά, παρὰ ὅταν τὴν ἔφωναξε ή **Μαριέττα** γιὰ τὸ τραπέζι.

Στὴν τραπεζαῖα ηὗρε μόνο τὸν πατέρα της.
Ἡ κυρία Σάντωη εἶχε βγῆ νὰ φέξῃ, κατὰ τὴ συνήθειά της, μιὰ ματιὰ ἐπὶ μαγειρεῖο. Ὁ Μίμητς δὲν εἶχε κατεβῆ ἀπὸ τὴν κάμαρά του, ὅπου μελετοῦσε, κ' ἡ Μαριέττα εἶχε ἀνεβῆ νὰ τὸν φωνᾶξῃ. Νὰ τὴ στιγμὴ ἔκεινη κι' ὁ ὑπάλληλος τοῦ Γραφείου, — ἔνας νέος κακομούτρης, ποὺ τόσο ἡ Φωτεινὴ τὸν ἀντιπαθοῦσε, ὅσο ἔκεινος ἐτάπη βάθη τῆς δόλιας καιροδιᾶς του τὴν ἀποθέωνε, — τακτικὸς καὶ τυπικώτατος ἐτήνη ἐσπερινή του ἐπίσκεψι, ἥλθε ἀπὸ τὴ κώρα νὰ παραδώσῃ ἐπὶδύναμις τὴν πανιδομένην.

Α' Απόφε γέταν δυὸς - τοία γράμματα, δυὸς - τρεῖς
ἔφημεροίδες, καὶ κάτι ἄλλο ποῦ δὲν ἔμοιαζε μὲ
τίτσιτα.

Τὰ μάτια τῆς Φωτεινῆς ἔπεσαν ἀμέσως 'ετὸν παράξενο ἐκεῖνο φάκελλο, μακρουλό, θεόρατο, ἀπὸ γιαπωνέζικο χαρτί. 'Εσκυψε κ' ἐδιάβασε ἀπέξω, μὲ ἄγνωστο γράψιμο καὶ, κατὰ τὸ φαινόμενο, μηχανικῶς τὴν ἀνταντήν. Πάλι;

Οίκογένειαν
τί γὰρ ἔται;

— Ἐπιτρέπεις, παπάκη;
Οὐ κύριος Σάντρης ποῦ εἶχε βάλει τὰ γυαλιά
ου κ' ἐδιάβαζε τὶς ἐτικέττες τῶν ἐπιστολῶν,
κύτταξε ἵστο τραπέζι, εἶδε τὸν μεγάλο φαντα-
τερὸ φάκελλο ποῦ εἶχε μείνει μὲ τὶς ἐφημε-
ίδες, κ' ἔνευσε τῆς Φωτεινῆς νά τὸν ἀνοίξῃ.
Ἡ Φωτεινὴ τὸν ἐπῆρε ἵστα χέρια τῆς. Τὸν
γύρισε ἀπὸ πίσω, καὶ εἶδε ἔνα μεγάλο, ὀργυρό,
λουμιστὸ μονόγραμμα: Ε καὶ Α.
— Μπᾶ! ἐφώναξε μὲ χαρά· εἶνε ἀγγελή-
ιο. Ποιὰ πάλι παντοίηθη:

Καὶ χωρὶς τὴν παραπομόνην ποιεῖται καὶ σεῖς

Καὶ λωρίς τὴν λαβαρικήν υποφία, χωρὶς
ανένα προαισθήμα, μὲ τὴν ἀνυπομονησία
όντο τῆς περιέργειας καὶ μὲ τὸ χαμόγελο τῆς
αρᾶς της, ἐξέχωσε τὸ σκέπασμα τοῦ φακέλ-
ου κ' ἐτράβηξε ἀπὸ μέσα τὸ χαρτί.

Μόλις τὸ ἄνοιξε, ἡ πρώτη λέξι ποῦ ἐπῆρε
δι μάτι της, ἥταν «Ἄγγελος». Μπῦ! τί λέει; ..
Σκυψε σὰ νὰ μήν ἔβγαζε καλὰ τὰ γράμματα,
τ' ἄρχισε νὰ διαβάζῃ ἀπὸ τὴν ἀρχή: «Ο κύ-
αος «Ἄγγελος Δ. Μαρίνης, καὶ ἡ δεσποινὶς
Ελένη Ι'. Βλαστοῦ, ἐτέλεσαν τοὺς γάμους
ον...»

Τίχος ἀπὸ τὰ χείλη της δὲν βγῆκε. Μιὰ
τιγμὴ ἐσήκωσε μὲ τρόμο τὰ μάτια της ἀπὸ
χαρτὶ κ' ἔκυτταξε τὸν πατέρα της. Εύτυχῶς
οὐδὲν ὁ κ. Σάντρης εἶχε ἀνοίξει ἵνα γράμμα,
οὐλὺ σπουδαῖο, κ' ἦταν βυθισμένος 'σ τὸ διά-
ασμα... Καὶ ἡ Φωτεινή, μὲ τὰ μάτια ἔν-
ρομα, προσηλωμένα πάντα 'στὸν πατέρα της,
εἰς κ' ἔβλεπε θηρίο ποῦ ἐφοβόταν μὴν τὸ ξυ-
νίση, — ἔφερε τὸ χέρι της 'στὴν καρδιά, ἔπειτα
ἐσήκωσε ὡς τὸ κεφάλι, κι' ἀπόμεινε ἔτσι λίγες
τιγμές, μετέωρη, σὰν τὸν ἄνθρωπο ποῦ γιὰ νὰ
νοθῇ, δὲν ξέρει ἀν̄ πρέπη νὰ μείνῃ στὴ θέσι του,
καὶ χυνθῇ ἐμπρὸς ἢ νὰ τραβηχθῇ πρὸς τὰ δ-
ύσω.

Στὸν κρατῆρα τοῦ Κόκκινου Βράχου, τὴ
ιγμὴ ποῦ τῆς μιλοῦσε ὁ Ἀγγελος, τῆς ἐφά-
ρκε πῶς ἔγεινε σεισμός: — μᾶς ἔνας σεισμός ποῦ
άντι ἄφησε ὅρθιο. . . Τὴν ἵδια ἐντύπωσι ἔλαβε
καὶ τώρα. Ἄλλὰ ὁ νέος αὐτὸς σεισμός ἔγκρέ-
ισε, θᾶλεγες, καὶ τὰ ἔρείπια τοῦ πρώτου. Κ'
αφνα ή Φωτεινὴ ἔχασε ἀπὸ μπροστά της τὸν
όρμο, — τοὺς τοίχους, τὸ ταβάνι, τὸ πάτωμα,
τὸ τραπέζι, τὴ λάμπα, — κ' εὑρέθηκε 'σ ενα
ἴος σκοτεινό, ὃπου μόλις ἔξεχώριζε τὸν πα-
ρα της, εἰκόνα θαυμή σὲ κραδασμὸ φοβερὸ
καὶ ἀτελείωτο

Αὐτὸς ἐβάσταξε δευτερόλεπτα. "Επειτα ξανά-
ξε η λάμπα, ξαναγύρισαν οι τοῖχοι; στερεώ-
θηκε τὸ πάτωμα, ξαναφάνηκε τὸ τραπέζι, ἔπα-

ψε κάθε κραδασμός... Κ' ευθύνς, τὴ Φωτεινὴ τὴν ἔπιασε σὰν τρέλλα, σὰν μανία. "Εβγαλε τὸ χέρι της ἀπὸ τὸ κεφάλι, ἐσήκωσε ψηλά τὸ ἄλλο ποῦ κρατοῦσε τὸ χροτί, κ' ἀναστάτωσε τὸ σπίτι μὲ πηδήματα, μὲ γέλια, μὲ ξεφωνητά

— Μητέρα! Ό "Αγγελος παντρεύτηκε!.. Πῆρε τὴν 'Ελίζα τοῦ Βλαστοῦ!.. Ετέλεσα τοὺς γάμους των τὴν 15 Σεπτεμβρίου!.. 'Στὰς 'Αθήνας!.. Μητέρα!.. Μίμη!.. Ό "Αγγελος!..

Η ΦΩΤΕΙΝΗ είχε την ίδια πώς δ' Ἀγγελος είχε φύγει από τὸν Κόκκινο Βράχο δυστυχισμένος. Αὐτὸς ήταν πολύ ἀλλὰ ξεύρουμε πῶς δὲν ἔφυγε κι' ὅλωσδιόλου μακάριος. 'Η τύψι καὶ ή μετάνοια γιὰ τὸ κακομεταχείσιμα τῶν δύο παιδιῶν, — ἐδῶ ἀπὸ ἐγωΐσμό, ἐκεὶ ἀπὸ ἀψηφησιά, — ήταν ἀρκετὸν νὰ τοῦ καταστέψῃ καθ' ἐντύπωσι ὠδαίας ζωῆς. 'Αλλὰ ξεύρουμ ἀκόμη, πῶς τὰ αἰσθήματα τοῦ Ἀγέλου δὲ βαστοῦσαν ὥς τὸν τάφο. . . . Μόλις βρέθηκα μακρού ἀπὸ τὸν τόπο κι' ἀπὸ τὰ πρόσωπα ποῦ τοῦ τὰ θύμιζαν καὶ τὰ ξαναγεννοῦσαν, — 'ς ἄλλη ζωή, μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, μὲ νέες ἐντυπώσεις, ἀπὸ τὸ βαπτόρι ἀκόμη ποῦ τὸ ξεμάκρωινε, — καὶ η τύψις ἐνύσταξε καὶ η μετάνοια ἀποκοιμήθη.

Εαναβρήκε τὴν Ἀδήνα του, τὴν Κηφισσού του, τὰ Φάληρά του, τοὺς φίλους του, τὰ κορίτσια του, τὴ συνειδισμένη του ζωή. Καὶ σιγά σιγά, ὁ Κόκκινος Βράχος ξεκαθαρίσθηκε ἐπὶ συνειδήσι του ἀπὸ κάθε δυσάρεστο καὶ ὅχληρο γιὰ νάπομείνη σὰ μιὰ γλυκειά, μακρινὴ καῶραιά ἐνθύμησι. Κάπου - κάπου, σὲ στιγμὴ ορεμβασμοῦ, ξανάβλεπε καὶ τὴν ἔξαδέλφη τοῦ μὲ πόθο, ἀναθυμοῦνταν, ὅπως τὸ εἶχε προαι σθανθῆ, μόνο τὶς ἡδονικὲς στιγμὲς ποῦ ἔχά οηκε κοντὰ ἐπὶ ἀφράτῳ σωματάμι, καὶ πολὺ θηῆθελε νὰ τὸ εἶχε πάλι ἐπὶ τὴν ἀγκαλιά του, σκαμμιὰ κουφάλα γέρικης ἐλήθας... Ἀλλὰ τέ τοιους πόθους, τόσο ἀδύνατους, εἶχε χίλιους τὴν ἥμέρα, — φυσικά! Καὶ οὕτε ποτὲ τοῦ πέρασ ἡ ὑποψία πῶς μποροῦσε νὰ τὸν ἀγαπᾶ Φωτεινή, — ὡ, αὐτὸ ποτέ. Κ' οἱ δυό τους, βλέπετε, τὶς τελευταῖς ἥμέρες ἔπαιξαν τὸ μέρος τους λαμπρά: Ἐκεῖνος γιὰ νὰ τὴν πείσῃ πῶθα τὴν ἀγαποῦσε χωρὶς ἐλπίδα, αἰώνιως ἔκειν γιὰ νὰ τὸν πείσῃ πῶς τὸν ἐμίσθησε γιὰ δὴ τηὴν ζωή.

— "Στοὺς φίλους του ἔλεγε κατενθουσιασμένος
— "Ημον γένη Ζάκυνθο, ξέρεις... Πέρασ

δεκαπέντε ἡμέρες ἐτήν ἔξοχή τοῦ θειοῦ μου . . .
Μὰ σὲ μιὰ ἔξοχή ! . . . τρέλλα, ὅνειρο ! . . .

"Επειτα ἔχαμήλονε τὴ φωνή :

— Καὶ μὲ μιὰ ἔαδελφούλα; . . . μμ! μπου-
μπουκάκι!

"Οταν δὲ φύλος ἐτύχαινε πολὺ στενός καὶ πολὺ εἰδικός, κι' δὲ Ἀγγελος πολὺ εὐδιάθετος, ἔχαμήλονε ἀκόμη περισσότερο τὴν φωνὴν καὶ τοῦ ἐψιλούμενοῦ λίγα λόγια 'ετεῖ αὐτί.

Τότε γελοῦσαν καὶ οἱ δύο.

— Ἀλήθεια, μπρὸς μασκαρᾶ; τοῦ ἔλεγε δὲ φύλος του μὲ ψεύτικη φρόνη. Μὰ σὺ δὲν ἔχεις οὔτε λεόδιο οὔτε δόσιο!

Κάποτε, ἀπάνω σὲ τέτοια διμιλία, σὰ νὰ ἥθελε νὰ δικαιοιογηθῇ, ἐσιθαρεύθηκε τάχα καὶ εἶπε — Καὶ ποῦ νὰ ξέρῃς πῶς λίγο ἔλειψε νὰ τὴν

πάρω. "Ας τα!

— Εἶχε προῖκα τοῦ λάχιστο;

— "Ε!.. καμμια εκατοστη.

— Δέ βαρυεσσα! ἐγλυτώσες.
'Αργότερα, 'ετὴν καλοκαιρινὴ Κηφισσιά, ξα-
νάζησε τὸ περσινὸ εἰδύλλιο μὲ τὴν Ἐλίζα, ἀνα-
νεῳδηκαν οἱ προξενείές, καὶ δὲ Ἀγγελος, ἐπάνω
'ετὸν ἐνθουσιασμό του, καὶ γιὰ νὰ εὐχαριστήσει
καὶ τὴ μητέρα του ποῦ τὸ ἥθελε πολύ, — ἔδω-
σε τὸν λόγο του. Οὕτε ἔλαβε καιρὸ νὰ τὸ μετα-
νοήσῃ, γιατὶ οἱ γάμοι συμφωνήθηκε νὰ γί-
νουν τὸ γοηγορόπτερο.

Σ' οδό αὐτὸ τὸ διάστημα, δὲν ἔξεχονούσε τὴν ἀλληλογραφία του μὲ τὴν κυρία Σάντορη· 'Αρηὰ καὶ ποῦ, μὰ τέλος πάντων τῆς ἔγραφε Μόνον ἀπὸ τὴν ήμέρα ποῦ ἐτελείωσε τὸ συνοικέσιο, δὲν τῆς ἑανάγραψε... Δὲν τοῦ πήγαινε τὸ χέρι νάναγγειλή 'ετὸν Κόκκινο Βράχο τέτοιο πρᾶγμα. "Οχι βέβαια γιατὶ ἐνόμιζε πῶς ήταν δεμένος μὲ τὴν παραμικρὴ ὑποχρέωσι πρὸς τὴν Φωτεινή. "Ενα «σάγαπω» χωρὶς ἀπάντησι, δὲν ήταν λόγος νὰ τὸν δέσῃ, οὔτε πολὺ διγώτερο νό τὸν κάμη δυστυχισμένο, ὅπως τὸ εἶπε, γιὰ δῆλο τὴν ζωή. 'Αλλὰ τὸ εἶπε. Κι' αὐτό, ὅπως κι' ἀν θές, ήταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ 'ντρέπεται λιγάκι τὴ Φωτεινή. Τί θάλλεγε πάλι γιὰ τὸν χαρακτῆρα του ή «ξακιθνή 'Εγγλέα», ἀν ἐμάδαινε πῶς γιατρεύθηκε τόσο γρήγορα ή ἀγιάτρευτη πληγή;... Καὶ σὰ νὰ ήθελε νὰ κερδίστη καιρὸ γιὰ τέτοια ἔξευτελιστικὴ ἀναγγελία, ποι θὰ κινοῦσε τὸ εἰρωνικὸ χαμόγελο τῆς ἔξαδέλφων του, ἔκαμε νὰ τοὺς γοάψῃ ἔνα μῆνα.

“Οσότου παντρεύθηκε, καὶ ψυχρό, τυπικός κομψό, εὐγενικώτατο, ἔφθασε τὸ λιθογραφητέον ἄγγελήριο. Καλλίτερα βέβαια ἔτσι, μικρὰ καὶ καλή, χωρὶς λόγια δύσκολα καὶ περιττά. .

"Οσο γιὰ τὴν ἐπιγραφή, ποῦ ἡταν μὲ ξένο χέρι, αὐτό, — ἡ ἀλήθεια, — δὲν τὸ ἔκαμπο ἐπίτηδες. "Ολα τὰ ἀγγελτήρια τοῦ γάμου τὰ ἔχονται τὸ εὐτυχισμένο χέρι τῆς Ἐλίζας.

ΤΟ βράδυ ἐκεῖνο, 'στὸ τραπέζι, μπροστὰ 'στὴν θεότρελλη καὶ ἀκατανίκητη εὐθυμία τῆς Φωτεινῆς, ἡ κυρία Σάντρη ἔκαμε αὐτὴ τὴν παρατήρησι:

— Περίεργο πρᾶγμα! "Οποτε ἀκούει κανένα γάμο ἡ Φωτεινή, κάνει σὰν τρελλή. Προχτές πάλι ποῦ ἔμαθε τὸν γάμο τῆς Γιούλιας, ἔκαμε τὰ ἤδια καὶ χειρότερα.

Καὶ δύως δλονῶν ἡ χαρὰ 'στὸν Κόκκινο Βράχο, ἐκεῖνο τὸ βράδυ, πρέπει νὰ ἡταν ἀλήθεια τρελλή καὶ τόσο τυφλή, ώστε κανείς τους νὰ μὴν προσέξῃ καὶ νάνησχήσῃ, πῶς τὶς γοργες στιγμὲς ποῦ ἀφίνε ἡ Φωτεινή τὰ γέλια τῆς καὶ τὴ φλυαρία τῆς, τὸ πρόσωπό της ἔπερνε μιὰν ἔκφρασι τόσο παρδένη, μιὰν ἀγριάδα, μιὰ συνοφρύωσι τρομακτική. "Ω, μιὰ φορὰ μόνο νάπεψε ἔνα προσεκτικὸ μάτι 'στὸ πρόσωπο ἐκεῖνο, θὰ ἡταν ἀδύνατο νὰ μὴν ἔσκεπτασῃ τὸ ψυχικὸ δρᾶμα, ποῦ ἐπάσχιζαν νὰ τὸ καλύψουν τὰ τραγικὰ κύματα τῆς τρελλῆς εὐθυμίας!

— Αλλὰ κανεὶς δὲν εἶδε, κανεὶς δὲν ὑποπτεύθηκε. "Η Φωτεινή ἐκρατήθηκε ὡς τὴ συνειδητική δρᾶμα, ποῦ ἐπάσχιζαν νὰ τὸ καλύψουν τὰ τρελλῆς εὐθυμίας,

— Άλλα κανεὶς δὲν εἶδε, κανεὶς δὲν ὑποπτεύθηκε. "Η Φωτεινή ἐκρατήθηκε ὡς τὴ συνειδητική δρᾶμα, ποῦ ἐπάσχιζαν νὰ τὸ καλύψουν τὰ τρελλῆς εὐθυμίας,

— Η ωρα περνᾶ. "Η Φωτεινή ἀκίνητη.

Μὲ γοιρλωμένα μάτια, ἀδάκνυτα, μὲ ἀνοικτὸ στόμα, ἀστένακτο, παρακολουθεῖ ἔνα δράμα: "Ο Ἀγγελος νειόπαντρος, σὲ μιὰ φωλίτσα ντυμένη μὲ βάτα καὶ στολισμένη μὲ στεφάνια ἀπὸ ἀνθοὺς πορτοκαλιάς, κρατεῖ τὸ γράμμα τῆς. "Στὸ πλάι του ἡ Ἐλίζα.. . Τὸ διαβάζει καὶ γελᾷ .. . "Επειτα τὸ δείχνει τῆς Ἐλίζας καὶ γελοῦν μαζί .. . "Επειτα φιλιοῦνται.. .

Τῆς κάμνει τόσο πόνο, ποῦ δὲν τὸν ὑποφέ-

ρει. Τὴν καίει, τὴν τρελλαίνει. 'Απὸ τὴν πρώτη στιγμή, κάτω 'στὴν τραπέζαρια, πασχίζει νὰ τὸ διώξῃ .. . 'Άλλὰ τὸ φρικτὸν δράμα ξαναπαρουσίζεται ἐπίμονο, κάθε στιγμή, κάθε στιγμή.. . Καὶ τὸ βλέπει, καὶ τὸ παρακολουθεῖ χωρὶς νὰ θέλῃ .. .

— Η ωρα περνᾶ. "Η Φωτεινή ἀκίνητη.

— Εξαφνα, σὰ νὰ ἔξυπνησε, σκιτῷ, λαφιάζεται. . . Πηγαίνει ὡς τὴν πόρτα, σιγά, καὶ ἀφογκράζεται.. . Τίποτα, ήσυχία. "Ολοι ἐκλείσθηκαν στὶς κάμαρές τους καὶ κοιμοῦνται. Είνε ἀργά, — εἰνε ὥρα !

— Ανοίγει τὴν πόρτα τῆς καὶ βγαίνει.

Σκοτάδι. Σκοτάδι μέσα τῆς, τριγύρω τῆς, παντοῦ. Δὲν βλέπει, δὲν ἀκούει τίποτα. Προχωρεῖ μὲ τὸ ἔνστικτο τοῦ τυφλοῦ. Περνᾶ ἐλαφρόποδή τὸν διάδρομο, κατεβαίνει τὴ σκάλα, διασχίζει τὸν ἄλλο διάδρομο, τὸν πλακόστρωτο, σταματᾷ 'στὴν πορτίτσα τοῦ περιβολοῦ. Είνε κλειδωμένη.. . Εξελιδόνει.. . Ο κρότος τῆς κλειδαριᾶς τὴν τρομάζει.. . Στέκεται μιὰ στιγμή· τίποτα.. . Ανοίγει καὶ βγαίνει 'στὸν κῆπο.

Τρέχει μὲ προφύλαξι ὡς τὰ κάγγελα. "Η καγγελόπορτα εἰνε ἔσκειδωτη. "Ο μπάριμπ" 'Αναστάσης δὲν ἔγύρισε ἀκόμα γιὰ νὰ κλειδώσῃ; Τί καλά! "Ανοίγει, ἀφίνει ἀνοικτά, καὶ φεύγει σὰν τρελλή.. .

Μόλις ἔρριξε τρέχωντας μιὰ ματιὰ ἔνα γύρο. Καὶ ἡ νύκτα τὴν ἐτρόμαξε. Τῆς ἔφαντηκε πῶς οἱ ἱσκιοι τῶν πλατάνων, ἀπὸ τὸν δρόμο ποῦ ἔχασκε 'στὸ μικρὸ πλάτωμα, τὴν ἐκυνήγησαν νὰ τὴν πιάσουν:

— Στάσου! ποῦ πᾶς;

Καὶ μαζί τους ἔτρεξαν κ' οἱ γέρωκες ἔλλες, ἀπ' τὸ ληστάσι, κοῦτσα - κοῦτσα, νὰ τὴν προφέψουν:

— Στάσου! ποῦ πᾶς;

Καὶ τὰ σύννεφα, ἀσπρειδερὰ 'σεδὸν μαῦρο θόλο, κατέβηκαν κι' αὐτὰ νὰ τὴν πεδικλώσουν καὶ τὸ κόκκινο φεγγάρι, μισοκρυμμένο 'στὸ βουνό, τὴν ἐκύταξε μὲ θυμὸ καὶ μὲ φοβέρα:

— Στάσου! ποῦ πᾶς;

Φοβισμένη, κυνηγημένη, λέσ κ' ἔκινδυνευε ἀλήθεια νὰ πιασθῇ, ἔτρεξε μ' ὅλη της τὴ δύναμι.

— Ισια 'στὸν Κόκκινο Βράχο.

— Στὸ χεῖλος τοῦ κορημοῦ δὲν ἐσταμάτησε, καὶ μὲ τὴ φόρα ποῦ εἶχε πάρει, ἔδωκε μιὰ καὶ βρέθηκε 'στὴ γούρνα.

— Επεσε μὲ τὰ γόνατα κ' ἐπόνεσε. "Ο πόνος τὴν ἔκαμε νὰ συνέλθῃ. Εδεύλιασε γιὰ μιὰ στιγμή καὶ τὸ μετάνοιωσε. "Αχ, τί ἐπήγαινε νὰ κάμῃ! ..

"Οχι, όχι, θὰ γυρίση... "Άλλὰ πῶς νάνεβῃ ἀπὸ τὴ βαθειὰ γούρνα; Μιὰ φορὰ ξανανέβηκε μὲ τὸ σκαμνάρι τοῦ 'Αγγέλου' μὰ τώρα είνε ἀδύνατο.. . Ποῦ νὰ πατήσῃ, πῶς νὰ σταθῇ; Νὰ πηδήσῃ, δὲν ἔφθανε. "Οσο νὰ ἐπάσχιζε, δτι καὶ νάκανε, ἐκεὶ - μέσα θὰ ἔμενε ὅλη τὴ νύκτα, ἐκεὶ - μέσα θὰ τὴν εὔρισκαν τὸ πρωΐ.

Είχε σταθῇ στὴ μέση, ἀναποφάσιστη, κ' ἐκύταξε ἔξω, πρὸς τὰ ἐπάνω. Τὸ ψηλὸ τοίχωμα τῆς φυλακῆς της δὲν τὴν ἀφίνε νὰ βλέπῃ παφὰ τὶς μαῦρες κορφὲς τῶν δένδρων καὶ τὸ μισὸ σπίτι, σκοτεινό. "Εξαφνα τῆς ἐφάνηκε πῶς τὰ ἐπάνω παράθυρα ἐφωτίσθηκαν.. . Οι δικοὶ τῆς πρέπει νὰ ἔξυπνησαν.. . θὰ τὴν ἐκατάλαβαν.. . τὴν γυρεύον.. . Νά, ὁ σκύλος ἀρχικὲ νάλυκτῷ.. . "Η καγγελόπορτα ἐβρόντησε.. . Θέ μου! κατεβαίνουν, ἔχονται, φθάνουν.. . "Ο πατέρας της, ἡ μητέρα της, δ Μίμης.. . "Άλλοι μονο! Τί θὰ τοὺς ἔλεγε, ἀν τὴν εὔρισκαν ἐκεὶ μέσα 'στὴ γούρνα τοῦ Βράχου, νύκτα ὥρα, ντυμένη, τρελλή, ύστερ ἀπὸ μιὰ εὐτυχισμένη ἀναγγελία; "Ολα λοιπὸν θὰ φανερωθοῦν;

"Οχι! ποτέ!.. . Τέτοιος φόρβος τὴν ἀποτέλεινε.

— Η φυλακή της, ἡ παγίδα της, μιὰ μόνον ἔξοδο ἔχει: πρὸς τὸν κορημό. Γερήγορα! Είνε ὁ μόνη σωτηρία.. . Ο θάνατος! Καὶ είνε ὁ γλυκύτερος θάνατος.. . "Ο Ἀγγελος δ ἵδιος δὲν τῆς τῶπε;.. . Γερήγορα κ' ἔφθασαν! Εμπρός!

— Μ' ἔνα πήδημα πέφτει 'στὴ δεύτερη γούρνα, ἀπὸ ἐκεὶ 'στὴν ἄλλη, χωρὶς νὰ σταματᾶ οὔτε ὅσο γιὰ νὰ πατήσῃ, — καὶ ἀπὸ ἐκεὶ, ἀπλόνει τὰ χέρια μπροστὰ καὶ γέρνει 'στὴν ἄβυσσο μὲ τὸ κεφάλι.

Ο ΓΛΥΚΥΤΕΡΟΣ θάνατος.
Ναὶ· μόνο 'σ αὐτὸ δὲν τὴν ἔγέλασε ὁ πλάνος.
Πέφτει.. .

— Η φρικὴ παραζάλη τῆς γίνεται μέθη γλυκειά, καὶ 'στὸ σκοτάδι της ἀπλόνεται φῶς, φῶς!

Είνε ἡμέρα. "Εξύπνησε ἀπ' ὄνειρο κακό. "Αχ, τί χαρά! ὅλα ἡταν ψέματα. "Ο Ἀγγελος δὲν παντρεύθηκε μ' ἄλλη.. . Ο Ἀγγελος ἔλαβε τὸ γράμμα της.. . κ' ἔτρεξε, καὶ τώρα βρίσκεται κοντά της.. .

Κοντά της, 'στὴν ἀγκαλιά της, 'στὴν κουφάλα τῆς γέρικης ἔληας, φωλίτσα ντυμένη μὲ βάτα καὶ στολισμένη μὲ στεφάνια ἀπὸ ἀνθοὺς πορτοκαλιάς.. .

— Πέφτει.
Γύρω φῶς.
— Ω, τί ωραίος ποῦ είνε! Καὶ πῶς τὴν ἀγαπᾶ!

— Τὸν ἀγκαλιάζει, τὸν σφίγγει, τὸν γλυκοφιλεῖ 'στὸ στόμα.

— Καὶ τὸ φιλί, λαχταριστό, μακρινό, ἀτελείωτο, τῆς δίνει τόσην ἡδονή, ποῦ ἡ τρισευτυχισμένη λιγοθυμία.

— Δὲν αἰσθάνεται πιὰ τίποτα.
Πέφτει.

— Τὸ σωματάκι ἐναέριο, κτυπᾷ 'στὶς μυτερὲς πτέρες, καὶ τὸ ἀβρό κρέας τρυπιέται, ξεσχίζεται, κουρελιάζεται.

— Δὲν αἰσθάνεται τίποτα.
Πέφτει.

— Καὶ κάτω ἡ θάλασσα, ποῦ γαληνεύει ἀνάμεσα 'στοὺς βράχους, δέχεται 'στὴ μητρικὴ ἀγκαλιά, μὲ ξαφνισμένο πάρλασμα καὶ μὲ ραντίσματα πόνου, — ἔνα πτῶμα.

11 Νοεμβρίου 1904 — 8 Ιανουαρίου 1905.
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΞΟΝΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΔΕΚΔΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΝΤΖΑΛΙΔΗΣ

ΕΝΑΣ θάνατος θλιβερός ήγγέλθη πρό δύλγων ήμερων. Είς μίαν γωνίαν μοναχήν, εἰς τὸ Δαφνί, ὅπου ἔζησε τὰς τελευταίας του ήμέρας, ἐτάφη ἑνας ποιητής, δὲ Γεώγριος Βοντζαλίδης. Μία ζωὴ μελαγχολική, μοιρολάτρις, γεμάτη ἀπὸ ἄγαστην, εὐγενική, δῆλη ὄντειρα καὶ καλωσύνη. Η ζωὴ ἀυτή, δύλκηρη, πάντοτε θλιμμένη, χωρὶς χαράν, χωρὶς στολίδια ἄλλα, εἶνε χρυμένη μέσα τεῖς ἔνα τραγούδι. Τραγούδι πνιγμένον εἰς τὸ πάθος. Λέν έφροντιζε νὰ τοῦ δώσῃ τὴν μορφὴν ποῦ θὰ ἔδιε ἀλλος, προσπαθῶν νὰ τὸ ὑποτάξῃ εἰς τὴν τέχνην. Μία ἔξακολούθησις τῶν ποιητῶν τῆς φορματῆς σχολῆς Ἀς εἰπὼ καλλίτερα τῆς ὑπερφορματικῆς. Πάντοτε τὸ παρόπονον, τὸ κλάμα. Ὁχι ὃς στόλισμα τῆς λοιπῆς ζωῆς, ἀλλ’ αὐτῇ ἡ ζωὴ δύλκηρη, χωρὶς διακοπάς, χωρὶς ἐναλλαγάς. Ἐνας ρυθμός. Ὁ ρυθμὸς ποῦ ἀναβλῆνε δρμητικά, ποῦ τὸν φωτίζει δρμας ἐδῶ κ’ ἔκει ἔνα συμπαθητικὸν φῶς.

Τὰ ποιητά του δὲ Βοντζαλίδης ἔγραψε, ἐκτὸς δύλγων, εἰς τὴν καθαρεύονταν. Εἶναι στροφαί, γραμμέναι εἰς τὴν δημοτικήν, ποῦ ἐνέχουν, νομίζεις, τὴν ἀφελειαν δημοτικοῦ τραγουδιοῦ:

"Οἱ ἀναπαύονται γλυκὰ
Στοῦ ὕπνου τὴν ἀγκάλη
"Ολα, τ’ ἀγέρι, τὸ πουλί,
Τὸ δάσος, τ’ ἀκρογιάλι·
Μόν' ἡ καρδιά μου ἡ δύνονταχ
Ποῦ πάντα σὲ ποθεὶ,
Ἀκόμα δὲν κοιμήθης
Οὔτε θὰ κοιμηθῇ.

"Ποὺς ἔχει ἀγάπη μυστικὴ
Κ' ἔχει τὸν ὕπνο φίλο;
Ποτὲ δὲν βρούσει ἀνάπανοι
Ἄπ' τὸν βρούσει τὸ φύλλο.
Ποτὲ δὲν βρούσει ἀνάπανοι
Κ' ἔκεινος π' ἀγαπᾷ.

"Ἄλλ' ἡ ζωὴ τοῦ Βοντζαλίδη ἀπομένει ὑψηλότερα ἀπὸ τὴν ποίησίν του. Τὴν ἔγνωσια — ἡμεδα παιδικοὶ φίλοι— παλλομένην ἀπὸ χήλια συναισθήματα, ταπεινήν, τυραννισμένην, ὀριστοχρωτικήν.

Πρὸ δύο μηνῶν ἥλθεν ἔνα πρωΐ ὁ ἀδελφός του νὰ μοῦ ἀναγγείλῃ διὰ τὸ Βοντζαλίδης δὲν ἡμπόρος νόσου. Ἐπόνεσε ἡ Μοῖρα τὴν δυστυχίαν του καὶ ἔχει τὸ σκοτάδι ἐπάνω εἰς τὴν διάνοιαν του. Καὶ δὲ δυστυχής ἥλθε ἀπὸ τὴν πατρίδα των, συνοδεύων τὸν Βοντζαλίδην, διὰ νὰ κλείσῃ τὸ σῶμα του εἰς τὸ μελαγχολικὸν ἰδρυμα παρὰ τὸ Δαφνί. Ἐμειναν δύναμις εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡτον ἡ δύναμις του πόλις ἵδη ἐσπούδασε νομικός, ἐδῶ ἔζησε τὰ καλλίτερα χρόνια του, κ’ ἐδῶ ἐνεπιστεύθη τὸ δύναμον του ὃν τὸν ἐπέστρεψε εἰς τὴν Σμύνην, νὰ ζῆσῃ ἔκει τὴν ζωὴν τῆς πραγματικότητος. Στὸ φῶς τῶν Αθηνῶν ἀνοιξαν καὶ πάλιν τῆς ψυχῆς του τὰ μάτια.

Τί θλιβερὸν τὸ κλάμα του:

"Ἄχ, θαρρῶ πῶς ὅλο δὲν θὰ ζήσω μῆτρα.
Τὴ γλυκειά μον Σμύρνη δὲν θὰ ξαναϊδῶ.
Θὰ πετάγω μέσα στὴν Ἀθήνα
Καὶ τὰ κόκκαλα μον θὰ τ’ ἀφήσω ἐδῶ.
Μὰ ἡ Μοῖρα ἀνίσως θέλη νὰ πετάνω
Εἰς αὐτὴ τῆς δόξης τὴν πατρόδ’ ἐπάνω,
Δὲν μὲ μέλει... θόρχω ησυχὸ τὸ μῆτρα.
Καὶ θὰ μὲ σκεπάζῃ γῆ πονετικά.
Μοναχὰ μὲ μέλει ποῦ δὲν σ’ ἔχω, κοῖμα!
Στὸ πλευρό μον τῷρα, μάρα μον γλυκειά

"Ω χειλοδονάκια ποῦ τρελὰ πετάτε,
"Ἐχω νὰ σᾶς δώσω μὰ παραγγελία
Μὲ καιρὸ στὴ Σμύρνη ἀν τυχὸν καὶ πάτε
Καὶ στὸ σπιτικό μας κτίσειε φωλά,
Τὴ γλυκειά μον μάρα δια τὴν ιδῆτε,
Μὴ τὸν θάνατό μον, μὴ τῆς τὸν εἰληπτε
Πῆγε της πῶς θάρσῳ νὰ τὴν δῶ μὲ χούπια,
Πῆγε της πῶς εἴμαι πάντοτε καλά.
Μὰ τὸν θάνατό μον κρύψτε, χειλόνια,
"Ἄχ, θὰ τῆς στοιχίσῃ δάκρυα πολλά!

"Εξησε δύλγιας ἔβδομάδας, θαμμένος μέσα στὴ διπλῆ του μοναξιά. Ἡ ἀναλαμπὴ ἔκεινη διήρκεσε μίαν στιγμήν. Μόνον διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὰς Ἀθήνας του καὶ ν’ ἀποχαιρετίσῃ τὴν ζωήν.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ZOZE - MAPIA - ERENTIA

— Παριστηνή Ανάμνησης —

ΗΤΟ ἡ ἐποχὴ δουν ἐλάτρευον τὴν ποίησιν του Ἐρεντιά καὶ δύο καλά λογάκια τοῦ φιλοσόφου καὶ ποιητοῦ Λουΐ Μενάρ μοῦ ἐχορηγήσουσαν ὡς εἰσιτήριον πλήσιον τοῦ ἀριστοτελέουν ποιητοῦ τῶν «Τροπαίων». Μὲ τοὺς ἀρχοντικοὺς του τόποτονς ὁ ἐραστής τοῦ Ἑλληνικοῦ Θραίσου μ’ ἐδέχθη εἰς τὸ αὐτηρῶς καλλιτεχνικὸν γραφεῖον του τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀρσενάλη τῆς δύοις ἡτο διευθυντής. Η φυσιογνωμία του, γεμάτη ἀπὸ γλυκύτητα, δὲν ἔλει τίποτε τὸ συγγενές μὲ τὴν τοῦ Λεξικοῦ Ντελλά, τὴν ἀνηλεῆ καὶ αὐστηράν ἔκεινην φυσιογνωμίαν ποῦ ἔγνωρίζα ἐκ παραδόσεως καὶ ἡ δύσια ἡτο τὸ φόρητον δῶλων τῶν γεαρῶν ποιητῶν Ἀπεντανίας δὲ οὐτε τὸν Τροπαίων ἀντελήθη τὸν δύναμον την ποιητῶν τοῦ Λεξικοῦ Ντελλά, οὐτε ἐγὼ προσοηγίας μου. «Οὔτε ὁ Λεξικόν Ντελλά, οὐτε ἐγὼ προσοηγίας μου. Οὔτε δὲν τὸν περιττά την ἀληθῆς Σοφόλειον, ποτέ Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον ποτέ τὸν περιττά την δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Σηκουάναν πλησίον τοῦ Λούδρου. Μετέβαινεν εἰς τὴν Ακαδημίαν καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ περιτατήσῃ ὀλίγα βήματα μαζί μον. Η πρώτη του λέξις ἦτο διὰ τὸν Μορέας, ἀλλ’ ἔξ ἔκεινων τῶν λέξεων ποῦ δὲν λησμονοῦνται ποτέ. Καμμία μηνισκακία συναδελφική διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ποιητοῦ τῶν «Τροφρῶν» τὸν δύοις τὸν θρίαμβον τοῦ Λο

παραστάσεις προωθισμέναι δι' εύρου κοινὸν πάσης τάξεώς καὶ μορφώσεως.

Το πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς λαϊκῆς ψυχῆς, εἰς τὸ ὅπουν ὀλονέν προσδίδει μείζονα σπουδαιότητα ἢ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν εὐδύτερα ἀσκητὰς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, πολλοὶ τὴν ἀπῆσχόλησε, βλέποντας εἰς πόσους κινδύνους ἔξωθεν τὴν κοινωνίαν ὀδοκληροῦν ἡ ἐνάσκησις τῆς ἔξουσίας παρὰ πλήθους ἀξέστου διανοητικῶς, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡθικῶς ἀμορφώτου. Μετοξὺ δὲ τῶν μέσων πρὸς ἀννηψιῶν καὶ ἔξεγνευσιμὸν τοῦ κυριαρχοῦ λαοῦ, πλεῖστοι ἀπέβλεψαν πρὸς τὴν θεοτρικὴν σπηλήν, ἥτις ἐλεύθεροψυχέντη τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν φραγμῶν, ἀνοιγομένη πρὸς τὸν εὐρὺν αἰθέρα, ἀντηχοῦσα μὲ σφρόδα καὶ γενναῖα πάθη συγκλονίζοντα τὰ πλήθη. Θά μεταβιβληθῇ ἀπὸ σηκὸν περίκλειστον, ὅπου ἡ τεχνή, ἀπόστοις εἰς τοὺς πολλούς, λιτότερενται ὑπὸ εναρθριμῶν μειωμένων, εἰς ἀναπτυγμένον τόπον λατρείας, ἡς μῆσται θὰ εἰνε ἡ ἀνθρωπότης ὄδοκληρος.

Ἡ πρώτη ἐπὶ τῶν νέων τούτων βάσεων ἴδουθεῖσα λαϊκὴ σκηνή, κατ' ἀνάλογον, ἀν δχι δμοίσαν ἀντίληψιν περὶ θεάτρου, πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὑπῆρξεν ἡ ἐν «Bussang» τῶν Βοσγίων ὁρέων ἐπιμελεῖσα καὶ δυτικάν τοῦ μεγάλου κτηματίουν σ Pottescher, τῆς δοπίαις τὴν σκηνογραφίαν ἀπότελουσν αἱ δασδεις ὁροσιφιαὶ μὲ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἀνθεστόρους λειψανάς. Ὁ ἴδουτής, ἔκτελῶν ἐν ταῦτῃ ἔργα δραματικοῦ συγγραφέων, θιασάρχουν καὶ ὑποκριτοῦ, προσπαθεῖ εἰς τὰ δράματα τούν να εἰκονίσῃ αὐτοῦματα καὶ διαθέσεις θεμελιώδεις τῆς ἀνδρωπίνης ψυχῆς, εἰς ὑφός ἀπλοῦν καὶ δυνατόν, προσιτὸν μὲν εἰς τὸ ἀμόρφωτον πλήθος ἀλλ’ ἐνταυτῷ διὰ τῶν ἀνεπιτηδεύτων καλλονῶν, τῆς εὐγενείας τῶν ἐννοιῶν καὶ τῆς ἐκφράσεως αἰρον καὶ τοὺς ἀπλοῦκτερούς ἀκροαταῖς εἰς τοὺς αἰθέριον κόσμους τοῦ καλοῦν καὶ τῆς τέχνης ἀλλα τῶν ἔργων αὐτῶν ἔχουν θέματα κοινωνικά, ὡς ἡ «Ἐλευθεροία» παριστόσα τὴν βραδεῖαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγάλης γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως εἰσχώρησην τῶν νέων ἰδεῶν μέχρι παραμέρους χωρίου τῶν Βοσγίων ὁρέων ὑπὸ τὴν ἐπιδρασιν τῶν δότιον ἀλλοιούσται ὄλος ὁ φυγικὸς κόσμος τῶν σίτων ταχαίων ἔχων ταῦτα

ο ψυχικος κοσμος των εις τα παλαια ηθη προσωπωμένων ἀγροτων ἄλλα πάλιν των δραμάτων ώς ή "Τιώαννα δ' Ἀρκ" πλέκονται περι τα μεγάλα πατριωτικά γεγονότα της γαλλικῆς ἴστορίας. Ως δε ή σύνθεσις τῶν δραμάτων είνε καθαρός λαϊκή ουστική και ὑπόρκουσις δὲν ἀνατίθεται εἰς ήθυποιούς ἐξ ἐπαγγέλματος ἀλλ' εἰς ἔρασιτέχνας ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, εἰς τοὺς ὅποιους δὸρος τὸ καλον καὶ τὸ ἀληθὲς ζῆλος καὶ ἐνθυσιασμός ἀντικαθιστοῦν, καὶ πολλάκις ὅχι ἀνεπιτυχῶς, τὸ διδακτά σκηνικά τεγχνάσματα μάλιστα οἱ ὑδρητής τῆς λαϊκῆς σκηνῆς τοῦ Bussanq φρονεῖ ὅτι μέσα εἰς την ἐπιβαλλόντα σκηνογραφίαν ποτὲ ἀπαρτίζουν τὰ βαθύσκοια ὄρη καὶ ὁ φωτεινὸς θόλος τοῦ οὐρανοῦ πᾶν τὸ ἔξεζητημένον καὶ τεχνητὸν χάνει καὶ σβύνεται, μόνον δὲ τὸ ἀπλοῦν καὶ φυσικὸν ἀντέχει πρὸ τόσου μεγαλείου καὶ ἰσχυρίζεται ὁ κ. Rot-teacher, ὅχι ἀνεψιον εὐλόγων ἐπιχειρημάτων, ὅτι τὸ θέατρον τῆς φύσεως ἔχει ἀποστολὴν ὅχι μόνον τὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ νά ἔξτηθετη σᾶλλα καὶ τὴν δραματικὴν τέχνην νά ἀννψώσῃ καὶ ἔξυγιάνη διποδήποτε ἐπιτυχία τῶν παραστάσεων βαίνει καθ' ἕκαστον θέατρος αὐξάνοντα, οἱ δ' ἀφελεῖς ἀγρόται δὲν είνε μόνοι τοι καταλαμβάνοντας τὰ ἐκ χλόης ἐδώλια πρὸ τῆς οὐσιονστεγούς σκηνῆς.

Τὸν ἐν Bussang δοθὲν παράδειγμα πολλοὶ ἀπεμιῆ-
ησαν καὶ πλεῖστοι ὑπαίθριοι σκηναί, ἐπὶ τῶν αὐτῶν
ορχῶν τῆς λαιῆς τέχνης ἢ ὑποκρίσεως βασιζόμεναι,
ειτουργοῦν κατὰ τὸ θέρος ἀνὰ τὴν Γ' ἀλλίαν ἢ δὲ ἐκ
οὐ ἐνθυσιασμοῦ τῶν αὐτοσχεδίων ἡθοποιῶν ἐντύ-
ωσις ἐνθυμῆται ἐν πολλοῖς τὴν ἐκ τῶν ιερῶν παρα-
τάσεων ἡ μυστηρίων δι’ ὧν οἱ χωρικοὶ τῶν βαναφ-

Αλλὰ συγχρόνως μὲ τὴν ἀνάτευξιν τοῦ καθαρῶς λαϊκοῦ θεάτρου, ἄλλοι, δρμώμενοι ἀπὸ Ἱδέας μᾶλλον καλλιτεχνικάς ή κοινωνιολογικάς ἐπεξήγησαν τὴν εἰς τὸ ὑπαίθριον, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τὸ θυμαβεύον, ἔκτελεσιν ἔργων ἐπιβλητικῶν ἀνήκοντιν εἰς τὴν ἐπισημον πλέον καλλιτεχνιαν, εἰς τὸ ὁένυμα δ' αὐτὸ δρφείλονται αἱ παραστάσεις τοῦ ἀμφιθεάτρου τοῦ Béziers καὶ τοῦ δωματικοῦ θεάτρου τῆς Οραγγῆς ὃπου πρὸ δόλγουν ὁ Σοφοκλῆς μὲ τὸν «Οἰδίποδα τύθαντον» καὶ δ Σαιξῆπρο μὲ τὸν «Καίσαρα» ἡδελφωνθόντων ἐν τῷ θριάμβῳ πρὸ χιλιάδων θεατῶν ποὺ ἐσπαρτάριζαν ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν καὶ καλλιτεχνικὴν ουγκίνησιν. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ καλλιτεχνικῶν βλέψεων ἥκθη καὶ μέλος διακεκριμένον τὸν θιάσου τῆς Σάρας Μπερνάρ, καὶ παλαιός αὐτῆς συναγωνιστής νά διοργάνωσῃ κατέ τὸ τέλος τοῦ θέρους τούτου ὑπαίθριον θέατρον εἰς Cham-piègne πλησίον τῶν Παρισίων ἡ διασκευὴ τῆς σκηνῆς εἰν τῇ ἀπλοτητῇ της εἶνε θαῦμα καλαισθησίας δύο ἄνδρων, ὃν τὸ ἔν ὑπεροχείμενον συνδέεται πρὸς τὸ ἄλλο μὲ εὑθεῖαν κλίμακα καὶ περιβάλλεται ἀπὸ ἐντούπους στοάς. παρέχουν μεγαλοπετεῖς πλαίσιον εἰς τὴν ἔξτηλην γοῦ δρόματος, δένδρα δὲ ὑψικάρηνα μὲ τὸ φύλλωμα θροοῦν εἰς τὴν αὔραν, παρέχουν τὴν πλουσίαν των διακοσμήσων καὶ ἔκτεινόμενα μέχρι τῆς πρὸ τῆς σκηνῆς πλατείας, σκέπτουν αὐτῶν ἀπὸ τὸ θάλπος τοῦ ἡλίου ἐπ' αὐτῆς ὑπάρχουν τοποθετημένα μόνον ἐδώλια, οἱ δὲ πλειότοι τῶν θεατῶν κάθηνται ἐπὶ μικρῶν ὑφωμάτων ποὺ παχεῖα χλόη τὰ ἐπενδύνει.

Είς τὸ χαρίεν καὶ συγχρόνως μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ περιβάλλον ἐδόθη τὸ ποῶτον ἡ Σεμίραμις τοῦ Peladan ἡ μυθικὴ στρατηλατὶς καὶ ἔρωμένη ἀνέζησε μὲ δῆλην τὴν γεναικήν την ὁμίλην καὶ τὴν ἀρχαῖην σε μνοτήταν ὑπὸ τοὺς πλουσίους καὶ δυνατούς τιχίους τοῦ ποιητοῦ, εἰς τοὺς ὅποιους ἴσως μόνον ἥδυνατο τις νὰ προσάψῃ δλίγην μονοτονίαν ἐν τῷ πλούτῳ καὶ τῇ με γαλοπρεπείᾳ.

Τὴν ἐπομένην Κυριακὴν θὰ ἐδίδετο εἰς τὸ αὐτὸ θέατρον «ἡ δουλεία τοῦ Ἡρακλέους» ὑπὸ Grandmou gin, ἀλλὰ «ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων ἄλλα δὲ θεὸς κελεύεν». Ἕγαδαία βροχὴ κατέπνιξε κάθε πρόσθιον ὑπανθρώπιας παραστάσεως ὃπου ἀπέδειχθη ὅτι κάθε κακὸν ἔχει καὶ τὰ καλά του καὶ ὅτι αἱ κλεισταὶ αἰθον σα τῶν σημερινῶν θεάτρων δὲν είνε ἄξιαι καὶ τόσης μομφῆς.

Τὴν πρωταν ὅμως τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ οὐρανὸς ηύ-
νόησε ὅχι μὲ πολλὴν φαιδρότητα ἀλλὰ μὲ τὸ μελαγ-
χυλικὸν θέλγητρον ἥσυχου φυθινοπωρινῆς πρωιᾶς ἄλλο
θέαμα, τὸ διόποιον ἐνθουσίασε τὰ πυκνὰ ομήρη τῶν
Παιδιστῶν ποῦ προσέτρεξαν καὶ παρετάχθησαν καθ'
ὅλον τὸ μῆκος τῶν ὀχθῶν καὶ ἐπάνω εἰς τὰς γεφύρας
τοῦ Σηκουάνα ἀπέιρον πλῆθος ἀνθρώπων πάσης
ἥλικιας, γένους καὶ τάξεως, ἀπὸ τοῦ χονδροειδούς ἐρ-
γάτου ἕως τὸν λεπτοφυῖ κομψευόμενον, ἀπὸ τὴν ἀπλῆν
καὶ κομψὴν ἐργάτια ὡς τὴν πλουσιοεγδεδυμένην.
Οὐαὶ τοῖν ἡσαν ἔκει συνωστισμένοι ὅπο ἐνωρὶς μὲ φυσιο-
γνονμάς τεταμένας καὶ ἐπεριμεναν τὴν διάβασιν τῶν
κολυμβητῶν οἱ ὅποιοι θὰ μετείχον τοῦ ἀγώνος τοῦ
τροκηνούχθεντος ὑπὸ τῆς ἀδηλητικῆς ἐφημερίδος Auto
καὶ ὁ ὅποιος συνίστατο εἰς τὸν διάπλουν ὅλου τοῦ
αἱτία τῆς πάλεως τῶν Παιδισῶν τμῆματος τοῦ ποτα-
μοῦ, ὅπερ ὀριζόμενοι 12 μιλιών μῆκος τὸ ἐνδιαφέρον
τοῦ κοινοῦ ἀνερρίζειν ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀρίστων Ἀγ-
ῶνων κολυμβητῶν ταχύτητος, ὡς καὶ τῶν ἐπιχειρη-
μάντων τὸν διάπλουν τῆς Μάγχης διασημῶν Burgers
καὶ Holbein, προσειθέτο δὲ καὶ τὸ θέλγητρον τοῦ
τεάματος ἀβράς ὅσον ἀτρομήτης ἀδηλητοῖς τῆς
Αὐστραλίδος Miss Kellerman. Περὶ τὰ μέσα τοῦ

δόρμουν δ Ἀγγλος Billingtοn προηγείτο κατά πλούν περίποτν μιᾶς ὡρας τῶν ἄλλων συναγωνιστῶν του. πλέον μὲ κατατηκτικήν ταχύτητα μὲ εἰδος κολυμβήματος ἐν χρήσει εἰς τοὺς Ἰνδοὺς οὓς Ἀμερικῆς καλούμενου trudgeon stroke οὓς οἱ βραχίονες του ἔκινοντο περιστροφικῶς ωσδύν ἐξι. ἀτμοπλοίου, ἢ δὲ κεφαλή του ἵπτο σχεδὸν διαρκῶς ὑπὸ τὸ ὑδωρ ἀλλ' ἢ πνεοβολικὴ προσπάθεια, ἵνα κατέβαλλε, ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἀποτυγίας του διότι περὶ τὸ 7ον κιλούμετρον αἱ δυνάμεις του ἔξητη λίθησαν καὶ ἡ ναγκάσθην νὰ ἀποσυρθῇ, οὗτος ὕστε πρώτος ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμον δ Γάλλος Paulus. γνωστὸς ἔμπορος τῶν Παρισίων, μὲ τὸ κανονικὸν καὶ ἥρεμον κολύμβημα του, χωρὶς νὰ παρουσιάζῃ ἵχνος κοπώσεως, διανύσας τὸ ὅλον διαστήμα εἰς 3 ὡρ 29'. Κατόπιν ἀντὸν εἰς διάστημα ὧδας περίπου ἔφθασαν οἱ λοιποὶ τρεῖς κολυμβηταὶ οἱ μόνοι ποὺ ἀντέσθον ἐνώ τὸ τέλος, δύοι Ἀγγλοι ἐν οἷς καὶ ἡ δεσποινὶς Kellerman. Ο ἔνθουσιασμὸς τοῦ πλήθους εἰς τὸν ὅπιον ἐμιγνύετο καὶ πατριωτικὴ ὑπὲ οηφάνεια ἵπτο ἀπειγίρατος, τόσῳ μᾶλλον ἀκρότητος δύον ἡ νίνη ἐθεωρεῖτο ηφαλισμένη εἰς τοὺς Ἀγγλούς. Ἀλλ' οὐχὶ ὀλιγώτερον θερμότερος ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἡ θελητικὴ διαγνώστισια ἡτις κομψὴ καὶ νόστιμη κρύπτει ὑπὸ τὸ εὔχαρι γυναικείον παράστημα θάρρος καὶ μυῶνας ἐννελῶς ὀδνομούσης.

“ Ή ἐπιτυχία τῶν ἀγώνων ὑπερβάσα πασῶν προσδοκουμῶν παρέχει εἰς τοὺς διοργανωτὰς τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ δοθῇ δι’ αὐτῶν νέον ὕψην εἰς τὴν τόσον ὑγείαν καὶ διαπλαστικὴν τὸ σώματος ἀσκησιν τοῦ κολυμβήματος, παραμεληθεῖσαν μέχρι τοῦδε ἐν Γαλλίᾳ οὕτως ὡς δύοι γά τὴν θεωροῦν ὡς ἀπαραιτήτον στοιχεῖον τῆς σωματικῆς παιδεύσεως.

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

МІА КЛОПН

— Αναμνήσεις —

Ο Ετέμ Πασσᾶς ἐκαλύφθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ὑπὸ τὴν λήθην τοῦ ἐλληνικοῦ τύπου, ὁ δότοις ἀπλησχολημένος μὲ τὸν Μπουλντώγκ, ἐλέησμόντος τὸν ἄτυχη στρατάρχην. Οἱ ἀνθρωποις ἔκεινος ὁ δότοις τούσιον ἀπτοχόλησε κατὰ τὸ έτος 1891... (ἐνεκα βαθείας ἐθνικῆς συναισθήσεως ἔχομεν λησμονήσει τὸ τεταρτον φεύγοντος τῆς χρονολογίας, ὁ δὲ εὑρών παρακαλεῖται νὰ τὸ φέρῃ) δὲν ἡξιώθη σχεδὸν οὐτε ἐνὸς κοινωνικοῦ ἐφημεριδός, δώρου τὸ δόπιον γεύονται δοῖοι οἱ "Ἐλλήνες, μόλις ἔξειλθον ἐκ τῆς μητρικῆς κοιλίας" Ισως ἦτο αἴσιος καλλιτέρας περιτομήσεως ἀπὸ τὰς ἐλληνικὰς ἐφημεριδὰς, αἱ δόπιαι δὲν δύνανται νὰ εἴπῃ κανεῖς διτὶ ματαίως ἔκαμαν τὸν πόλεμον, διότι κατά τὸν πόλεμον ὑψώθη ἡ κυκλοφορία των. Ἀλλὰ πεινούτων ἄς ἀσχοληθῇ ὁ ἴστοριος. Τώρα πρόκειται ἀπλῶς περὶ ἐνὸς ἀνεκδότου, τὸ δόπιον δὲν ἔτυχε ποτὲ οὐτε νὰ δηγηθῇ εἰς τὰ καφενεῖν, μετανὰ τὸ μεσονύκτιον. Καὶ ὁ θάνατος τοῦ στρατάρχου μοῦ τὸ ἀνακλεῖ εἰς τὴν μήνυτην... μολονότι ἔτι ὁ ἀνθρωπος, καθὼς ἀπέδειξη η κατόπιν.

“Η ήμερα της δης Ἀποιλίου του 1897 ἐτυχε νά με ενδη συνεργάτην ἔφημεριδος, ἑνα ἔξ εκείνων ἀπό τους δόποιους ἔβιθεν ἡ δυστυχής ἐποχή. Διότι ἀνάδι λόγως πρόδε τα ἀλλα, ἔγινε τέκτε και κλήσις τῶν δημοιοσυναρμούν ἥλικων, και δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀνθρώπων

ον μὴ δημοσιογράφουντα. Γέροι, παλιμπαίδες και
αιδιά είχον δράξει ἀπό μιαν πέννα, ὑπὸ τοὺς νυγ-
ὺς τῆς ὁποίας τὸ ἔθνος ὥθετο πρὸς τὸν πολέμον,
τρεπόμενον νὰ σταματήσῃ ἀπέναντι τοῖς σοβαρῶν
λαλών. Ήτο λαμπεῖς ἐποκή! Οὐδεὶς δὲ ἦσθαντο
έγχους συνειδήσεως, ἐκτὸς τοῦ Γουτεμβεργίου, ο-
ποῖς ἐσεύνε την τυπογραφίαν.

πιοντας εφερε την ιδέαν της προσωπικότητας του αγάπητου για την οποία έπαιζε στην παιδική του ηλικία. Το παιχνίδι της θεατρικής μετατρέπεται σε μια από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες της παιδικής ηλικίας της Ελένης. Η πατέρας της, ο Δημήτρης Καραϊσκάκης, ήταν ο πρώτος που έδινε στην Ελένη την πρώτη μαθητική της εμπειρία, όταν την έφερε στην Αθηναϊκή Οπεραία, όπου η ίδια έπαιξε στην παράσταση της Μάργκαρας του Λούκασ. Η μητέρα της, η Βασιλική Καραϊσκάκη, ήταν η πρώτη που την έδινε στην παραστατική, όταν την έφερε στην Αθηναϊκή Θεατρική Σχολή, όπου η ίδια έπαιξε στην παράσταση της Μάργκαρας του Λούκασ.

Τὴν νύκια τῆς δ' Ἀπολίου ἥλθεν εἰδῆς οἱ αὐτοὶ μητροὶ καὶ παῖδες αὐτῶν τὸν πόλεμον συμπλοκαὶ ποὺ ἡρισαν αἰφνιδίως εἰς τὴν "Ανώ" Ἀνάψυντον τοῦ Νεέζουν ἐξακούοντον θυσίαν. Τὸ πρόγμα ήτο σο-
βαρὸν διάλογος τοῦ δονειαρχοῦ τὸν φιλοποιέμενον ἔξεπληρούσθι. Εξάπλωσις τοῦ πυρὸς θὰ ἐφερε βεβαίαν διακοπήν
γχεσεων καὶ κήρυξιν τοῦ πολυποιήσητον πολέμου

— Λοιπὸν τὸ πῦρ ἔχακολουθεῖ. Εἰπεν ενας εἰς τοὺς αφενεῖον τοῦ Ζαχαράτου.

Τὰ πρόσωπα ἐφαιδρύνθησαν, τὸ δόμινο ἐσταμάτησε
οἱ καρέδες ἐρουπήχθησαν ἀπνευσταὶ μέχρι πυθμένους
καὶ οἱ ἔγχλιοι ἵττοι εἰς τὸ σκάμπον ὅποιον ἔπαιξαν
ὅτι θαμώνεις, ὥρθισαν τὸ σκάμπον λαιμούς των
Κατέρριθασαν δύν τρεῖς ὀκόμη καλῶς πληροφορημένους.
Τότε διεδόθησαν αἱ πρώται εἰδήσεις καὶ αἱ πρώται
συγχύσεις Κάποιος μᾶς ἔλεγεν ὅτι ὁ τάδε λοχίας ἀπέτη
γαγε τέσσαρα τουρκικά κανόνια. Ἀπὸ τότε ἐγράφεται
ἡ ἴστορία. Αἱ εἰδήσεις ἤχοντο ἀνακατωμέναι, ἀλλα
γεμάται πῦρ, τὸ πρῶτον παρθένον πῦρ “Ωμητσαν εἰ
τὸ καφενεῖον, τὸ ἀνεστάτωσαν, ἔχυθηκαν εἰς τοὺς
δόρμους, ἐπτεργύισαν εἰς τὰ τυπογραφεῖα...” Ἐκεί^ν
εὑρέθησαν εἰς τὰς 2 τῆς νυκτὸς γράφων μὲν ἔνα τρέμο
μολύβι τὸν τίτλον. «Ωρα 2α πρωινή. Τὸ πῦρ ἔξο^ν
πλούται. Οἱ Τούρκοι ἀπαθοῦνται».

Μόνον ή «Πρωιά» χωρίς νά απασχοληται με τίποι
έξ αυτῶν, έστοιχειοθετείτο εἰς τὸ βάθος βραδέως, σε
βαρδώς καὶ ἡμετισήμως... Τὴν ὥραν πρωιήν ἔνοι
κλητήρο τού πρωθυπουργοῦ θετικεν εἰς τὸ τυπο
γραφεῖον καὶ ἔζητησε τὸν ἀρχιεράτην τῆς «Πρωιᾶς».
Τὸν ἐκάλεσεν εἰς μίαν σκοτεινήν γωνίαν, τοῦ παρ
δωσε μετ' εὐλαβείας ἐνα μικρὸν κομμάτι χαρτί, ἐψ
θύμισαν κάτι τι, καὶ ἔφυγε. Οἱ ἀρχιεράτοις τη
«Πρωιᾶς» ἔξηκολούνθησαν τὴν ἔργασίαν του, ὑποκρι
μενος τὸν ἀδιάφορον, ἀλλὰ μέγα μυστήριον τὸν εἰ
σκεπάσει, καὶ κατέστη ἀδύνατον νά κρυψῃ δι το
ζονται τὴν στιγμὴν ἔκεινην αἱ τύχαι τοῦ Ἑλληνισμο
Τί ήτον ἔκεινο τὸ χαρτί; Διεκόπησαν λοιπὸν αἱ σχ
εις; «Ἐλύθησαν ἡ γονάτα μας. «Ἐνα μυστήριον
πλανάτο μέσοις εἰς τὸ τυπογραφεῖον, ὡς νυκτερίδα. «Η
τροφειρά στιγμὴ ἀγωνίας. «Ἐπλησίασα τὸν ἀρχιερ
την τοῦ «Σκοιτά» τὸν ὅποιον ἔτρωγεν ή ὑποψίᾳ
Τότε τὸν πατέρα της

— Τί σκέπτεσαι;
— "Ο, τι σκέπτεσθε καὶ σεῖς.
— Νά κλέψωμεν τὴν εἰδῆσιν; * Ἐμπόρος.
'Αλλὰ πῶς νό γίνη ἡ κλοπὴ; Βίᾳ δὲν ἡτο δυνατό.
'Απάτη καρμία. Καὶ δύμως ἦτο εἰδῆσις, ἥτο δυνατό^ν
ἡ ἀγγελία τοῦ πολέμου... Μία κορυφαία καὶ μοτί^ν
δική στιγμή εἰς ὀλόκληρον αἴώνα. Ω ἄγια κλοπή.
Ἐπεκαλέσθημεν μὲν τὸν ἀρχιεργάτην ὅλα τὰ πνεύματα
τῶν διασήμων λωποδυτῶν τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ

δια, ή σταφύλια; Αυτά τα κάμνει ή όγαθη φύσις και ή όγαθη φύσις είναι εἰς τὰ γράμματα οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς

«Λέξεις πολλαὶ ἡμιπορῶν νὰ εισέλθουν εἰς τὴν γλώσσαν Ἡ γλώσσα θὰ τὰς δεχθῇ ὄριστικας η̄ δχι κατό τὸ πνεῦμα τῆς Ἀλλὰ τὴν «ἀμειστοιχίαν» ποτὲ δὲν θὰ ἡμιπορέστε νὰ τὴν εἰπῆτε, προσέθηκε γελῶν δ κ. Κρουμπάχερ Δὲν θὸ τὴν προφθάστε ποτέ. Θὰ λέγετε «τραῖνον» ἵσως η̄ ἀλλοιῶς Καὶ ἂς φωνάζουν, οὐτε εἶναι ἔξις.

«Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἵσως πρέπει νὰ λείψῃ είναι ή ἀστυνόμια τῆς γλώσσης... Δὲν σᾶς χρειάζονται ἀστυφύλακες τῆς γλώσσης Σᾶς χρειάζονται συγγραφεῖς».

Ο κ. Περικλῆς Χρ. Ἀποστολίδης γράφει εἰς τὸν «Τύπον» τοῦ Βόλου, περὶ τῶν εἰδημάτων τοῦ τάφου τοῦ Καπακλῆ, διτὶ η̄ μεταφορᾶ των εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν δὲν συμβάλλει εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον ἐπιστημονικὸν σκοπόν. Προτείνει τὴν ἴδρυσιν μουσείου ἐν Βόλῳ ὅπου ν̄ ἀποτελοῦν. Ιδού πᾶς συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἰδέας του:

«Μία ἐποχὴ τόσον ἀγνωστος, καὶ τόσον δλως προηγμένη εἰς τὸν πολιτισμόν, ἔρχεται εἰς φῶς. Τὰ εὐ- οημάτα αὐτῆς βεβαίως εἰσὶν ἔκεινα ἀτίνα μελετώμενα θὰ μᾶς ἀναπαραστήσωσιν ἐν συνόλῳ η̄ ἐν μέρει τὸ πᾶς διήγον καὶ ἔβινον οἱ πανάρχαιοι ἔκεινοι τὸν κάτοικο τῶν τόπων τούτων. Ἀν δ̄ πολιτισμός των κάτοικος η̄ ἀντόχοθνον, ἀν αἱ τέχναι των ἐπίσης παρήχθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἐπιτοπίως, η̄ δλα τὰ περιεργα αὐτὰ κομψοτεχνήματα εἰσήγοντο ἔωθεν. Ἀλλὰ πᾶς αἱ μελέται αὐται δύνανται νὰ ἐπικειθῶσιν οἵταν τὰ εὐρημάτα μεταφέρομενα ἀλλαχοῦ ἀποσπῶνται τοῦ συνόλου αὐτῶν; διτὶ η̄ ἀπό- σπασιν αὐτῶν κρίνω τὴν μεταφορᾶν εἰς τὸ Μουσεῖον Ἀθηνῶν Τὸ Μουσεῖον τούτο ἐπαύθε πλέον ἀπὸ ὑπερ τροφίαν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων. Οἱ δὲ σοφοὶ ἐπι- σκέπταισι αὐτῷ κατάναγκην πάσχουσιν ἀπὸ εἰδος ίλιγ- γον πρὸ τοῦ ἐκεῖ συσσωρευθέντος παντοίου ἀρχαιο- λογικοῦ πλούτου»

«Καὶ ἀνάγκην δθεν καὶ σήμερον καὶ αὔριον πολὺ περισσότερον ἐπιβάλλεται. ὁ καταμερισμὸς Ἀλλως, δὲν ἔξακολουθήσῃ ὁ νῦν συμφυρός ἐν τῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν, οὐχὶ μετὰ πολὺ μαρτίου περιόδουν, θὰ χρειασθῇ ὅπως γύνωνται νέαι ἐπιτρόποι μελέται, οὐχὶ πλέον περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν εὐρημάτων, ἀλλὰ ποῦ καὶ πᾶς ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἀνευρέθησαν».

Ο ΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Η μεγάλη πυρκαϊά τῆς Ἀδριανούπολεως ἀφῆκε χωρὶς στέγην ἐκατοντάδας ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς ἡ̄ ἀντηχήσῃ εἰς κάθε γω- νιαν ὅπου ὑπάρχουν Ἐλλήνες. «Ἄσ σπενσή καθεὶς νὰ βοηθήσῃ τὸ ἔργον τῶν ἐπιτρόπων πρὸς εἰσπράξιν ἐράνων, ἔργον κατ' ἔξοχὴν ἐννιάν. Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς προτεύοντος, η̄ δοπιὰ ἔργαζεται ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἀπευθύνεται καὶ πρὸς πάντας οἱ δοποὶ θέλουν νὰ προσφέρουν ἀνθρομήτως τὴν συνδρομὴν των, δπως ἀποστείλωσιν αὐτὴν πρὸς τὸν ταμίαν τῆς ἐπιτροπῆς κ. Κ. Τσάτσον, προεδρον τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν. Διὰ τὰς συνδρομὰς δίδεται ἀπόδειξις»

Ο «Ἴππικος Ὁμηλος» προαναγγέλλει διὰ τὸν προ- σεχὴ Μάρτιον ἀγῶνας Ἰππικούς.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

Η «Πατρίς» τοῦ Βουκουρεστίου, τῆς ὁποίας η̄ σύνταξις ὀπηλάθη ἐκ Ρουμανίας, θὰ ἐκδίδεται πλέον εἰς τὴν Βιέννην. Εἰς τὴν νέαν σταδιοδομίαν τῆς συνοδεύομεν τὴν ἀγαπητὴν συνάδελφον μὲ τὰς θερμοτέρας εὐχάς

«Λέξεις πολλαὶ ἡμιπορῶν νὰ εισέλθουν εἰς τὴν γλώσσαν Ἡ γλώσσα θὰ τὰς δεχθῇ ὄριστικας η̄ δχι κατό τὸ πνεῦμα τῆς Ἀλλὰ τὴν «ἀμειστοιχίαν» ποτὲ δὲν θὰ ἡμιπορέστε νὰ τὴν εἰπῆτε, προσέθηκε γελῶν δ κ. Κρουμπάχερ Δὲν θὸ τὴν προφθάστε ποτέ. Θὰ λέγετε «τραῖνον» ἵσως η̄ ἀλλοιῶς Καὶ ἂς φωνάζουν, οὐτε εἶναι ἔξις.

«Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἵσως πρέπει νὰ λείψῃ είναι ή ἀστυνόμια τῆς γλώσσης... Δὲν σᾶς χρειάζονται ἀστυφύλακες τῆς γλώσσης Σᾶς χρειάζονται συγγραφεῖς».

Ο κ. Περικλῆς Χρ. Ἀποστολίδης γράφει εἰς τὸν «Τύπον» τοῦ Βόλου, περὶ τῶν εἰδημάτων τοῦ τάφου τοῦ Καπακλῆ, διτὶ η̄ μεταφορᾶ των εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν δὲν συμβάλλει εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον ἐπιστημονικὸν σκοπόν. Προτείνει τὴν ἴδρυσιν μουσείου ἐν Βόλῳ ὅπου ν̄ ἀποτελοῦν. Ιδού πᾶς συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἰδέας του:

«Μία ἐποχὴ τόσον ἀγνωστος, καὶ τόσον δλως προηγμένη εἰς τὸν πολιτισμόν, ἔρχεται εἰς φῶς. Τὰ εὐ- οημάτα αὐτῆς βεβαίως εἰσὶν ἔκεινα ἀτίνα μελετώμενα θὰ μᾶς ἀναπαραστήσωσιν ἐν συνόλῳ η̄ ἐν μέρει τὸ πᾶς διήγον καὶ ἔβινον οἱ πανάρχαιοι ἔκεινοι τὸν κάτοικο τῶν τόπων τούτων. Ἀν δ̄ πολιτισμός των κάτοικος η̄ ἀντόχοθνον, ἀν αἱ τέχναι των ἐπίσης παρήχθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἐπιτοπίως, η̄ δλα τὰ περιεργα αὐτὰ κομψοτεχνήματα εἰσήγοντο ἔωθεν. Ἀλλὰ πᾶς αἱ μελέται αὐται δύνανται νὰ ἐπικειθῶσιν οἵταν τὰ εὐρημάτα μεταφέρομενα ἀλλαχοῦ ἀποσπῶνται τοῦ συνόλου αὐτῶν; διτὶ η̄ ἀπό- σπασιν αὐτῶν κρίνω τὴν μεταφορᾶν εἰς τὸ Μουσεῖον Ἀθηνῶν Τὸ Μουσεῖον τούτο ἐπαύθε πλέον ἀπὸ ὑπερ τροφίαν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων. Οἱ δὲ σοφοὶ ἐπι- σκέπταισι αὐτῷ κατάναγκην πάσχουσιν ἀπὸ εἰδος ίλιγ- γον πρὸ τοῦ ἐκεῖ συσσωρευθέντος παντοίου ἀρχαιο- λογικοῦ πλούτου»

«Καὶ ἀνάγκην δθεν καὶ σήμερον καὶ αὔριον πολὺ περισσότερον ἐπιβάλλεται. ὁ καταμερισμὸς Ἀλλως, δὲν ἔξακολουθήσῃ ὁ νῦν συμφυρός ἐν τῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν, οὐχὶ μετὰ πολὺ μαρτίου περιόδουν, θὰ χρειασθῇ ὅπως γύνωνται νέαι ἐπιτρόποι μελέται, οὐχὶ πλέον περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν εὐρημάτων, ἀλλὰ ποῦ καὶ πᾶς ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἀνευρέθησαν».

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ φω- τοτυπικὴ ἀντιγραφὴ τῶν ἐν αὐτῷ θησαυρῶν μετ' ἐπε- ξηγητικῶν κειμένων ὑπὸ I N Σβορώνου, τεῦχος 3-4. Αθῆναι 1905 ἐκδόται Μπέκ καὶ Μπάρτ, δρ 22.

Η ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ ἀρχαῖον διήγημα ὑπὸ Φ. Δὲ Σιμῶνε Μπρούβερ — 1905 Νεάπολις τῆς Ἰτα- λίας, τυπογραφεῖον τοῦ Πανεπιστημίου

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΦΡΕΝΟΠΑΘΕΙΑ ὑπὸ Πέτρου Ἀπο- στολίδη — Παύλου Νιοβάνα. — 1905 Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Νευρολογικῆς καὶ Ψυχιατρικῆς Ἐπιθεωρήσεως» Σ. Βλασιανοῦ τυπογραφεῖον τὸ Κράτος. Ἀθῆναι δρ. φρ 1. Οἱ συνδρομηταὶ τῶν «Παναθηναϊων» οἱ ἀπο- στέλλοντες τὸ τίμημα 1 δρ. η̄ φρ λαμβάνουν τὸ βι- βλίον ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν

ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Γ'. ΚΑΙ Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΧΡ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ. Εν Ἀθηναῖς τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1905.

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ ὑπὸ G. Schlumberger. Κατά μετάφρασιν I. Λαμπτίδου. Μέρος Αον, Τευχος Γον, ἐν Ἀθηναῖς τύποις Π. Δ. Σακελ- λαρίου 1905 (Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ).

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΘΕΟΛΟΓΟΥ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗ. — Πολιτικὰ - Διπλωματικά - Κοινωνικά. Τῷ Ἐπιμελείᾳ Γ. Α. Ασπρέα. Ἐν Ἀθηναῖς τύποις Π. Δ. Σακελ- λαρίου 1905.

LA SCELTA DELLA MOGLIE commedia politica in un atto di Demetrio Paparigopulo, prima versione italiana con un cenno sulla vita e sulle opere dell'autore di F. de Simone Brouwer. — Napoli 1904 tipografia della R. Università.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΓΡΙΠΠΑ

Πολιτικὴ Ἐπιθεωρήσεις σ. 27, 57, 92, 219.
Θεόδωρος Π. Δημιανῆς, σ. 164.

Ε. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Η Μούσα, Γιά πάντα, σ. 189.

Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ

Ο Ρώσος προσκυνητής, σ. 13.

Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ

Οἱ Μακεδονικοὶ πληθυσμοὶ καὶ η̄ θεωρία τῶν ἑθνικ- τήτων, σ. 303

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΛΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ἀνεύρεσις τῶν μυκηναϊκῶν τάφων, σ. 144.

ΛΑΜΠΡΟΥ ΛΣΤΕΡΗ

Ποιήματα, σ. 137.

CH. BAUDELAIRE

Σελήνης χαρίσματα, σ. 196

NIKOY A BEH

Ἀντώνιος Μηλιαράκης, σ. 59.
Επιστημονικὴ Ζωή, σ. 87.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ

Ο Μάντζαρος, σ. 129.
Φιλολογικὴ Ζωή, Ζάκυνθος, σ. 215.
Ἀπὸ τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ Σολωμοῦ, σ. 321.

ΘΕΜΙΣΤ. ΒΟΛΙΔΗ

Τὸ Πάσχα ἐν Κων/πάλει κατὰ τὸ 1772, σ. 23

ΔΗΜ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ

Τὸ Κούφιο Δένδρο, σ. 70.
Τὸ Παιδί της Βούβης, σ. 289.

ΓΕΓΑΣΙΜΟΥ ΒΩΚΟΥ

Η Κατοχή, σ. 326.

ΙΩ. Α. ΓΚΙΚΑ

Υπὸ τὸ φέγγος τῆς Πανσελήνου, σ. 102.

JEAN CSENGERI

Η διδασκαλία τῆς ἀρχαιολογίας καὶ τῆς τέχνης εἰς τὰ οχολεῖα τῆς μέσης ἐπαναστάσεως, σ. 16.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ν. ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ

Ο προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους, σ. 234.

Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ

Νρὰ Ἀγγέλικος καὶ Μαζάτοις, σ. 148.

Κ. ΖΕΡΓΕΛΗ

Αρχαῖοι καὶ νεοί ἀλληγορίαι, σ. 177, 239.

JEAN MOREAS μεταφρ. ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ
Στήν Δέσποινά μου, σ. 296.

ΜΑΡΣΕΛ ΜΠΥΛΑΡ
Αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς Δήλου, σ. 109.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΜΥΡΙΑΛ
Μοῦδεν, σ. 237.

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ
Τὸ ἀτελεῖστο παραμύθι, σ. 139.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

* Ο Κόκκινος Βοάχος, σ. 3, 45, 74, 115, 155, 196, 243, 273, 308, 337.

Φιλολογικὴ Ζωὴ, σ. 86, 125, 167, 316.

Θεατρικὴ Ζωὴ: Τὸ Στοιχειωμένο σπίτι. Βούλγαροι καὶ Μακεδόνες, σ. 218.

* Εδῶ κι Ἐκεῖ. Ξένη, σ. 252.

* Η Κατοχή, σ. 283.

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΓΓΛΑ
Σκέψεις, σ. 266

Θ. ΟΥΣΠΕΝΣΚΥ

* Η Βιβλιοδήμη τοῦ ἐν Κήφισῃ Σεραγίου καὶ ἡ ἐν αὐτῇ εἰκονογραφημένη Οκτάτευχος, σ. 52.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ
Ωδὴ, σ. 183.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ
Ο Πεντάρρεφος, σ. 261.

Ζ. Λ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
Ο Πάνος δὲ Κλαδᾶς, σ. 184.

ΠΙΝΔΑΡΟΥ μεταφρ. ΣΙΜΟΥ ΜΕΝΑΡΔΟΥ.
Ἐτις ἥλιον ἔκλειψιν, σ. 37.

ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ
Ἐν τῷ πᾶν... σ. 102.

Γ. ΣΛΟΥΜΠΕΡΖΕ
Η Βυζαντινὴ Εποποϊα, σ. 107.

Ν. ΣΠΑΝΑΔΩΝΗ
Η Πλατεῖα τῆς Ομονοίας, σ. 21.

ΒΑΛΕΡΙΟΥ ΣΤΑΗ
Τὸ Β' ἀνὰ τὰς Νήσους καὶ τὴν Μ. Ασίαν ἀρχαιολογικὸν ταξεδίον τῶν συνέδρων, σ. 226, 306, 331.

Π. Ν. ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Τηλεγραφήματα καὶ Τάκτ. σ. 208

Μ. Α. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ
Αἱ ξέναι λέξεις ἀναπληρώνοντα ἀνάγκας τῆς γλώσσης, σ. 279.

ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟΥ
Ιωάννης Αποστόλου, σ. 298

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ
Η Βασίλισσα Όλγα, σ. 33.

* Ο Πρέκηνη Γεώργιος, σ. 267.

ΥΒΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΗΤΟΣ μεταφρ. Σ. ΜΕΝΑΡΔΟΥ
Σκόλιον σ. 237

ΦΑΙΔΩΝΟΣ
Τὸ Κακουργοδικεῖον, σ. 193

Γ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ
Δημοκρατία Αγ. Μαρίνου, σ. 37, 82.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ι. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ
Χάρης Κ. Ανδρεσεν, σ. 11.

* * *

* Η Ναυμαχία τῆς Τσοῦ - Σίμα, σ. 299.

ΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ»
Διάλεξις Α. Μάτεου, σ. 25.

» Γερηγορίου Ξενοπούλου, σ. 54.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ
Η τέχνη τοῦ πλέειν παρ' ἀρχαῖοις — ἀνακοίνωσις Π. Ρεδιάδη, σ. 25.

Τμῆμα Βυζαντινῆς ἀρχαιολογίας, σ. 57, 96.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
Σελὶς 28, 61, 92, 169, 219, 253, 286, 318, 346.

ΠΟΙΚΙΛΑΙ

* Απὸ τοῦ Παρθενῶνος, σ. 1.

* Η παράστασις τῆς Ἀγγύρης εἰς τὸ Στάδιον, σ. 12.

* Η ἀφριξις τῆς Β. Οἰκογενείας κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ Συνεδρίου, σ. 17.

Τὸ ἐν Ἀθήναις Διεθνὲς Ἀρχαιολογικὸν Συνέδριον, σ. 18.

* Η πλατεῖα τῆς Ομονοίας, σ. 22.

* Η ἔναρξις τοῦ Συνεδρίου ἐντὸς τοῦ Παρθενῶνος, σ. 24.

* Άγιος Μαρίνος, σ. 38, 40, 83.

Η πανήγυρις τῶν Μεγάρων, σ. 53.

* Ο κ. Παχτίκος συλλέγοντα δημοτικὰ ἔσματα, σ. 64.

* Επιστολὴ Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, σ. 72, 73.

Οἰκονομικὸν συστήμα, σ. 98, 99, 101

Μεσολόγγι, σ. 136.

Τὸ Κακουργοδικεῖον Αθηνῶν, σ. 194, 195.

Δῆλος, σ. 226.

Λιμὴν Θήρας, σ. 229.

Μαρία Μαγδαληνή, ἐκκλησία τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου ἐν Χαλέπᾳ, σ. 270

Σαλαμίς, σ. 282.

* Ο κ. Π. Λέων ὁς «Οθων εἰς τὴν Κατοχήν», σ. 315.

Μὲ τὴν σελήνην, σ. 321.

Αἱ νεάνιδες τῆς Χίου, σ. 329

Χάριτης τῆς ναυμαχίας Τσοῦ - Σίμα, σ. 301.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

* Η Βασίλισσα Όλγα, σ. 33.

* Η Βασίλισσα τῆς Αγγίλας Αλεξάνδρα, σ. 43.

Αντώνιος Μηλιαράκης, σ. 60

Θεόδωρος Δηλιγάννης, σ. 164, 165.

Νικόλαος Μάντζαρος, σ. 129, 131.

Δημ. Ράλλης, σ. 220.

Κωνστ. Μενιέ, σ. 258.

* Ο πρίγκηψ Γεώργιος, σ. 268.

* Ιωάννης Αποστόλου, σ. 298.

Ζοζέ-Μαρία Ερεντιά, σ. 343.

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Τὸ Διεθνὲς Ἀρχαιολ. Συνέδριον, σ. 32.

* Η 1η Μαΐου, σ. 96.

Θέμις περιφερομένη, σ. 176.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ

* Ανασκαφαὶ τῆς Δήλου, σ. 110, 111.

Τὸ ἀνάκτορον τῆς Κρωσσοῦ, σ. 334.

* Η Φαιστός, σ. 336.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Φράδ. Αγγελικοῦ: Η ἀποκαθήλωσις σ. 145. Η Σταύρωσις, σ. 149.

* Ο ὄγιος Λαυρέντιος ἐλεών, σ. 150.

* Η ἀνάληψις, σ. 151.

* Ο Εδαγγελισμός, σ. 153.

Η. Βαδέρες: Τὸ μητρεῖον τοῦ Γύζη εἰς τὸ Μόναχον, σ. 214.

Γκεντίλε εἰς Φαβιάνο: Η λατρεία τῶν μάγων, σ. 155.

I. "Εννερε": Ανάγνωσις σ. 177

Θωμᾶς Θωμοπούλου: Λ. Βενετοκλῆς, σ. 62.

G. Ιακωβίδη: Προσωπογραφία τῆς κ. P. σ. 97. Σπουδή, σ. 325.

Γ. Κόλ: Ολλανδικὸν χωρίον, σ. 205.

Σοφίας Λασκαρίδη: Παραλία Τίρυνος, σ. 245.

Κωνστ. Μενιέ: Μεταλλουργός, σ. 257. Οι μεταλλωρύχοι, σ. 265.

Γ. Μποκατσιάμπη: Λιμὴν Κερκύρας, σ. 236.

P. Μπόννυγκτον: Θαλασσογραφία, σ. 225.

K. Παρθένη: Η πεδιάς τῶν Φιλίππων, σ. 184.

* Η ἀκρόπολις, σ. 289.

Θ. Ράλλη: Οσχηστίς, σ. 305.

P. Τσιριγάτη: Εοημός, σ. 65.

O. Φωκᾶ: Αθάνατα, σ. 189.

ΥΔΩΡ ΣΑΡΙΖΑ ΑΝΔΡΟΥ

ΚΑΙΡΗ, ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΙΔΟΚΗΤΗΣ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΙΣΤΗ Ν. ΚΑΛΙΒΙΝΟΥ ΚΑΙ Λ. ΜΕΝΔΡΙΝΟΥ

Αηλιον δι το θαυματορ παι πλυκοσιου φημης ιαματικὸν ὅδωρο
«Σάριζα». Ανδρον μηγιενον, ως δις τῆς ἔβδομαδος κομιζόμενον,
πωλεῖται πασα τῶν ιδιοκτητῶν. Αδελφῶν Μπιστη, Σταδίου 33,
και διασταύρωσις οδού Παραμεστρού. Ν. Καλιβίνου, Ζωδόχου
Πηγῆς 17 και Λεωνίδα Μενδρίνου. Οφθαλμιατρείου 2.

Παρασηματικόν Πειραιεών ποτωλίον, ΣΩΤ. ΒΟΡΡΙΑ - Κεντρική Αγορά.

Οι θελοντες ἐκ του εξωτερικοῦ να προμηθεύσωται ὅδωρο χονδρικῶς
δύνανται ν' ἀπευθύνωνται ἀπ' εὐθείας εἰς τοὺς ἐν Αθήναις ιδιοκτήτας
κ. κ. Αδελφούς Μπιστη καὶ Ν. Καλιβίνου. Αἱ αἰτήσεις των
θα ἐπελῶνται ἀπ' εὐθείας εἰς τῆς ἐν «Ανδρον πηγῆς μετὰ τῆς μεγαλει-
τέρας ἀκριβείας καὶ ταχύτητος.

1831

“ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ,, ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ

(SSICURAZIONI GENERALI)

εταιρικὸν πεφάλαιον καὶ ἀποδεματικὴν 31 Δεκεμβρίου 1904

Κροσσον 247. 197. 914. 42

ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑΙ - ΘΑΛΑΣΣΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΖΩΗΣ

επὶ διαφέροντι συνδυασμῷ.

Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΤΑΠΤΕΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΖΩΗΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

πιγολοχ. Διεύθυντης του ἐν Αθηναῖς Γεν. Πραστορείου

Γενικός Επιθεωρητής διὰ την Ελλάδα

Δ. ΒΡΥΖΑΚΗΣ

καὶ Διευθυντής του Ειδικοῦ Γραφείου Κλάδου Ζωῆς

I. KOYZIN

Γενικός Αντιπρόσωπος καὶ Τραπεζίτης ὁ Οίκος Γ. Π ΣΚΟΥΖΕ

Γραφεῖον Αθηναῖς Οδος Σταδίου καὶ Οφθαλμιατρείου ἀριθμος 10.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΠΑΤΗΣΙΟΙΣ

MAISON DE SANTE

Σ. Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΥ Ιατρού Νευρολόγου καὶ Φρενολόγου.

Ιδρυματική εἰς μακετικὴν θέσην τῶν διαδόσων Πάτησιων, τοῦ ὠραιοτάτου τούτου καὶ ὑγιεινοτάτου προσαστείου την Ἀθηνῶν, ἐν τέταρτον μόλις ἀπέχοντος αὐτῶν καὶ συγκοινωνοῦντος δι' ὀλοντοκρατητῆς συγκοινωνίας, περιβάλλεται δὲ ὑπὸ ἀπειόνων μυροβόλων κήπων καὶ ἴδιον κέκτηται κήπον, ὡς καὶ ἀφθονον καὶ διαυγέστατον ὕδωρ.

Ἐν τῇ Κλινικῇ ταυτή νοσηλεύονται δέξα καὶ χρόνια νοσήματα Νευρικά καὶ Εγκεφαλικά. Μολυσματικά δὲ καὶ ἐπικινδυνά ἐγκεφαλικά δὲν εἰσὶ δεκτά.

Πρός θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν ἐφαρμόζονται διαιταὶ αἱ θεραπευτικαὶ μέθοδοι μεταξὺ τῶν ὅποιων ἡ Ψυχοθεραπεία, ἡ Ηλεκτροθεραπεία, ἡ Υδροθεραπεία, ἡ Ανατομιθεραπεία (Massage), ἡ Μονοικοθεραπεία, ἡ Ιατρική Γυμναστική, ἡ διὰ κατακλύσεως (ailement) καὶ ἀπομονώσεως (isolement) θεραπεία, ἡ διὲ Υπνωτισμοῦ καὶ υποβολῆς ἐν ἐγοργόδοσει (suggestion à l'état de vieille), αἱ ἐνέσεις δροῦν (droothérapie), καὶ λοιπῶν φαρμάκων κλπ. κλπ.

Πάσαι αὗται αἱ θεραπευτικαὶ μέθοδοι ἐφαρμόζονται ἀναλόγως τοῦ νοσήματος καὶ τῶν ἐνδείξεων.

Νοσοκομειακή ὑπηρεσία πλήρης οι γονοσοκομοὶ ἐκ τῶν εἰδικῶν μόδφωσιν λαβόντων καὶ πεπειραμένοι περὶ τὴν νοσηλείαν τοιούτων δροῶ πάντων.

Κλίναι ἀπὸ δέκα δραχμῶν καὶ ἄνω δι' ἡμέρας, ἀναλόγως τοῦ διματίου, τοῦ προσωπικοῦ δπερ παταχολεῖται, τῆς θεραπείας, τῆς θροφῆς καὶ τῶν ιατρῶν ἐπισκέψεων.

Ἡ Κλινικὴ συνδέεται διὰ τηλεφώνου μὲ τὴν οἰκίαν καὶ τὸ γομφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ. Αρ. τηλφ 314.

Οἱ βουλαζούνοι νὰ εἰσέλθωμεν ἡ νὰ εἰσαγγίγωμεν τοὺς ἀφρωστούς των δέον ν' ἀπευθυνθῶσιν σίς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ιατροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ του. 16 — Οδός Ζήνωνος — 16.

καθ' ἑκάστην 8-10 π. μ. καὶ 4-6 μ. μ. καὶ μεσημέριας καὶ νύχιας. — Αριθμ. τηλεφώνου 200

ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΦΡΕΝΙΚΩΝ

ΠΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

A. Αραβαντινός, οδός Ακαδημίας δα
Σπυρού. **Δεύρος** (παιδιάτρος) οδός Πινακωτῶν 16α
N. Μακιάς, οδός Σόλωνος 10.
Δ. Μιχαλοπούλος, γ. Κονσταντίνου 4.
Μιχ. Οικονομάκης, Πινακωτῶν 18.
M. Παπαδόπουλος (λαυρυγγολόγος - ώτολόγος) οδός
Αγίου Κωνσταντίνου 10. A.
G. Φερεντίνος, Ζήνωνος 2.
Γεράσιμος Φωκᾶς καθ' Πινδάρου 10.
Γερ. Φωκᾶς, "Αγ. Κωνσταντίνου 16.
Σ. Χαραμῆς (όφθαλμιάτρος) οδός Πειραιώς 20.
M. Χατζημιχάλης, Πλ. Βαρθακέου 12.
S. Γ. Βλαβιανός (νευρολόγος) οδός Ζήνωνος 16.

'**Αγησιλαος Παπαγεωργιάδης** δόδος Θησέως ἐν Βόλῳ
Σέργιος Γ. Μαλακατές (Παιδιάτρος καὶ Παθολόγος)
οδός Κωλέτη 15 ἐν Βόλῳ

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΙ

J. Walker, οδός καθημίας 17.
A. Δρακόπουλος, Πειραιώς 11.

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Σπυρ. Βελέτζας, οδός Κωλέτη 15.
Π. Γιασεμιλαδᾶς, Σοφοκλέους 3.
K. Εσσλιν, Ηειραιώς 7α.
I. Εύλειδης, Πανεπιστημίου 21.
Δλιβ. Ζωϊόπουλος, Στουνάρα 39.
Π. Θηβαῖος, Κωλέτη 1.
Γ. Μαντᾶς, Κλεισοβάς 31.
Nικόλ Μαντζαβίνος, Καποδιστρίου —.
Δημ. Τσάτσος, Βησσαρίωνος 8.
Άδ. Χαρτουλάρης, Ζήνωνος 1.
Εύστ. Χοΐδας, Γ' Σ)βρίου 41.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΛΗΣ

Διασταύρωσις δάσων Νίκης καὶ Ερμοῦ.

Φωτογραφίαι παντὸς εἰδούς

Μεγεθύνσεις χρωματισταὶ μὲ παστέλ.

Ο ΚΟΝΟΜΙΚΗ «ΕΛΛΑΣ»

(Έφημερις οικονομολογικὴ καὶ πολιτικὴ)

Εκδίδεται κατὰ Σάββατον

Δημοσιεύσοντα πλουσίαν καὶ ἐπίκαιρον οἰκονομολογικὴν ὅλην καὶ χορηματιστικὸν σίνανας.

Ίδιοκτήτης καὶ Διευθυντής: Γ. ΚΑΤΣΕΛΙΔΗΣ

Συνδρομὴ ἐτησία: Έσωτερικοῦ Δεκ' 20
Έξωτερικοῦ Φρ. Χρ. 20

Γραφεῖον: Ἐν Αθήναις οδός Σταδίου 54.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

I. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛ. ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Τδρυθεῖσα τῷ 1882

Μετοχικὸν πεφάλαιον Δρ. 3,000,000

ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ ΕΠΕ. Ο. Δ. Σ. ΤΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑ ΧΡΓΕΥ ΒΡ. ΡΕΤΟΥ

Πυρίτις καὶ Δυναμίτης δίλων τῶν εἰδῶν.
Φυσιγγια παντὸς διλού. Θειϊκὸν δξύ. Νετρικὸν δξύ. Υδροχλωρικὸν δξύ. Θειϊκὸς χαλκός. Θειϊκὸς σιδηρός. Αγτιπερογοσπορίνη, Σιουπέτσιον, Σκάγια, Μολυβδοσωλήνες.
Τιμαι διεπίδεντοι συναγωνιμοῦ.

“ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ,,

Έθνικὸν δργανον τῶν ἀπανταχοῦ Ελλήνων.

Ιδρυθη τῷ 1901 διὰ μετογίου μπ. Αντ. Σπηλιωτοπούλου διευθυντοῦ καὶ Θανού Τραβέλλα ἀρχισυντάκτου: Παραχολούσει τὰ ἔθνικα πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς, ἵχει συνεργάτας τοὺς πατριωτικῶν καλάθους ἐν οἷς τους τὸν κ. Καζάκη, Καρολίδου κλπ. οὐδεμιὰ τῶν ἐν Ελλάδι πολιτικῶν μερίδων ἀνήκει, καὶ ἔχει γενικὴν κυκλοφορίαν ἐν διῃ τῷ ἔχει Ελληνισμόν.

Τιμὴ συνδρομῆς ἐτησία: ἐν τῷ Εσωτερικῷ δρ. 25.

Τιμὴ συνδρομῆς ἐτησία: ἐν τῷ Εξωτερικῷ φρ. 25.

Απευθυντέον διὰ πάσαν αἰτησιν:

Διεύθυνσις ἐφημερίδος «Το Κράτος» Αθήνας

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Μηνιαῖον Επισημονικὸν περιοδικόν

Συντάκτης καὶ Διευθυντής

Σ. Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

Νευρολόγος καὶ ψυχίατρος

Γραφεῖα: 16 οδός Ζήνωνος 16 ἐν Αθήναις

Συνδρομὴ ἐτησία δρ. 6 ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Υπνωτισμός, Πνευματισμός, ψυχοπαθαγγία, Υγιεινὴ τοῦ πνεύματος, Εγκληματολογικὴ ἀνθρωπολογία, Ψυχοθεραπεία, Ήλεκτροδρεπανία, Κοινωνιολογικὴ Φρενολογία, Ιατροδιαστικὴ, Ιστορία τῆς Ψυχιατρικῆς, Φυσιολογικὴ, Ψυχολογικὴ κλπ. κλπ.

„ΝΕΟΝ ΑΣΤΥ“

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Διεύθυνσις: Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Δέκα συντάκται καὶ ὄλοκληρον ἐπιτελείον συνεργατῶν.

«Ἄρθρα ἐπὶ δλων τῶν ήτημάτων τῆς ήμέρας,

καὶ ἀκριβέσταται,

Τετραφίματα ἐξ Εύρωπης

Τὸ παικλήτερον ἀθηναϊκὸν φύλλον.

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερ. Τριμηνος Δρ. 8. — Έξαμ. γνω. Δρ. 15. — Έτησία Δρ. 30.

Έξωτερικοῦ. Έξαμηνος Χρ. φρ. 25. — Έτησία Χρ. φρ. 45.

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν

(οδός, Βουλῆς ἀριθ. 6).

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εντοκος καταθέσεις

Η Εθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντοκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ητοι εἰς φράγκα καὶ λιραὶ στερλίνας ἀποδοτέας εἰς ψιρομένην προθεσμίαν ἢ διαρκεῖαν. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρωνοῦνται εἰς τὸ αὐτὸν νόμισμα εἰς δὲ ἐγένετο ἢ κατάθεσις, εἰς χρυσὸν ἢ δὲ ἐπιταγῆς ὑψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ξωτερικοῦ καὶ ἐπιταγὴν τοῦ διολογιούχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν διολογιούχων πληρωνοῦνται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἵτιται τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Υποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης, ἐν Κερκύρᾳ δὲ Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν υποκαταστημάτων τῆς Ιονικῆς Τραπέζης.

Τόκος τῶν καταθέσεων

1	2	τοῖς οἷος κατ'	τοῖς διὰ κατάθ.	6	μηνῶν
2	"	οἷο "	"	1	ἔτους
2	1	οἷο "	"	2	ἔτῶν
3	"	οἷο "	"	4	ἔτῶν
4	"	οἷο "	"	5	ἔτῶν

Αἱ διολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐντολὴν τοῦ καταθέτου διολογιούχου ἢ ἀγόνυμοι.